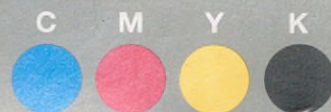

Grey Scale #13

Part Code
ST1316

DANES
-PICTA
.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

Załącznik bezpłatny do zesz. 48/1927 tyg. „Przemysł i Handel”

SPRAWOZDANIA EKONOMICZNE
URZĘDÓW ZAGRANICZNYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

1927 r.

№ 9.

FINLANDJA
W ROKU 1926

(SPRAWOZDANIE EKONOMICZNE KIEROWNIKA WYDZIAŁU
KONSULARNEGO POSELSTWA RZPLITEJ W HELSINGFORSIE
KONSULA MARJANA KOSSOWA)

NAKŁADEM TYGODNIKA
PRZEMYSŁ I HANDEL
WARSZAWA, ELEKTORALNA 2
1927

SPRAWOZDANIA EKONOMICZNE
URZĘDÓW ZAGRANICZNYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

1927 r.

Nr 9.

FINLANDJA
W ROKU 1926

(SPRAWOZDANIE EKONOMICZNE KIEROWNIKA WYDZIAŁU
KONSULARNEGO POSELSTWA RZPLITEJ W HELSINGFORSIE
KONSULA MARJANA KOSSOWA)

NAKŁADEM TYGODNIKA

PRZEMYSŁ I HANDEL

WARSZAWA, ELEKTORALNA 2

1927

FINLANDJA

W ROKU 1926

(SPRAWOZDANIE EKONOMICZNE KIEROWNIKA WYDZIAŁU
KONSULARNEGO POSEŁSTWA RZPLITEJ W HELSINGFORSIE
KONSULA MARJANA KOSSOWA)

NAKŁADEM TYGODNIKA

PRZEMYSŁ I HANDEL

WARSZAWA, ELEKTORALNA 2

1927

SPIS RZECZY

CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA	str 3
ROLNICTWO	
Przestrzeń zasiewów i zbiory	4
Rynek pracy i zarobki w rolnictwie	8
Lasy i gospodarstwo leśne	9
Rzut oka na rynek drzewny	11
Hodowla	13
Mleczarstwo	14
RYBOŁÓWSTWO	16
PRZEMYSŁ	17
Wewnętrzne stosunki handlowe	25
HANDEL ZAGRANICZNY	27
STOSUNKI HANDLOWE FINLANDZKO-POLSKIE	33
Wywóz do Polski	35
Przywóz z Polski	35
Uwagi o stosunkach handlowych finlandzko-polskich	40
POLITYKA CELNA	44
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	
Koleje i komunikacja samochodowa	46
Zegluga morska	47
Lotnictwo	50
SKARBOWOŚĆ I FINANSE	
Budżet państwowy	51
Długi państwowe	54
Bank Finlandzki (Suomen Pankki)	55
Banki prywatne	58
Gielda Helsingforska	60
BILANS PŁATNICZY I HANDLOWY	62
RYNEK WEWNĘTRZNY	62

32406/2

CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

Wśród państw, położonych nad Bałtykiem, które wskutek wojny światowej zdobyły niezależność, Finlandja zajmuje bezsprzecznie pierwsze miejsce dzięki swej organizacji administracyjnej, wysokiej skandynawskiej kulturze oraz rozwojowi rodzimego handlu i przemysłu.

Ten rozwój zawdzięcza Finlandja w dużej mierze historycznym węzłom, łączącym ją ze Szwecją, od której przejęła zarówno strukturę społeczną jak i cały szereg prawnopañstwowych urzędów, poczynając od samorządów komunalnych, a kończąc na tradycjach i organizacji Sejmów, t. zw. Riksdag'ów.

Jakkolwiek Finlandja położona jest pomiędzy 59° 30' 10" a 70° 5' 30" długości geograficznej, co zdawałoby się zapowiadać jej nader surowy północny klimat, jednakże ze względu na przewagę wiatrów południowych i południowo-wschodnich temperatura przeciętna roku normalnego waha się w Finlandji około $\pm 1^{\circ}$ C. Opady atmosferyczne dla całego kraju wyrażają się przeciętnie ilością 54 centymetrów. Należy zaznaczyć, że ze względu na obfitość śniegów, północna część kraju pozostaje pod śniegiem 7—8 miesięcy, centralna—od 5 do 6, zaś południowa jedynie — 3 do 4.

Mimo obszaru, sięgającego 388.483 km.², Finlandja, zajmując terytorjum większe nieco od Polski, posiada jednakże według ostatnich danych statystycznych za 1924 r. 3.495.186 ludności, co odpowiada gęstości zaludnienia, wyrażającej się stosunkiem 17·6 na km.² w południowej części kraju, oraz 2·3 na km.² w północnej, co przeciętnie daje liczbę 10 mieszkańców na 1 km.². Roczny przyrost ludności wyraża się liczbą ok. 30.000. Ludność Finlandji składa się w 88·5% z ludności rdzennej fińskiej, a w 11·5% — narodowości t. zw. Finlandczyków lub fińskich Szwedów, z czego wynika, że ludność Finlandji stanowi element w znacznej mierze jednolity.

Pod względem zawodu mieszkańcy Finlandji w 65·1% zajmują się rolnictwem, w 14·8%—przemysłem, 3·4%—handlem, zaś 17·7% poświęca się zawodom pozostałym. Charakterystyczny jest brak wielkich zbiorowisk miejskich i normalnego w innych krajach ciężenia ludności wiejskiej ku miastu, co ujawnia się w tem, że 87% Finnów stanowi ludność wiejską. Jakkolwiek ludność szwedzka stanowi jedynie 11·5%, jednak Finlandja może być uważana za kraj dwujęzyczny, gdzie języki fiński i szwedzki cieszą się całkowitem i pełnem równouprawnieniem. W stosunkach z zagranicą najwięcej używany jest język niemiecki; francuski i angielski zajmują drugie miejsce, rosyjski zaś ze względu na historycz-

ne antagonizmy rosyjsko-fińskie jest bardzo nieulubiany i należy go raczej w stosunkach z Finnami unikać.

Ze względu na 2.000 km. granicy morskiej, jak i w większości swej nie nadającą się do przebycia mimo jej długości granicę lądową z Rosją, nawet ze Szwecją i Norwegią, Finlandja może być słusznie — z punktu widzenia komunikacyjnego — uważana za wyspę. Konsekwencją tego jest, że 95% całkowitego importu, a 98% eksportu odbywają się drogą morską.

Rok ubiegły był z punktu widzenia gospodarczego pomyślnym. Jakkolwiek w rolnictwie osiągnięto tylko częściowo rezultaty 1925 r., to nie mniej produkcja przemysłowa ożywiła się, znajdując ujście zarówno na rynku wewnętrznym, jak i zewnętrznym; rezultaty w tej dziedzinie naogół stoją na poziomie 1925 r., w pewnych tylko gałęziach wykazując intensywniejszą od roku poprzedniego produkcję.

Handel zagraniczny w roku sprawozdawczym dał bardzo nieznaczne saldo bierne, które jednak rekompensowano innemi wpływami, także bilans płatniczy nie został zachwiany.

Wzrost kapitałów wykazał intensywność dotychczas w Finlandji nie-notowaną. Zaufanie do położenia ekonomicznego Finlandji wzmogło się zagranicą, dowodem czego jest podniesienie się kursów obligacji fińskich.

Wielka żywotność daje się zauważyć w ruchu budowlanym. W stolicy Państwa — Helsingforsie — z ludnością nieco większą, niż 200.000 mieszkańców, obliczono, że zbudowane zostało przeszło 10.000 pomieszczeń mieszkalnych. Jeśli się uwzględni również budowę fabryk i magazynów, to należy określić na 500 miln. Fmk. ogólną sumę, inwestowaną w nowe budowle tylko w samej stolicy.

Jeśli ponadto przyjmiemy na uwagę, że liczba bezrobotnych w 1926 r. była znikoma, że ilość przewiezionych ładunków zwiększyła się znacznie w stosunku do roku poprzedniego, że obrót przekazowy był ogółem o 10% większy niż w 1925 r., że liczba upadłości oraz protestowanych weksli znacznie się zmniejszyła — możemy słusznie stwierdzić, że rok sprawozdawczy był wybitnie pomyślny i całkowicie sprzyjał dalszemu ożywieniu gospodarczemu. Poza tem w 1926 r. nie było tendencji do zwwyżki cen. Przeciwnie, zarówno wskaźnik kosztów utrzymania, jak i ceny hurtowe są obecnie o kilka punktów niższe, niż w roku ubiegłym.

ROLNICTWO

Przestrzeń zasiewów i zbiory

Pomimo położenia geograficznego, które na pierwszy rzut oka zdaje się nie sprzyjać uprawie roli, Finlandja jednak jest krajem rolniczym, na co wskazuje chociażby fakt, że blisko 65% ludności zajmuje się pracą na roli. Dzięki Gulfstream'owi, który częściowo jeszcze dociera do zachodnich wybrzeży kraju, jak również wilgotnemu morskiemu klimatowi, oraz całej powierzchni kraju, zniżającej się z północy na południe, Finlandja mimo swego północnego położenia posiada klimat łagodny. Pozwala to na zachowanie, zwłaszcza w południowej części kraju, roślinności mało różniącej się od stanu w Europie Centralnej. Do tego przyczynia się również w znacznej mierze fakt, że braki temperatury

wynagradza duże nasłonecznienie w okresie wiosennym i letnim. Zaznaczyć jednak należy, że ziemia uprawna stanowi nieznaczny odsetek całego terytorjum kraju, nie przekraczając wraz z łąkami i pastwiskami 9% ogólnego obszaru; 60% bowiem zajmują lasy, 30% zaś jeziora, rzeki, skały i t. d.

Ta nieznaczna ilość ziemi uprawnej powoduje stałą niewystarczalność krajowej produkcji rolnej, zmuszając do ciągłego importu zboża celem zaspokojenia wewnętrznych potrzeb kraju.

Uprawianie roli jedynie na 9% całego terytorjum kraju jest zarazem dowodem niedostatecznego wyzyskania wszystkich możliwości, a przyczynę swą głównie znajduje w warunkach przedwojennych, kiedy to Finlandja, zależna od Imperjum rosyjskiego, miała ogromnie ułatwione możliwości zasilania swego rynku tanieństwem zbożem rosyjskiem, co nie wpływało bynajmniej dodatnio na ilość i jakość wysiłków, skierowanych ku intensyfikacji pracy rolnej na trudnych częstokroć do uprawy terenach wewnętrznych.

Rolnictwo nawet w ostatnich latach, nie wykazując silnej tendencji rozwojowej, charakteryzuje się jednak wielką stałością, czego dowodem może być 1926 r., który mimo nieprzyjaznych warunków atmosferycznych dał rezultaty, niewiele różniące się od świetnych dla Finlandji liczb roku poprzedniego. Ten wynik jest niezaprzeczalnie w wielkiej mierze następstwem podjętych badań oraz pracy wychowawczej, co już obecnie daje owocne rezultaty. Za dowód postępu w rolnictwie służy też fakt ogromnego wzrostu zużycia nawozów sztucznych, których przywóz w 1926 r. przekroczył przeszło o 50% przywóz w 1925 r. Jest spodziewany ogólnie również w latach następnych wzrost produkcji rolniczej ze względu na energiczną, obejmującą całość rolnictwa, pracę, zmierzającą do ulepszenia metod uprawy, oczywiście, jeżeli urodzaje — zależne od warunków atmosferycznych — będą temu sprzyjały. Ten wzrost stanie się bardzo ważny, jeżeli się weźmie na uwagę tak znaczny roczny import zboża i produktów zbożowych do Finlandji.

Obszar ziemi uprawnej w Finlandji powoli, jednak stale i systematycznie był rozszerzany, co przedstawia następujące zestawienie (w ha):

1910	1,864.694	1923	2,104.367
1922	2,086.207	1924	2,118.169
	1925		2,132.542

Powierzchnia obsiewu najważniejszych płodów rolnych Finlandji w roku sprawozdawczym, w zestawieniu z rokiem poprzednim, przedstawiała się jak następuje (w ha):

	1925	1926
żyto	234.256	227.463
jęczmień	109.910	109.580
owies	434.004	442.684
pszenica	67.492	68.977
kartofle	15.317	15.838
warzywa i okopowe .	20.996	21.773
pasza	849.092	855.005
łąki naturalne. . . .	445.196	443 415

Procentowo można określić repartycję poszczególnych płodów rolnych na całej powierzchni uprawnej Finlandji jak następuje (w %/o-ach):

żyto	11.0
jęczmień	5.1
owies	20.4
pszenica	0.7
ziemniaki	3.2
warzywa i okopowe	1.0
strączkowe	0.5
rośliny włókiennicze (len, konopie)	0.3
siano i inne pasze	48.2
odłogi	9.6

Rok 1926 był zadowalający dla rolnictwa. Biorąc na uwagę nie-sprzyjającą urodzajom zimę, oraz zły stan pogody podczas wiosny, należy uważać zbiory za więcej niż średnie.

Podajemy poniżej zestawienie Głównego Zarządu Rolnictwa tymczasowego obliczenia zbiorów za 1926 r. w porównaniu z ostatecznym rezultatem 1925 r. (w tonach):

	1925	1926
żyto	347 575	267.070
owies	586.559	495.600
jęczmień	140.802	137.064
ziemniaki	723.138	752.189
pasza	2,445.702	1,919.115
siano	487.652	443 376

Wydajność z hektara przedstawiała się, jak następuje (w kg.):

	1921 — 1925 ¹⁾	1925	1926
żyto	1.228	1.484	1.329
owies	1.170	1.352	1.337
jęczmień	1.139	1.281	1.394
ziemniaki	8.797	10.714	11.951
pasza	2.607	2.880	2.763
siano	1.303	1.095	1.056

Z powyższego widzimy, że produkcja rolna w 1926 r. zmniejszyła się znacznie w stosunku do roku poprzedniego. Jedyne urodzaj ziemniaków był nieco lepszy.

Całkowita wartość zbiorów została w roku sprawozdawczym oceniona na około 4.700 miljn. Fmk. Wartość zbiorów w 1924 r. wynosiła 4.555 miljn. Fmk., a w 1925 r. — 5.086 Fmk. Zbiory więc w omawianym roku były cokolwiek lepsze, niż w 1924 r., jednakże nie tak świetne jak w 1925 r.

¹⁾ Liczby przeciętne.

Następujące zestawienie obrazuje produkcję i konsumpcję poszczególnych ziemiopłodów (w kg.):

	<i>Żyto</i>	<i>Pszenica</i>	<i>Jęczmień</i>	<i>Owies</i>	<i>Ziemniaki</i>
Zasiewy:					
1921—1925 ¹⁾	32,972.114	2,411.322	21,890.444	82,653.447	110,449 045
1924	32,191.146	2,495 908	21,769.110	81,936.413	109,950.742
1925	33,030.096	2,551.359	21,762.180	83,762.772	110,484.404
Zbiory:					
1921—1925 ¹⁾	287,457.268	20,115.765	125,883.697	501,196.270	593,553.035
1924	286,016.000	21,494.100	129,952.000	492,236.000	634,132.000
1925	347,575.200	25,294.300	140,802.000	586,558 500	723,137.000
Import:					
1921—1925 ¹⁾	148,858.329	137,897.741	3,013.695	27,531.275	16,772 365
1924	188,364.445	157,216.537	6,157.297	47,269.572	16,723.055
1925	175,966.344	172,534.212	2,770.550	34,594.142	17,271.605
Eksport:					
1921—1925 ¹⁾	213.449	132	4.720	1,821.478	92.321
1924	330.323	153	—	189 501	30.320
1925	175.404	308	3.500	243.642	3.500
Spożycie wewnętrzne:					
1921—1925 ¹⁾	402,996.906	155,602 052	106,119.895	444,031.847	499,784 034
1924	411,858.976	176,214.576	114,340 187	457,397 658	540,873 994
1925	490,336.044	195,276 845	121,806 870	537,146.228	629,921.401
Konsumpcja obliczona na 1 mieszkańca:					
1921—1925 ¹⁾	116·3	44·9	30·6	128·1	144·2
1924	126·4	50·4	32·7	130·9	154·8
1925	139·0	55·4	34·5	152·3	178·9

Kończąc przegląd stanu produkcji rolnej w Finlandji, zaznaczyć jeszcze należy, że dzięki subwencjom, wypłacanym rolnikom finlandzkim, plantującym buraki cukrowe, oraz dzięki propagandzie, szerzonej wśród włościan i większych właścicieli ziemskich, a uwydatniającej korzyści, płynące z uprawy buraka cukrowego, tegoroczny obszar plantacyjny wzrósł dwukrotnie w porównaniu z obszarem w 1925 r. Wynosi on 2.015 ha wobec około 1.000 ha, obsianych w r. ubiegłym. Przypuszczalny sprzęt buraków w kampanji bieżącego roku jest również obliczany w stosunku podwójnym do ilości 17 tys. ton, sprzątniętych w 1925/26 r. Przy zawartości w burakach cukru około 11%, produkcja cukru surowego prawdopodobnie wyniesie około 3.640 ton.

Wewnętrzna produkcja rolna Finlandji nie zaspakaja potrzeb ludności i kraj ten importuje na szeroką skalę zboże i produkty zbożowe, zwłaszcza w dość częstych latach słabszego urodzaju.

Żyto sprowadza Finlandja przeważnie w stanie niemielonym, gdyż młynarstwo krajowe jest bardzo rozwinięte. Import tego artykułu wy-

¹⁾ W powyższem zestawieniu produkty mielone przeliczone są na odpowiednie liczby pokrewnych produktów niemielonych. Tak więc w podanej tabeli 100 kg. pszenicy odpowiada 65 kg. mąki pszennej lub kaszy, 100 kg. żyta = 95 kg. mąki żytniej, 100 kg. jęczmienia = 60 kg. mąki lub kaszy jęczmiennej i 100 kg. owsa odpowiada 50 kg. mąki lub kaszy owsianej. Analogicznie, jeden hektolitr pszenicy odpowiada 75 kg., 1 hl. żyta = 70 kg., 1 hl. jęczmienia = 60 kg., 1 hl. owsa = 48 kg. oraz 1 hl. ziemniaków = 66 kg.

nosił w 1926 r. 148.958 t., wartości 256 miljn. Fmk., wobec 155.226 t., wartości 382 miljn. Fmk. w 1925 r. Import zaś mąki żytniej wynosił tylko 4.737 t., wartości 9'3 miljn. Fmk. Poniżej podajemy wielkość importu zbóż z niektórych krajów:

	Ż y t o:		M ą k a ż y t n i a:	
	ton	tys. Fmk.	ton	tys. Fmk.
Niemcy . .	53.733	89.663	3 388	5.458
Rosja . . .	32.520	61.290	—	—
Polska. . .	30.338	48.900	371	715
Gdańsk . .	11.866	19.515	12	23
Stany Zjed. A.	15.761	29.116	43	91

Pszenicę, której w 1926 r. sprowadzono do Finlandji 985 t., wartości 2'5 miljn. Fmk., oraz mąkę pszenną, w ilości 82.231 t., wartości 106'8 miljn. Fmk. — importuje się głównie ze Stanów Zjednoczonych, Niemiec, Szwecji i Holandji. O w s a sprowadzono w roku sprawozdawczym 4.860 t., wartości 7'5 miljn. Fmk., z czego 4.130 t. przypada na Niemcy, 581 t. — na Rosję, 123 t. — na Polskę oraz reszta na Norwegję, Szwecję i Estonję.

Jęczmienia zaś importowano 635 t., wartości 1'2 miljn. Fmk., z czego Niemcy dostarczyły 326 t., Szwecja — 109 t., Gdańsk — 150 t. i Polska — 50 ton.

Jak widać z powyżej podanych cyfr, gospodarka rolna Finlandji, aczkolwiek wykazuje z rokiem każdym znaczne postępy, jest jednak w wielkiej zależności od zmiennych corocznych koniunktur urodzajowych i, ogólnie biorąc, nie może dać krajowi całosci niezbędnych środków żywnościowych. Żyto, pszenica, jęczmień, owies, ziemniaki, produkty zbożowe, a także len, konopie, warzywa, siemie lniane i chmiel są importowane w większych lub mniejszych ilościach. Prócz tego, ze względu na warunki klimatyczne i właściwości gleby, szereg nasion ziemniopłodów, musi być również sprowadzany z zagranicy. Wobec tego, że Polska eksportuje produkty rolnicze, rynek tutejszy winien bardzo zainteresować jej sfery gospodarcze. W stosunku do pewnych artykułów tej grupy, Finlandja posiada już stałych dostawców, z którymi konkurencja Polski, tak ze względu na gatunki towaru, jak i ceny oraz brak masowego eksportu, byłaby niełatwa. Jednak polskie żyto, owies, jęczmień, ziemniaki oraz konopie i len mogą z łatwością konkurować pod względem jakości z produktami innych krajów i eksport ten do Finlandji niezaprzeczalnie musi się zwiększyć kilkakrotnie. Brak znajomości rynków polskich przez kupców finlandzkich oraz częściowy brak organizacji ze strony producentów polskich tamuję w znacznej mierze należyte ożywienie handlu ziemniopłodami Polski z Finlandją.

Rynek pracy i zarobki w rolnictwie

Położenie na rynku pracy w rolnictwie w 1926 r. można scharakteryzować jako najzupełniej pomyślne. Nie notowano zupełnie bezrobocia w tej dziedzinie, jak również i popyt na siły robocze był całkowicie zaspokojony. Brak jednak statystyki z 1926 r. zniewala nas do podania kilku zestawień charakterystycznych oraz liczb przeciętnych z lat ubie-

głych. Zaznaczyć również należy, że dane z 1926 r. nie powinny prawie wcale różnić się od niżej przytoczonych.

W zestawieniu, obejmującym poszczególne okręgi, popyt na siły robocze w całej Finlandji przedstawiał się jak następuje (w ‰-ach):

	1921—1925 ¹⁾	1924	1925
zapotrzebowanie dobre	6·8	6·8	14·6
„ zadowalające	71·0	77·0	73·8
„ słabe	22·2	16·2	11·6

Dziennne płace robotników, według zestawień poszczególnych okręgów, przedstawiały się w całej Finlandji jak następuje:

L a t e m				
	Mężczyzn:		Kobiet:	
	z	bez	z	bez
	utrzymaniem	utrzymania.	utrzymaniem	utrzymania.
	Fmk.	Fmk.	Fmk.	Fmk.
1925 r.	23 66	35 26	13·43	21·83
1924 „	24·14	36·22	13·83	22 47
1921—1925 ²⁾	23 78	36·07	13·57	22·18
Z i m ą				
1925 r.	15·42	26·54	8·69	16·25
1924 „	15 96	27·41	8·90	16 69
przeciętna				
1921—1925 ²⁾	15·69	27·19	8·68	16·38

I n d e k s p ł a c

	L a t e m:				Z i m ą:			
	mężczyzn		kobiet		mężczyzn		kobiet	
	z utrzy- maniem	bez utrzym.	z utrzy- maniem	bez utrzym.	z utrzy- maniem	bez utrzym.	z utrzy- maniem	bez utrzym.
1925 r. ³⁾	1.095	1.078	1.049	1.035	1.205	1.154	1.190	1.091
1924 r.	1.118	1.108	1.080	1.065	1.247	1.192	1.219	1.120
1921—1925 ⁴⁾	1.101	1.103	1.060	1.051	1.226	1.182	1.189	1.099

Lasy i gospodarstwo leśne

Według ostatnich obliczeń 25,263.500 ha, czyli około 73·5% całej powierzchni Finlandji, pokrywają lasy, co dowodzi, że w procentowym stosunku powierzchni leśnej Finlandja jest najbogatszym w lasy krajem Europy. Stopień zalesienia w stosunku do całego obszaru wynosi, np. dla Szwecji 58·5%, Rosji Europejskiej — 30%, Norwegii i Niemiec — 27%, Rumunji 24% oraz Polski — 23·2%. Jeżeli zaś opierać się będziemy na absolutnych liczbach, to skonstruujemy, że największe obszary leśne w Europie posiada Rosja (160.800 tys. ha) i dopiero drugie miejsce zajmuje Finlandja. Powierzchnia lasu, przypadająca na jednego mieszkańca, w Finlandji waha się znacznie, mianowicie od 1·6 do 32·5 ha, zależnie

¹⁾ Ocena przeciętna.

²⁾ Płace średnie.

³⁾ Przy zasadzie, że płaca w 1914 r. = 100.

⁴⁾ Wartość średnia.

od części kraju, wynosząc przeciętnie 7·77 ha na głowę. Stosunek ten dla Rosji określi się liczbą tylko 1·53 ha na jednego mieszkańca, dla Szwecji — 3·98 i Polski — zaledwie 0·33 ha.

Z ogólnej powierzchni lasów wydzielić jednak należy rzeczywiście rentownie produkujące obszary leśne Finlandji, które stanowią jedynie 20,138.000 ha, a więc 58·61% całkowitego obszaru gruntów bez wód wewnętrznych.

Dane o powierzchni lasów nie dają jednak dokładnego obrazu gospodarki leśnej. Wskaźnikami odpowiedniami jest z jednej strony zapas drzewny lasów, oraz z drugiej — przyrost roczny, czyli zdolność produkcyjna lasów.

Całkowity zapas drzewny lasów w Finlandji oceniają na 1.620 miljn. m³. masy litej z korą. Ten oszacowany zapas drzewny obejmuje drzewa użytkowe o średnicy najmniej 20 cm. w ilości 1.557 miljn. sztuk, czyli na 1 m³. wypada 0·96 sztuk. Liczba takich pni użytkowych wynosi na 1 ha przeciętnie 62 sztuki.

Przyrost zaś drzewa obliczany jest przeciętnie na 44·4 miljn. m³. Dla Szwecji odpowiednie liczby stanowią 34 miljn. m³., dla Polski — 28 miljn. m³., dla Czechosłowacji — 16 miljn. m³., Rumunji — 14 miljn. m³., Norwegji — 10·1 miljn. m³., oraz Rosji (w przybliżeniu) 97·12 miljn. m³. Z powodu jednak trudności eksploatacji leśnych terenów w Rosji i utrudnionej komunikacji, Finlandja zajmuje faktycznie eksploatacyjnie pierwsze miejsce w Europie. Całkowita powierzchnia lasów w Finlandji da się podzielić na różne grupy własności, jak następuje: lasy państwowe 10,049.700 ha, czyli 39·8% rentownie produkującego obszaru oraz 2,918.700 ha lichej gleby leśnej; lasy w posiadaniu towarzystw i spółek 1,908.100 ha, czyli 7·5% całej powierzchni lasów; lasy prywatne — 12,886.100 ha, czyli 51%, oraz własność gmin i parafij 402.200 ha, czyli 1·6%.

W lasach Finlandji 80% stanowią drzewostany iglaste, 20% zaś terenów leśnych ma drzewa liściaste. Do zasadniczych gatunków drzewa w Finlandji należy sosna, świerk i brzoza. Lasy z sosną, jako głównym składnikiem drzewostanu, zajmują 55·2% całej powierzchni terenów leśnych; lasy z przewagą świerka stanowią 24·8%, z przeważającą brzozą — 16·9%, oraz przeważającą osłą — 1·5% całkowitego obszaru.

Dzięki temu, że lasy są największym bogactwem naturalnem Finlandji, odgrywającym największą rolę w całym życiu gospodarczem kraju, gospodarstwo leśne, prowadzone tu wzorowo, rozwija się też w szybkim tempie i rokuje bardzo pomyślne nadzieje na przyszłość. Następujące warunki sprzyjają jeszcze temu rozwojowi: duży obszar lasów i świetny twardy gatunek drzewa, wielki popyt na rynkach światowych na występujące w Finlandji gatunki drzew, łatwe naturalne odnawianie lasów, ułatwiony transport drzewny, dzięki długotrwałej powłoce śnieżnej i istnieniu dużej i dobrej sieci dróg spławnych, posiadanie wzdłuż rzek licznych zakładów hydroelektrycznych, dostarczających dla przemysłu drzewnego dogodnej i taniej siły mechanicznej, posiadanie długiego i dogodnego wybrzeża morskiego i dostatecznej liczby dobrych portów i t. p. Jak wiadomo, około 10% całej powierzchni Finlandji stanowią wewnętrzne wody, doskonale połączone większemi i mniejszemi rzekami oraz sztucznymi kanałami z morzem, co stwarza potężny wodny system komunikacyjny, przeważnie skierowany z północnych części kraju w kierunku południowym do morza Bałtyckiego. W ten sposób ścięte w najodleglejszych częściach kraju drzewo może być bez większych przeszkód spławiane drogami wodnemi do miejsc jego przeróbki prze-

myślowej, które znajdują się przeważnie przy ujściu rzek do morza. Koszty takiego spławu są naogół w Finlandji bardzo nieznacznie w stosunku do znacznych nieraz odległości. Rzec można, że tak struktura ogólna Finlandji jak i cała przyroda doskonale sprzyja wszelkim możliwościom świetnego rozwoju fińskiego przemysłu drzewnego.

Rzut oka na rynek drzewny

Finlandja wywozi większą część swego drzewa na rynki zachodniej Europy—do Anglii, Francji, Holandji, Belgji i Danji. W mniejszych zaś ilościach wywozi Finlandja drzewo przetarte do Niemiec, Szwecji, Norwegji, Australji, Argentyny i Stanów Zjednoczonych A. P.

Najważniejsza z tych gałęzi przemysłu drzewnego, t. j. produkcja drzewa tartego oraz celulozy wykazuje w porównaniu z rokiem poprzednim znacznąwyżkę, podczas gdy w innych gałęziach tegoż przemysłu drzewnego wytworczość nieco zmalała.

Eksport drzewa niepiłowanego—będąc coprawda o 0·7% niższy od eksportu w 1925 r. i wyrażając się liczbą 3,538.000 m.³—był niższy od podobnego eksportu w normalnym, przedwojennym 1913 r. Wywóz drzewa tartego zwiększył się w porównaniu z rokiem poprzednim, dochodząc do 5,261.000 m.³. Całkowita więc ilość transportowanego drzewa zwiększyła się w dalszym ciągu, prześcigając rekordowe rezultaty 1925 r.

W produkcji papierniczej zaznaczył się spadek eksportu masy drzewnej, tektury i papieru gazetowego w porównaniu do roku poprzedniego. Eksport masy drzewnej zmniejszył się tylko o 0·2% i wyraził się liczbą 72.915 t.; eksport tektury zmniejszył się o 17·3% i wyraził się liczbą 42.219 t.; wywóz papieru gazetowego zmniejszył się o 3·3%, wyrażając się liczbą 143.903 t. Natomiast eksport celulozy zwiększył się z 294.318 t. w 1925 r. do 332.600 t. w 1926 r., czyli o 13%. Eksport papieru, z wyjątkiem gazetowego, zwiększył się z 62.566 t. w 1925 r. do 66.206 t. w 1926 r., czyli o 5·8%.

Spadek eksportu drzewa niepiłowanego przypisać należy w pierwszym rzędzie strajkowi angielskiemu. Strajk ten głównie wpłynął na eksport kopalniaków, których Finlandja w 1925 r. eksportowała 1 245 tys. m.³, zaś w 1926 r. jedynie tylko 933 tys. m.³. Zniżka ta nie była wielką niespodzianką i nie spowodowała wielkich strat, gdyż produkcja była zredukowana z roku na rok, będąc stosunkowo nie bardzo intensywną w 1921 r., gdy ceny na kopalniaki uległy wielkiej zniżce. Mimo strajku angielskiego towar ten został zrealizowany po cenach zadowalających, w związku ze stopniowym podniesieniem tych cen w końcu 1925 r. z minimalnego poziomu, do którego w tym roku spadły. Kopalniaki w 1926 r. sprzedawane były po 575—600 Fmk. za stopę angielską, utrzymując się w ciągu całego roku na tym poziomie, nie licząc małych wahań na jesieni, w związku z wysokimi kosztami przewozu. W końcu 1926 r. ceny na kopalniaki doszły do 620 Fmk. za stopę angielską.

W sprawie wywozu drzewa tartego w roku sprawozdawczym zaznaczyć należy, że posiadacze tartaków zmierzali ku temu, by wspólnym wysiłkiem uniemożliwić spadek cen na drzewo tarte, co udało im w sensie ustabilizowania poziomu cen na wysokości cen minimalnych

z końca 1925 r. Przy sprzedaży dostaw na 1926 r. ceny poszły nieco w górę i kształtowały się w sposób następujący (w Ł):

3	×	9"	tarcicy	13.10
2½	×	7"	deski i brusy	13.0 — 13.5
2	×	4"	kantówki, rygle i łaty	12.10
1	×	4"	deszczulki i fryzy .	12.0 — 12.5

Z początkiem 1926 r. ceny utrzymały się na wysokości poprzedniej, mimo niewielkiego stosunkowo popytu. Kupcy angielscy czekali częściowo na dostawy rosyjskie. Do Francji, Holandji i Belgji sprzedano dość znaczne ładunki, kupcy zaś duńscy, ze względu na deflację, zajmowali stanowisko wyczekujące. Z końcem marca było sprzedanych ogółem 440.000 standartów. W drugim półroczu, na skutek strajku angielskiego, sytuacja na tutejszym rynku drzewnym była przez jakiś czas b. słabo ożywiona.

Sprzedaż do Francji i Belgji ucierpiała znacznie w związku ze spadkiem waluty tych krajów. Na rynku niemieckim i duńskim panowała również cisza, co razem przyczyniło się do tego, że w II kwartale sprzedano jedynie 170.000 standartów. Natychmiast po zakończeniu strajku angielskiego, ruch na tutejszym rynku drzewnym ogromnie się ożywił. Mimo dotkliwej bardzo konkurencji ze strony Polski na rynkach Anglii, Holandji i Belgji, oraz ciągle pogarszającej się sytuacji walutowej we Francji i Belgji, w III kwartale sprzedano 295.000 standartów. Wielu eksporterów zmniejszyło ceny o 5 sh. na standarcie, niektóre zaś mniejsze tartaki przy bezpośredniej sprzedaży ze składu, nawet o 10 sh. Wysokie przewyżki z października bardzo utrudniały transport drzewa i z tego też powodu na zimę pozostały ogromne, nienotowane dotychczas, ilości zapasów. W IV kwartale uskuteczniono sprzedaż około 200.000 standartów, tak, że w sumie, według oficjalnej statystyki, eksport tartej jodły i sosny w 1926 r. doszedł do 1,120.308 standartów, czyli przewyższał o 100.000 standartów eksport drzewa tartego w 1925 r. Na dostawy na 1927 r. sprzedano produktów drzewnych więcej niż kiedykolwiek, a ceny były lepsze niż przy zawieraniu transakcyj w 1925 r. Do końca roku sprawozdawczego na dostawy na 1927 r. sprzedano nie mniej niż 672 tys. standartów, podczas gdy odpowiednie liczby za 1925 r. wynosiły 200—225 tys. standartów, w poprzednich zaś latach jeszcze mniej.

Sprzedaż tartej brzozy i fornierów była dość słaba, natomiast sprzedaż papieru utrudniona była przez strajk angielski, oraz przez wprowadzenie w Anglii nowego cła wwozowego na papier pakowy. Również niepewna sytuacja walutowa we Francji i Belgji, oraz wojna w Chinach utrudniały znacznie rozmieszczenie na rynkach zagranicznych produkcji przemysłu papierniczego Finlandji. Ceny różnych papierów, z wyjątkiem najwyższych, spadły w ciągu roku o Ł 1—1.5 na tonie. Najważniejszym odbiorcą papieru fińskiego była Anglja i na drugim miejscu — Stany Zjednoczone.

Transakcje, dotyczące sprzedaży celulozy, przedstawiały się w ciągu roku sprawozdawczego pomyślnie. Już z początkiem roku 75% całej przewidywanej produkcji zostało sprzedane. Zakupy poczyniła w pierwszym rzędzie Anglja, następnie zaś Stany Zjednoczone, wreszcie Rosja, specjalnie odnośnie do celulozy sulfitowej, jakkolwiek ten ostatni eksport mniejszy był od wywozu w 1925 r.

Niemcy są najważniejszym odbiorcą celulozy sodowej. Ceny, jak widać z tabeli niżej załączonej, spadły nieco w ciągu roku sprawozdawczego (ceny za 1 t. cif. porty angielskie — w £):

	<i>W początku roku</i>	<i>W końcu roku</i>
celuloza suflitowa mocna . .	13.10 — 13.15	12.10 — 12.15
bielona (półopracowana) . .	14.10 — 14.15	13.15 — 14.00
biała (całkowicie opracow.) .	19.00 — 19.10	16.15 — 17.00
bielona celuloza sodowa . .	14.10 — 14.15	14.00
mocna " " . .	13.00 — 13.10	12.10 — 12.15

Z produkcji przewidywanej na 1927 r. sprzedano już z końcem 1926 r. 60%; popyt na masę drzewną był w roku omawianym zadowalający. Ceny w początku roku były notowane £ 3.15 do £ 4 za tonę cif port angielski, belgijski lub francuski. Z końcem roku ceny za mokrą masę drzewną nie uległy zmianom, natomiast za suchą masę drzewną płacono ok. 10% taniej, niż na początku roku. Do końca 1926 r. zostało sprzedane około 50% całkowitej produkcji roku następnego.

Przy sprzedaży drzewa na pniu ceny kształtowały się zwyklowo, tak na licytacjach prywatnych jak i rządowych w lasach rządowych. Na 3,137.484 pni, ofiarowywanych w roku sprawozdawczym przy licytacjach rządowych, w początku roku sprzedano 1,378.816 drzew na pniu po cenie przeciętnej 33.9 Fmk. za pień, czyli 2.79 za stopę angielską, w porównaniu z ceną osiągniętą w roku poprzednim, która wynosiła przeciętnie 28.74 Fmk., czyli 2.4 za stopę angielską. Nieco później sprzedano jeszcze 1,486.545 drzew, oraz poza licytacją sprzedano z lasów państwowych 83.105 sztuk papierówki, 308.683 m.³ kopalniaków, papierówki i drzewa opałowego, i wreszcie 22.085 drzew, przeznaczonych dla wyrobu fornierów i zapalek.

H o d o w l a

Hodowla w Finlandji stoi na wysokim poziomie, co uwarunkowane jest dużemi zasobami łąk i pastwisk. Stan inwentarza żywego, który podczas wojny został znacznie uszczuplony, obecnie już ilościowo znacznie przekracza normy przedwojenne. Upada jedynie hodowla renów, których Finlandja w północnych swych częściach posiadała przed wojną 125.724 sztuk.

Ostatnia statystyka inwentarza żywego, datująca się z dn. 1/IX 1925 r., przedstawia się jak następuje:

	<i>1921—1925¹⁾</i>	<i>1925</i>
ogierzy	10.442	10.274
wałachy	137.870	141.366
klacze	181.493	183.769
młodzież od 1—3 lat	45.071	43.895
" poniżej roku	24.259	22.420
Ogółem:	399.135	401.664
buhaje powyżej 2 lat	22.116	22.115
" poniżej 2 lat	51.077	50.174
krowy	1,268.024	1,295.492
cielęta	505.818	502.822
Ogółem:	1,847.035	1,870.603

¹⁾ Liczby przeciętne.

owce	1,525.807	1,451.084
kozy	11.685	11.767
świnie	377.744	378.383
renifery	59 964	61.438
kury	1,137.299	1,238.825
inne ptactwo domowe. . .	9.708	9.392
ule	12.797	13.141

Procentowy stosunek młodzieży do dorosłego inwentarza żywego stanowi dla:

koni	56 0%
bydła rogatego.	29 6,
owiec	34 3,
świń	55 0,

Przeciętna zaś ilość młodzieży na 100 matek stanowi dla:

źrebiąt	12.2
cieląt	22.2
świń	212.2

W stosunku zaś do ludności, oraz ziemi uprawnej inwentarz żywy przedstawia się jak następuje (liczba sztuk na 100 mieszkańców):

koni	12.4
krów	52.0
owiec	41.1
kóz	0.4
świń	8.6
renów	2.1

Na 100 hektarów roli wypada zaś w roku sprawozdawczym (sztuk):

koni	17.0
krów	71.4
owiec	56.4
świń	11.8

Produkcja hodowlana w 1926 r. została oszacowana na 6.500 miljn. Fmk., podczas gdy w 1924 r. wynosiła 6.300 miljn. Fmk., a 1925 r. — 6.400 miljn. Fmk.

Całkowita zaś produkcja rolnictwa brutto w ostatnich trzech latach wykazywała następujące liczby (miljn. Fmk.):

1924 r.	10.850
1925 „	11.500
1926 „	11.200

Zysk netto został oszacowany (w miljn. Fmk.):

1924 r.	6.100
1925 „	6.509
1926 „	6.200

Mleczarstwo

Dzięki znacznemu rozwojowi hodowli bydła rogatego, sprzyjającym warunkom oraz świetnej organizacji, mleczarstwo w Finlandji oraz wyrob produktów mlecznych — masła i sera — stoi na bardzo wysokim poziomie.

Według danych z 1925 r., w Finlandji istniało 575 większych za-

kładów przetwórczych mleka, z czego 75 zakładów (13·1%) należało do osób prywatnych, 45 (7·8%) — do towarzystw akcyjnych i 455 (79·1%) — do towarzystw spółdzielczych.

Z powyżej podanej ogólnej ilości zakładów 351 (61%) posługuje się siłą parową; 72 (12·5%) — siłą ręczną; 50 (8·7%) — siłą elektryczną; 44 (7·7%) — siłą parową łącznie z elektryczną. Reszta zaś korzysta z siły wodnej, motorów spalinowych i kieratów.

Poniżej podajemy klasyfikację, znaną tylko dla 568 przetwórni mleka, według rodzaju ich produkcji:

	Zakłady prywatne:		Spółk. akc.:		Spółdzielnie:		Razem
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	
produkujące masło . . .	34	7·8	29	6·7	372	85·5	435
„ ser . . .	23	65·7	3	8·6	9	25·7	35
„ masło, ser	18	18·4	12	12·2	68	69·4	98
Ogółem :	75	13·2	44	7·7	449	79·1	568

Całkowita produkcja masła w Finlandji wyniosła w 1925 r. 17,904,889 kg., z czego eksportowano 13,191,270 kg., czyli 73·7% całej produkcji. Prawie cała wyprodukowana ilość, bo 16,722,336 kg., dostarczona została przez spółdzielnie i tylko nieznaczna część całej produkcji przypada na mleczarnie prywatne (323,908 kg.) i akcyjne (858,645 kg.). Przeciętna zaś produkcja masła w poszczególnych zakładach, stosownie do swego rodzaju przedstawiała się, jak następuje (w kg.):

	1921—25 ¹⁾	1925
zakłady prywatne	5,047	6,229
spółki akcyjne	15,512	20,943
spółdzielnie	30,701	33,005

Należy również zaznaczyć, że towarzystwa spółdzielcze zużytkowują przeciętnie przy produkcji 1 kg. masła tylko 23·6 kg. mleka, gdy zakłady prywatne—24·2 kg. i tow. akcyjne—24·1 kg.

Całkowita produkcja sera w Finlandji wyniosła w 1925 r. 5,450,097 kg., z czego eksportowano 3,819,729 kg., czyli 70·1%. Z ogólnej liczby wyprodukowały towarzystwa spółdzielcze 3,724,770 kg., zakłady prywatne—1,252,245 kg., oraz towarzystwa akcyjne—473,082 kg.

Gatunki wyrabianych w Finlandji serów i stanowiących odmiany ogólnie znanych serów Ementhaler, Roquefort, Cheddar, Stilton, Gouda i t. p., są jaknajlepsze i z łatwością konkurują w wywozie z krajami o najlepszej, pod względem omawianej wytwórczości, tradycji.

Warunki zbytu produktów mlecznych były dla Finlandji w roku sprawozdawczym nieco gorsze niż w 1925 r. Najgorsze konjunktury rynkowe odczuwano w lutym, marcu i czerwcu omawianego roku, z powodu znacznej konkurencji i wzmocnionej produkcji w innych krajach, produkujących te artykuły. Z tego też powodu eksport masła z Finlandji w 1926 r., pomimo zwiększenia wywozu o 19 t. w stosunku do 1925 r., nie doszedł pod względem wartości do sumy roku poprzedniego. Eksport zaś sera zmniejszył się znacznie.

¹⁾ Liczby przeciętne.

Poniższa tabela podaje liczby porównawcze eksportu masła i sera w ciągu dwóch lat ostatnich.

	<i>Ton</i>	<i>Fmk.</i>	<i>Ton</i>	<i>Fmk.</i>
	1 9 2 5		1 9 2 6	
masło	13.193	477,912 909	13.212	428,418.133
ser	3.820	77,382.500	2.887	51,005.416

Ceny w roku sprawozdawczym wahały się nieznacznie, lecz przeciętnie były dużo niższe aniżeli w roku poprzednim. Największa firma eksportowa produktów mlecznych „Valio” płaciła swoim członkom—spółdzielniom mleczarskim 29 Fmk. 81 penni za masło oraz 14 Fmk. 07 penni za ser. Z początkiem 1927 r. ceny hurtowe i eksportowe sera znacznie się poprawiły i były notowane: I gatunek—19'50 do 21'00 Fmk. za kg.; II gatunek — 17'50 do 18'50 Fmk. za 1 kg. i III gatunek — 15'50 do 16'50 Fmk. za 1 kg.

RYBOŁÓWSTWO

Rybołówstwo jest ogromnie rozwinięte w Finlandji, stanowiąc jedno z głównych źródeł dochodów ludności, rozsianej po t. zw. „skerach” zatoki Fińskiej, wysp Alandzkich oraz zatoki Botnickiej aż po Uleåborg, wyłączne zaś—dla rybaków miejscowości takich, jak wyspy Kökerä, należącej do archipelagu Alandzkiego oraz Hogland; wymienione wyspy są zarazem centrami flotylli rybackich.

Należy dodać, że bardzo rozwinięte rybołówstwo w Finlandji — tak morskie jak i wewnętrzne — nie jest ujęte w formy przedsiębiorstw rybackich, grupujących pewne zorganizowane towarzystwa, ale posiada charakter raczej przemysłu prywatnego, prowadzonego na własną rękę przez rybaków i ich rodziny. Organizacja sprzedaży odbywa się po części przy pomocy spółdzielni, których ilość nie przekracza 7 i których rola nie jest również zbyt znaczna.

Wyniki statystyki połowów za lata 1925 i 1926 nie zostały opublikowane i z tego powodu podane są niżej dane z 1924 r., które pozwalają się zorientować w wielkości połowu w Finlandji (w miljn. kg.)

połów morski	13·9
„ z jezior	3 5
Razem:	17·4

Z czego na poszczególne gatunki ryby przypada (w kg.):

łososie	460.316
sigi	534 897
śledziki (ströming)	10,977.698
plotki i stynki	1,432.154
pozostałe gatunki	3,965.637

Połów w 1926 r., ze względu na pomyślne warunki przewyższył prawdopodobnie znacznie połów z 1924 r.

Pomimo znacznego eksportu solonych śledzików (ströming'ów), które, jak widać z wyżej przytoczonych cyfr, stanowią główną pozycję połowów:

znaczna ilość tych ryb pozostała na rynku wewnętrznym — powodując niżkę cen hurtowych, które np. z 280 — 400 Fmk. za beczkę (120 kg.) w jesieni, spadły podczas zimy do 180 — 200 Fmk. za beczkę, przyczem znaczne zapasy pozostają do dziś dnia w Finlandji, nie znajdując nabywców.

Wyrób konserw skoncentrowany jest w 8 fabrykach i rozwija się pomyślnie; produkuje się głównie konserwy z kilek i szprot oraz śledzi, pochodzących z importu.

W Finlandji w 1926 r. istniało 16 stacyj naukowych praktycznego ulepszenia gatunku ryb; stacje te zasiłyły zwłaszcza jeziora fińskie ilością 3,000 000 sztuk zarybku, przeważnie łososia morskiego i jeziornego, sigi, linów oraz sandaczy.

Ciekawe jest, że liczne fabryki celulozy i masy drzewnej jak również i tartaki, które przy produkcji swej, zużywając siłę pędną wody, zanieczyszczają w pewnej mierze wewnątrznie wody, obowiązane są w Finlandji wzamian za to utrzymywać mniejsze lub większe stacje hodowli zarybku, by w ten sposób wynagrodzić poczynione przez się rybołówstwu straty.

Finlandja posiada 3 szkoły rybołówstwa, z których 2 — morskiego.

Pomimo rozwiniętego rybołówstwa, sprzyjającego eksportowi, Finlandja sprowadza jednak duże ilości różnych gatunków ryb z zagranicy. Cyfry porównawcze eksportu i importu w 1926 r. przedstawiają się następująco:

Eksport

	<i>Kg.</i>	<i>Fmk.</i>
łosos świeży	98.009	2,579.817
inne ryby świeże	900.095	6,651.998
łosos solony	11 891	318.525
śledziki solone (ströming)	803.068	1,528.112
inne ryby solone	18 780	53 700
Razem:	<u>1,831.843</u>	<u>11,132.152</u>

Import

	<i>Kg.</i>	<i>Fmk.</i>
ryba świeża	124.515	668.767
śledź solny	6,441.409	21,067.876
ryba suszona	400.164	3,558.499
Razem:	<u>6,968.088</u>	<u>25,295.142</u>

PRZEMYSŁ

Przemysł fiński, ściśle mówiąc, ogranicza się wyłącznie do 2 dziedzin obszernych i doskonale postawionych; są to: przemysł drzewno-papierniczy, oraz mleczarsko-rolniczy. Wszystkie inne rodzaje wytwórczości krajowej są zaledwie w początkach swego rozwoju i nie odgrywają zbyt wielkiej roli w życiu gospodarczem Finlandji. Powodem tego jest fakt nieposiadania dostatecznej ilości — niezbędnych dla rozbudowy przemysłu — surowców. Należy pamiętać jednakże, że Finlandja jest krajem słabo zaludnionym, posiadającym zaledwie 3.5 miljn. ludności, niemniej, to czego dokonano dotychczas w sprawie rozwoju produkcji wewnętrznej doszło dziś do poziomu, pozwalającego w niektórych dzie-

dzinach zadowolić nawet całkowicie potrzeby ludności. Przyczyn należy tu między innymi szukać również i w intensywnej pomocy, okazywanej przemysłowi krajowemu, oraz w tej opiece, jaką rozciągają nad nim kompetentne czynniki rządowe. Konkurencja zagraniczna długo jeszcze będzie miała duży teren działalności w Finlandji i przemysł fiński w najlepszym wypadku zaspokajać będzie tylko częściowo potrzeby rynku tutejszego, wzrastające ciągle równomiernie wraz z wzrostem zdolności nabywczej najszerzych mas ludności.

Z powodu braku dokładnych danych statystycznych, ilustrujących stan całego przemysłu fińskiego w 1926 r., musimy w zasadzie oprzeć się na liczbach z 1925 r., podając jednocześnie wszystkie te dane, jakie za 1926 r. już się ukazały.

O rozwoju przemysłu fińskiego świadczy najlepiej porównanie wartości produkcji wewnętrznej w poszczególnych okresach: tak np. wartość wytwórczości tej w 1913 r., czyli normalnym roku przedwojennym, wynosiła 7.716·8 miljn. Fmk. (w/g. wartości dzisiejszej marki); w 1925 r. zaś suma ta powiększyła się o 31%.

Opierając się na obliczeniach Komitetu Statystycznego przy Lidze Narodów, stwierdzamy, że wartość ogólnej światowej produkcji w 1925 r. równała się 117% produkcji 1913 r., a wskaźnik ten dla Europy równa się zaledwie 104. W świetle powyższych danych rezultaty, osiągnięte przez Finlandję, muszą być uważane za ogromnie dodatnie. Żadna z gałęzi przemysłu fińskiego nie cofnęła się w swym rozwoju, a wzrost dywidend oraz inwestycji świadczy o wzroście wytwórczości krajowej nowych dziedzin.

Rozwój przemysłu fińskiego w ostatnich latach przedstawia się cyfrowo jak następuje:

	1921	1922	1923	1924	1925
Liczba zakł. przemysłow.	3.141	.294	3.293	3.212	3.317
Wzrost bezwzględny	250	153	—1	—81	105
„ %%	7·5	4·9	0·03	2·5	3·3
Liczba robotników	120.317	132.842	143.311	139.429	141.005
Wzrost bezwzględny	3.087	12.525	10.469	—3.882	1.576
„ %%	2·6	10·4	7·9	—2·7	1·1
Siła mechaniczna KM	310.588	354.491	390.080	409.205	425.048
Wzrost bezwzględny	14.171	43.903	35.589	19.115	15.843
„ %%	4·8	14·1	0·0	4·9	3·9
Wynagrodzenie robotników (miljn. Fmk.)	1,129.191·7	1,344.489·6	1,589.957·3	1,604.677·5	1,670.771·2
Wzrost w miljn. Fmk.	207.446·4	215.297·9	245.467·7	14.720·2	66.093·7
„ %%	22·5	19·1	18·3	0·9	4·1
Ogólna wartość zużytych surow. (miljn. Fmk.)	3,427.421·1	4,327.443·0	5,017.983·8	5,081.286·6	5,509.290·2
Wzrost w miljn. Fmk.	88.743·0	900.021·9	690.540·8	63.302·2	328.003·6
„ %%	2·7	26·3	16·0	1·3	6·5
Wartość surowców fińskich (miljn. Fmk.)	1,162.405·7	1,511.135·5	1,969.256·2	1,962.655·7	2,066.087·7
Wzrost w miljn. Fmk.	198.785·1	348.729·8	458.120·7	6.600·5	103.432·0
„ %%	20·6	30·0	30·3	0·3	5·3
Wartość półfabrykatów fińskich (miljn. Fmk.)	868.249·0	1,069.567·5	1,032.327·7	1,022.284·5	1,165.345·0
Wzrost w miljn. Fmk.	—26.983·2	201.318·5	—37.239·8	—10.043·2	143.060·5
„ %%	—3·0	25·1	—3·5	—1·0	14·0

Wartość surowców importow. (miljn. Fmk.)	1,396 766 4	1,746.740 0	2,016.399 9	2,096.346 4	2,177.857 5
Wzrost w miljn. Fmk.	—83.058 9	349.973 6	269.659 9	79.946 5	81.511 2
" %	—5 6	25 1	15 4	4 0	3 9

Wartość produkcji (miljn. Fmk.)	6,533 772 6	8,085.384 1	9,156 342 5	9,345.098 3	10,126.182 0
Wzrost w miljn. Fmk.	365.741 5	1,551.611 5	1,070.958 4	188.755 8	781.083 7
" %	5 9	23 7	13 2	2 1	8 4

Liczbę zakładów przemysłowych i robotników w poszczególnych gałęziach przemysłu oraz wartość *brutto* wytwórczości podajemy w następującej tabeli porównawczej:

	Liczba:		Wartość produkcji
	zakładów	robotników	w miljn. Fmk.
przemysł hutniczy	3	57	1.602 5
" metalowy	176	4.461	355.451 7
warsztaty mechaniczne	390	17.846	764 746 8
fabrykacja instrumentów precyz.	9	181	7.092 8
szkło, ceramika, kamienie, cegła, torf	261	9.288	337.361 4
przemysł chemiczny	50	2.049	136 372 5
smolarnie, olearnie i t. p.	70	1.338	200.787 9
przemysł garbarski	140	5 262	464.775 3
" włókienniczy	257	18 722	972.893 9
" papierniczy	181	15.884	1,899.307 6
" drzewny	712	47.877	2,546.274 3
" spożywczy i tytoniowy	470	10.188	1,941.408 3
" elektrotechniczny			
i wodociągowy	399	2.879	293.276 6
" graficzny	175	4.673	189.295 3
przemysły inne	24	300	15.535 1
Razem:	3.317	141.005	10,126.182 0

Przemysł finlandzki zmuszony jest do sprowadzania znacznej ilości surowca zagranicznego, gdyż — poza drzewem — ich produkcja krajowa jest bardzo nieznaczna. Fakt ten obrazuje następująca tabela:

	Surowce:			
	importowane		własne	
	miljn. Fmk.	%	miljn. Fmk.	%
przemysł metalowy	79.827 0	43 6	103.431 0	56 4
warsztaty mechaniczne	184.477 0	63 4	106.408 4	36 6
fabrykacja instrumentów precyzyjnych	1.015 4	48 7	1.071 0	51 3
szkło, ceramika, kamienie, cegła, torf	26.438 5	39 1	41.141 9	60 9
przemysł chemiczny	30.793 1	52 8	27.480 8	47 2
smolarnie, olearnie i t. p.	92.110 1	76 6	28.175 7	23 4
przemysł garbarski	193.532 0	61 5	121.046 4	38 5
" włókienniczy	401.563 3	72 8	149.832 3	27 2
" papierniczy	121.847 8	13 1	807.806 3	86 9
" drzewny	24.623 4	1 6	1,512.794 7	98 4
" spożywczy i tyton.	1,004.616 8	79 2	263 252 4	20 8
" elektrotechniczny				
i wodociągi	9.606 9	98 7	125 9	1 3
" graficzny	4.973 2	7 1	64.748 8	92 9
przemysły inne	2.443 0	37 1	4.117 1	62 9
Razem:	2,177.857 5	40 3	3,231.432 7	59 7

Poniższa tabela podaje podział istniejących zakładów przemysłowych w stosunku do zatrudnionych robotników oraz wartości produkcji:

<i>Wartość produkcji</i>	<i>Liczba zakładów</i>	<i>Liczba robotników</i>
nie wyszczególniona	121	3.816
do 50 000 Fmk.	200	384
od 50.000 — do 100 000 Fmk.	109	645
od 100 000 — do 500.000 „	1.038	9 862
od 500.000 — do 1.000.000 „	587	9 410
powyżej 1.000.000 Fmk.	1.262	116.888
Razem:	3.317	141.005

Istniejące zakłady w Finlandji można podzielić ze względu na ich posiadaczy w sposób następujący:

	<i>Liczba zakładów</i>	<i>Liczba robotników</i>
osoby prywatne	844	12 193
spółdzielnie	188	2 916
towarzystwa akcyjne	2.096	118.146
samorządy	78	1 613
własność państwowa	71	6.137
Razem:	3.317	141.005

Znaczenie dominujące w Finlandji posiadają przemysł papierniczy i tartaczny. Pod przemysłem papierniczym rozumiemy fabrykację miału drzewnego, tektury, celulozy i wreszcie papieru.

Finlandja posiada 49 fabryk masy drzewnej i tektury, zatrudniających 3.401 robotników i poruszanych siłą mechaniczną 72.240 efektywnych KM. Ogólna suma, wypłacana robotnikom rocznie, sięga 36.313.200 Fmk., wartość przetwarzanych surowców określa się sumą 145.154.600 Fmk., oraz wartość całej wytwórczości równa się 313.377.200 Fmk.

W 25 fabrykach celulozy zatrudnia się 5.293 robotników, z łącznym wynagrodzeniem rocznym 69.913.408 Fmk. Siła mechaniczna określona jest na 32 121 KM. Wartość przetwarzanych surowców — 351.606.200 Fmk., oraz całkowitej produkcji—782.816.600 Fmk.

Fabryki papieru w Finlandji w liczbie 29, zatrudniają 4.592 robotników z wynagrodzeniem rocznym 50.919 400 Fmk. Siła mechaniczna, używana w powyższych zakładach przemysłowych, sięga 47.359 KM. Wartość przetwarzanych surowców — 389.091.200 Fmk., oraz całkowitej produkcji — 704.505.500 Fmk.

Surowce, przerobione w tych zakładach przemysłowych, były następujące:

	<i>Liczba jednostek</i>	<i>Tys. Fmk.</i>
drzewa dla masy drzewnej m ³ .	1.058.260	103.029
„ „ celulozy „	2.511 286	239 374
masa drzewna produkcji własnej (ton)	193.227	180 119
makulatura „ „	1.883	1.373
szmaty importowane „	1 488	6 909
szmaty pochodzenia krajowego „	1 937	3.962
celulozy pochodzenia krajowego „	103.081	180.195
masa słomiana importowana „	39	131
„ „ krajowa „	370	148

W 1925 r. wytwórczość omawianych fabryk była następująca:

	<i>Ton</i>	<i>Tys. Fmk.</i>
masa drzewna sucha	50.990	54.784
" " wilgotna	176 380	158 613
tektura z drzewa, brunatna	19.304	36.184
" " biała	33.844	58.690
" " ze szmat	1.635	5.107
celuloza sodowa bielona	18.068	43.000
celuloza sodowa niebielona		
wilgotna	18 809	23.045
sucha	59.787	120.113
" sulfitowa bielona	42.800	120 032
" " niebielona wilgot.	54.402	88.722
" " niebielona sucha	202.184	385.497
" " "	1.194	836
papier	258.683	704.235

Przed wojną wytwórczość przemysłu papierniczego Finlandji, dzięki znacznym ułatwieniom celnym, była przeważnie kierowana do Rosji. Obecnie jednak, po dokonanej gruntownej reorganizacji tego przemysłu, Finlandja z dużym powodzeniem pozyskała rynki zachodnio-europejskie, dostosowując się zupełnie do wymagań, stawianych przez nowe rynki zbytu. W 1926 r. wywóz omawianych artykułów przemysłu finlandzkiego przedstawiał się w porównaniu do roku poprzedniego jak następuje (w tonach):

	<i>1925</i>	<i>1926</i>
papier ¹⁾	210.109	211.403
masa drzewna	72 912	73 090
celuloza	332.600	294.338
tektura	42.219	51.041

W rubryce wywozu z Finlandji omawiana grupa figuruje z sumą (w miljn. Fmk.):

1925 r.	1.628
1926 r.	1 536

Przemysł tartaczny liczy 465 większych tartaków, zatrudniających 38.115 robotników. Siła mechaniczna, używana w powyższych zakładach przemysłowych, równa się 78.546 KM. Ogółem wypłacono wynagrodzenia robotnikom 395,358.400 Fmk. Wartość zużytkowanego surowca wynosi 1,299,364.100 Fmk., oraz całkowita wartość produkcji osiągnęła sumę 2,069,955.900 Fmk.

W rzeczywistości liczba tartaków w Finlandji jest oczywiście większa od podanej wyżej; znaczna jednak część (w 1923 r.—852 tartaki) pracuje wyłącznie na potrzeby prywatne swych właścicieli i nie mogą być zaliczone do zakładów przemysłowych w szerszym tego słowa znaczeniu. Wydajność pracy na tartakach w Finlandji, wskutek stosowania intensywnych metod pracy, wykazuje wyższą przeciętną, niż w Środkowej Europie. Poszczególne tartaki osiągają roczną ilość przetartego materiału około 3.000 standartów na jeden trak, pracując w ciągu 16 godzin na dobę na dwie zmiany. Przy większych tartakach mieszczą się również wytwórnie celulozy, które przerabiają pozostałe odpadki tartaczne.

¹⁾ W tej liczbie papieru rotacyjnego wywieziono: w 1925 r. — 148.837, w 1926 r. — 143.902 t.

Jak wiadomo, wywóz drzewa tartego z Finlandji doszedł w roku sprawozdawczym do wręcz rekordowego poziomu 1,127.000 standartów, przewyższając o ok. 86.000 standartów rezultaty roku poprzedniego.

Finlandja posiada też 12 fornierni, powstałych w 1912 r. i złączonych w jeden koncern „Fauerindustriöreningen”. Przemysł ten zatrudnia około 5.000 robotników, a produkcja jego z każdym rokiem wzrasta, przekraczając obecnie 50.000 t. rocznie. W 1926 r. wywieziono 50.498 t. forniery, wartości 141.202 tys. Fmk., w porównaniu do 43.900 t., wartości 128.000 tys. Fmk. w 1925 r. Rozwój i eksport tego artykułu rokuje dalszy wzrost w roku następnym z powodu obfitości drzewostanów brzozyowych w Finlandji, doskonałych konjunktur rynkowych i wciąż wzrastającego popytu.

Przemysł szpulkowy, zajmujący stosunkowo skromne miejsce w przemyśle Finlandji, ciekawy jest z powodu udziału Finlandji prawie w 90% światowego eksportu tego artykułu. Sześć wytwórni szpilek w Finlandji zatrudnia około 1.000 robotników. Eksport w 1926 r. wyraził się liczbą 6.033 t., wartości 61 miljn. Fmk. (w 1925 r.— 6.825 t., wartości 73 miljn. Fmk.).

W 1926 r. wywóz omawianych artykułów przemysłu finlandzkiego kształtował się w porównaniu z rokiem poprzednim jak następuje:

		1 9 2 5		1 9 2 6	
		Liczba jednostek	miljn. Fmk.	Liczba jednostek	miljn. Fmk.
drzewo	przetarte	4,858.000 m. ³	2.224	5,261.000 m. ³	2.392
„	okrągłe .	3,564 000 „	559	3,519.000 „	536
forniery		45.900 t.	127	50 000 t	141
szpulki		6.825 „	73	6.032 „	61

Żelazo handlowe produkowane jest w dwóch przedsiębiorstwach przemysłowych: „Elektrometallurgiska A. B. Vuoksenniska” i „A. B. Wärtsilä”. Produkcja ta jest bardzo nieznaczna i projektowane jest nawet jej zaniechanie. Potrzebny surowiec sprowadzany jest z zagranicy (ze Szwecji), oraz częściowo czerpany jest ze szmelcu, znajdującego się wewnątrz kraju jak również ze sztum i osadu na powierzchni jezior. Produkcja wyrobów martenowskich i żelaza walcowanego znajduje miejsce w czterech fabrykach: „O. Y. Värtsila”, „Dalsbruks A. B.”, „Fiskars O. Y. (Aminerefors)” i „Inha Bruks A. B.”.

Produkcja żelaza fasonowego oraz blachy nie może zupełnie wytrzymać konkurencji zagranicy; produkcja zaś żelaza sztabowego równa się ilościowo masie żelaza tegoż sprowadzanego z zagranicy, nie licząc kilku lat ostatnich, gdy dumping’owe ceny zagraniczne wytworzyły spekulacyjny import. Zaznaczyło się to zwłaszcza w okresie sprawozdawczym, gdy produkcja wewnętrzna stała na zwykłym poziomie, dochodząc do 27.000 t., a import wynosił 52.000 t.

Utworzenie międzynarodowego kartelu stalowego stworzyło nieco pomyślniejsze konjunktury dla przemysłu finlandzkiego, z powodu wzrostu cen w krajach skartelowanych. Dało się również zaznaczyć zainteresowanie przemysłem metalowym polskim, gdzie ceny były niskie. Konjunktury te były jednak krótkotrwałe.

Produkcja wewnętrzna wobec tego zagrożona jest koniecznością likwidacji. Prezes Związku Przemysłu Fińskiego, b. Minister Przemysłu i Handlu, P. Viljanen, propaguje obecnie ideę premjo-

wania przemysłu metalowego Finlandji, celem ratowania tej gałęzi wytwórczości rodzimej.

Niżej podane zestawienie obrazuje tak wytwórczość, jak i wywóz oraz zużytkowanie poszczególnych gatunków żelaza w Finlandji w latach ostatnich (w tonach):

S u r o w i e c

	W y t w o r z o n o			Przywieziono do kraju	Zużytkowano w kraju ogółem
	martenowski	zwykły	razem		
1921	6.819	3.203	10.022	3.931	13.952
1922	7.221	5.851	13.072	10.738	23.810
1923	5.915	3.277	9.192	15.021	24.218
1924	6.249	4.386	10.635	18.319	28.954
1925	6.000	5.352	11.352	15.161	26.513

Ż e l a z o s z t a b o w e

	W y t w o r z o n o		P r z y w i e z i o n o	
	ton	tys. Fmk.	ton	tys. Fmk.
1921	16.726	43.013	10.860	29.228
1922	20.022	55.869	28.087	59.727
1923	20.347	51.640	40.058	71.347
1924	24.145	51.763	24.805	44.183
1925	28.146	57.736	25.671	43.578
1926	26.826	55.267	52.582	76.244

Ż e l a z o p r o f i l o w e

B l a c h a

	P r z y w i e z i o n o		P r z y w i e z i o n o	
	ton	tys. Fmk.	ton	tys. Fmk.
1921	516	1.705	2.825	10.984
1922	991	2.219	8.745	25.268
1923	1.756	2.786	9.328	22.253
1924	3.697	5.890	12.565	26.792
1925	5.848	8.033	10.959	23.893
1926	11.763	15.600	15.094	29.035

Przemysł maszynowy, zatrudniony wykończaniem półfabrykatów i ich montowaniem, posiadał w roku sprawozdawczym dobre konjunktury, mając liczne zamówienia na 1927 r., wskutek czego zwiększył liczbę zatrudnionych robotników.

Przedsiębiorstwa, przeprowadzające elektryfikację Finlandji, posiadały w roku sprawozdawczym duże zamówienia instalacyjne w związku z robotami na Imatrze oraz na wodospadzie Nokja. Siła mechaniczna, otrzymana z tego wodospadu jest przesyłana obecnie do Raumo i Björneborga. W związku z powyższem warsztaty, wyrabiające części urządzeń elektrotechnicznych, pracowały przez cały rok.

Przemysł bawełniany reprezentowany w Finlandji przez 10 fabryk, zatrudniających 7.349 robotników, miał dobre konjunktury w 1926 r., jakkolwiek w drugiej połowie roku zapotrzebowanie na rynku osłabło. Import surowca bawełnianego zwiększył się z 8'1 w 1925 r. do 8'8 miljn. kg. w r. b. W tym samym czasie zdwoił się również import przędzy oraz gotowych tkanin bawełnianych. Z powodu silnej konkurencji zagranicy przedsiębiorstwa krajowe zniżały ceny na swe wyroby cztery razy w ciągu omawianego roku. Eksport materiałów bawełnianych, który był zawsze bardzo nieznaczny z Finlandji, spadł w roku sprawozdawczym do 1.600 t.,

ogólnej wartości 10 miljn. Fmk., w porównaniu z 10.000 t., wartości 26 miljn. Fmk. w 1925 r.

Przemysł wełniany przedstawiał się mniejwięcej tak samo jak i bawełniany. Przemysł ten w Finlandji jest mniej rozwinięty od przemysłu bawełnianego i koncentruje się w 27 fabrykach, zatrudniających 4.529 robotników. Import surowej wełny zwiększył się z 793 t. w 1925 r. do 1.184 t. w 1926 r., co dowodzi zwiększenia się produkcji wewnątrz kraju. Zwiększył się jednak zarazem import gotowych tkanin wełnianych i filcu z 1.188 t. w 1925 r. do 1.550 t. w okresie sprawozdawczym. Wartość importu wzrosła z 172 miljn. do 209 miljn. Fmk. Udział Francji w przywozie materiałów włóknistych do Finlandji, dzięki wielkim wysiłkom w roku sprawozdawczym, znacznie wzrósł. Obecnie Francja wwozi do Finlandji $\frac{1}{4}$ wszystkich importowanych tkanin wełnianych, $\frac{1}{2}$ wszystkich wyrobów jedwabnych oraz $\frac{1}{10}$ wszystkich tkanin bawełnianych.

Przemysł trykotażowy miał również dobre konjunktury, pomimo równoległe zwiększonego o 60% importu z zagranicy. To jednocześnie zwiększenie się produkcji krajowej obok rosnącego importu z zewnątrz jest najlepszym dowodem wzrastającej stale zdolności nabywczej najszerszych kół ludności fińskiej.

Przemysł szewski otrzymał taką samą ilość zamówień, jak w roku ubiegłym, rezultaty jednak finansowe były znacznie gorsze. To samo dotyczy przemysłu skórniczego. Wzrost cen surowca spowodował zmniejszenie się importu, co jednak, dzięki posiadanym zapasom, nie wpłynęło ujemnie na rozmiary produkcji.

Przemysł margarynowy w Finlandji rozwija się w szybkim tempie z każdym rokiem. W roku sprawozdawczym wyprodukowano w 12 istniejących fabrykach 6.998 t. margaryny, w porównaniu z 6.109 t. w 1925 r., oraz 5.150 t.—w 1924 r. Konsumpcja margaryny wzrasta jednak w znaczniejszem jeszcze tempie i produkcja własna nie zaspakaja potrzeb ludności, co sądzić można z wzrastającego rok rocznie importu tego artykułu: wwóz margaryny w 1924 r. stanowił 157 t., w 1925 r. 260 t., oraz w 1926 r. — 550 t.

Przemysł cukrowniczy pracował normalnie i zwiększył nawet swą wytwórczość. W 4 istniejących rafinerjach, tworzących jedno towarzystwo „Fiński Cukier” (Tölö Sockerbruk, Vaasa, Lahti Sockerbruk, Kotka) wyprodukowano z otrzymanego surowca 41.800 t. rafinady, w porównaniu z 39.750 t. w 1925 r. Tow. „Fiński Cukier” pracuje, przetwarzając sprowadzany wyłącznie z zagranicy cukier nierafinowany. Jedyna istniejąca cukrownia „Salo” korzysta z własnej produkcji buraczanej, nie posiadając rafinerji cukrowej. Wyprodukowała ona 3.635 t. cukru surowego w 1926 r., w porównaniu z 2.049 t. w 1925 r. Jak wiadomo, import cukru nierafinowanego był w okresie sprawozdawczym znacznie mniejszy z powodu nienormalnie wysokiego wwozu tegoż artykułu w grudniu 1925 r., w związku z przewidywanem i dokonaniem podniesieniem cła wwozowego z początkiem 1926 r. Przemysł cukrowniczy, dla którego 1925 r. był bardzo pomyślny, napotkał w 1926 r. na duże trudności w umieszczaniu swej produkcji, co wpłynęło na jej znaczne ograniczenie. Powodem stało się wprowadzenie w 1926 r. wewnętrznej akcyzy na wyroby cukiernicze. Zanotować należy, że ta nowa forma opodatkowania zawiódła pokładane nadzieje, dając Skarbowi zamiast przewidywanych 20 tyłko 11 miljn. Fmk.

W przemyśle budowlanym specjalne pomyślne konjunktury

towarzyszyły produkcji cementu. Dzięki intensywnej akcji budowlanej produkcja cementu osiągnęła w przybliżeniu 1,200.000 beczek, w porównaniu z 860.000 w roku poprzednim. Ta produkcja jednak zupełnie nie pokryła zapotrzebowania krajowego, co wyraziło się w ilości 47.300 t., sprowadzonych z zagranicy (w 1925 r. sprowadzono jedynie 15.000 t.). Ten intensywny import z zagranicy nie ulega zmianie mimo rozszerzenia zakresu pracy i produkcji 2 istniejących fabryk krajowych, łączących duże inwestycje na rozbudowę rodzimego przemysłu cementowego.

Nie można tego powiedzieć o przemyśle szklanym, gdyż konkurencja zagraniczna, zwłaszcza odnośnie szkła na szyby, jest przysięgająca. Import szkła szybowego i lustrzanego wzrósł w okresie sprawozdawczym do 2.541 t., z 1.252 t. w 1925 r. Na pierwszym miejscu z pośród dostawców stoją Niemcy, następnie Belgia, Czechosłowacja, Danja i Szwecja. Produkcja wewnętrzna szkła stołowego nie jest zagrożona w tym stopniu. Konkurencja i sytuacja tej gałęzi przemysłu jest zadowalająca. Stawki celne na szkło szybowe i lustrzane zostały z dniem 1/I 1926 r. zmienione i obecnie stanowią przy długości i szerokości maksimum 135 cm. — 90 peni za 1 kg., przy 135 — 245 cm. — 1'20 Fmk. i powyżej 245 cm. — 1'60 Fmk.

Rząd fiński założył przed kilku laty fabrykę superfosfatów w Wilmanstrand, która pracuje wyłącznie dla rynku wewnętrznego. Pomimo znacznego wzrostu z rokiem każdym produkcji tej fabryki, Finlandja zmuszona jest sprowadzać większe ilości nawozów sztucznych z zagranicy. Ten import ujęty jest w niżej podanem zestawieniu:

	Ton		Tys. Fmk.	
	1925	1926	1925	1926
superfosfatu	26.172	55.980	19.643	38.922
fosfatów surowych	13.555	17.655	7.048	9.225
saletry	6.812	13.446	13.901	24.844
mączki kostnej	19.328	19.502	18.876	19.228
nawozów potasowych	24.917	35.225	16.743	28.175
tomasówki	14.375	20.317	7.586	11.162

Przewidywać należy, że konsumpcja nawozów sztucznych w Finlandji będzie się jeszcze znacznie rozwijać, gdyż realna korzyść ich szerszego zastosowania w rolnictwie jest tu coraz bardziej widoczna.

Wewnętrzne stosunki handlowe

Prawo fińskie dotyczące marki fabrycznej datuje się z 11/II 1881 r., uzupełnienia wprowadzone zostały dekretem z dn. 8/II 1924 r. Konwencja paryska, uzupełniona w Brukseli w 1900 r. oraz w Waszyngtonie w 1911, weszła życie w Finlandji 20/IX 1921.

Opieka prawna marki fabrycznej jest więc w Finlandji podobna zasadniczo do polskiej.

Głównymi agentami patentów i marek fabrycznych oraz handlowych w Finlandji są następujące firmy:

- 1) Helsingfors Patenbyrå, Helsingfors, Bärngmansgatan 12.
- 2) Patentbyrån för Finland & Utlandet, Helsingfors, Skepparebr. 2.
- 3) Allmänna Patentbyrån, Helsingfors, Estnäsgratan 4.
- 4) Rud. Kolster & Söner, Helsingfors, Fredriksgatan 71.

- 5) Ingenjörbyrån Ferro, Helsingfors, Lappviksgatan 31. B.
- 6) Bankir A. B., Helsingfors, Fabiansgatan 14.
- 7) Patentbyrån Pettersson & Stenroos, Helsingfors, Skepparegatan 8,
- 8) Finlands Patentkontoret, Helsingfors, Nylandsgatan 27. B.

Czas wyłącznej eksploatacji danej marki fabrycznej względnie patentu określony jest na lat 15. Koszta związane z tem, łącznie z wynagrodzeniem agenta, wynoszą około 450 Fmk. Do odnośnego podania musi być dołączony opis marki względnie patentu podany w 2 językach, t. zn. fińskim i szwedzkim. W wypadku rejestrowania patentu na wynalazek, petent, o ile sam nie jest wynalazcą - właścicielem, musi przedstawić dowody upoważniające go do eksploatacji danego patentu.

Ogłoszenia handlowe w prasie fińskiej o tyle mają rację bytu, jeśli dana firma posiada na miejscu swego przedstawiciela. Ceny ogłoszeń w największych pismach stołecznych wynoszą 1'40 Fmk. za milimetr na stronie pierwszej lub w tekście, 1'— Fmk. 30 penni przed tekstem, oraz — 1'— Fmk. 20 p. poza tekstem. W numerach świątecznych cena jest zwiększona o 10 penni za 1 milimetr.

Zaznaczywszy ogólnie, że poczytność pism w Finlandji jest ogromna i bez porównania wyższa od naszej, dodać można, że największymi pismami codziennymi w Helsingforsie są: „Uusi Suomi” i „Helsingin Sanomat” wydawane po fińsku, oraz nie mniej wielki organ szwedzki „Hufvudstadsbladet”. Stronica ogłoszeń w bardzo rozpowszechnionym tygodniku gospodarczym „Mercator” kosztuje 600 Fmk., w „Industritidningen” — 700 Fmk.

Poniżej załączamy spis ważniejszych agencji ogłoszeniowych:

- 1) Tidningarnas Annonsbyrå — Helsingfors, Aleksandersgatan 48.
- 2) Reklamitoimisto — Helsingfors, Heikinkatu 12/A.
- 3) Reklam & Propagandabyrå „Recla” — Boulevardsgatan 24/A. — Helsingfors.
- 4) Reklamkonst „Sesam” — Helsingfors, Hagasundsgatan 1.

Pod względem sumienności kupieckiej Finlandja stoi na tym samym wysokim poziomie, co kraje skandynawskie, to znaczy, że zwyczaje i obyczaje kupieckie opierają się na zdrowych wzorach zachodnich. Z tego też powodu większość firm importowych w Finlandji zasługuje na zaufanie i kredyt. Bardziej ostrożny stosunek mógłby być stosowany jedynie do pewnych firm powstałych po wojnie.

W Finlandji znajdują się 2 instytucje informacyjne, które orientują się doskonale w całokształcie życia kupieckiego Finlandji, wskutek czego informacje ich w wielu wypadkach są bardzo cenne. Są to mianowicie:

- 1) „Finska Kreditgivareföreningen” Helsinki, Fabiansgatan 14.
- 2) Liikemiesten Tiedonantoyhditys, Helsinki, Aleksanderinkatu 468.

Wysokość honorarium pobieranego przez te instytucje za udzielanie informacji o zdolnościach kredytowych wynosi 1 dolara (40 Fmk.). Poza tem 2 największe banki helsingforskie:

- 1) „Nordiska Föreningsbanken — Helsingfors.
- 2) „Kansallis Osake Pankki” — Helsingfors

udzielają swym klientom doskonałych informacji o zdolnościach kredytowych firm fińskich. Pierwszy z tych banków posługuje się językiem szwedzkim i posiada klientelę przeważnie szwedzką, drugi — fińską. Tutejsza placówka konsularna nieraz miała możność sprawdzać dokładność informacji, udzielanych przez te banki, korzystając zawsze z usług i znajomości terenu ze strony Dyrekcji.

Prawie powszechnie przyjętą formą regulowania należności, wynikających z transakcyj handlowych, jest zapłata przy jednoczesnym doręczaniu dokumentów przewozowych. W wypadkach transakcyj, dotyczących artykułu masowego użytku, jak: mąka, kawa, cukier, pasza dla bydła i t. d., ekspedytor żąda nieodwołalnie akredytywy bankowej, aby tym sposobem zaasekurować się przed ewentualnymi stratami, jakie mogłyby wynikać wskutek odmowy odebrania towaru przez adresata dokumentu przewozowego. Jakkolwiek operacje handlowe — ogólnie biorąc — są zawierane na podstawie bezzwłocznego krycia należności gotówką, niemniej jednak pewna liczba firm, ze względów konkurencyjnych udziela swym klientom kredytu krótkoterminowego, wahającego się od 1 do 3 miesięcy. W niektórych wypadkach obliczony jest również procent w wysokości 6 od sta w stosunku rocznym.

W ostatnich czasach, zwłaszcza w dziedzinie importu wyrobów tekstylnych, dzięki wyteżonej konkurencji firm importowych angielskich (1925 r.) jak i francuskich (1925 r.) zaczęto w stosunku do importowych firm fińskich czynić daleko idące ułatwienia kredytowe, wyrażające się w sposób następujący: dla wyrobów wełnianych regulowanie należności uskuteczniane bywa w ciągu 30 dni od daty wystawienia faktury minus 3% sconta, lub też w ciągu 4-ch miesięcy po uprzedniej akceptacji i w tym wypadku bez sconta; wyroby bawełniane zaś płatne są zazwyczaj w ciągu 30 dni od daty wystawienia faktury minus 2% lub 2½% sconta, albo też w ciągu 3-ch miesięcy po akceptacji i bez sconta. Wybór między obu sposobami regulowania należności pozostawiony jest zazwyczaj odbiorcy. Często jednak zdarza się, że nabywca towarów włókienniczych zwleka z akceptacją z miesiąca na miesiąc, nie odbierając towaru z urzędu celnego. Tym sposobem, decydując się w końcu na odbiór towaru, korzysta w rzeczywistości z kredytu 6—7 miesięcznego.

W stosunku do transakcyj, dotyczących handlu drzewem, ekspedytorzy fińscy pobierając zaliczki; reszta zaś należności wpłacana jest bądź to drogą wpłat okresowych, bądź też regulowana jest całkowicie po wręczeniu odbiorcy dokumentów przewozowych.

HANDEL ZAGRANICZNY

Nie bacząc na strajk angielski, na kryzys walutowy we Francji i w Belgji, oraz deflację w Danji, które spowodowały pewne straty, handel zagraniczny Finlandji dał w 1926 r. dobre rezultaty.

Handel zagraniczny Finlandji jest w znacznym stopniu zdecentralizowany i znajduje swe ujęcie w 33 portach fińskich, z których najważniejszymi są: Wybörg (Viipuri), Kotka (Kotka), Helsingfors (Helsinki), Hangö (Hanko) i Åbo (Turku).

Największemi centrami handlowemi, do których skierowuje się import z zagranicy są:

1) Helsinki, który będąc stolicą, *eo ipso* centrem politycznym Finlandji, odgrywa zarazem rolę głównego rynku towarowego i staje się punktem rozdzielczym dla okręgów przemysłowo-rolniczych: nylandzkiego i Tavashuset wraz z miastem Tammerfors'em, które jest centrum przemysłu włókienniczego kraju. Helsingfors grupuje centrale najważniejszych banków, tu znajduje się również Centralna Izba Handlowa i cały szereg instytucyj i przedsiębiorstw przemysłowych. Helsingfors liczy 204.155 ludności.

2) Tammerfors jest miastem, odgrywającym główną rolę w handlu wewnętrznym kraju i drugim po Helsingforsie centrem przemysłowym, grupującym prawie całą wytwórczość włókienniczą, poza przemysłem garbarskim, obuwniczym oraz papierniczym. Ludności posiada 50.138.

3) Åbo (Turku) jest jednym z ważniejszych portów fińskich, w którym ruch okrętowy odbywa się w ciągu całego roku, oczywiście przy ciągłej pomocy łamaczy lodu. Posiada fabryki maszyn, wagonów, wyrobów metalurgicznych oraz mebli, sukna jak również rozwinięty przemysł cukrowniczy i tytoniowy. Ludności — 59.768.

4) Wyborg (Viipuri) jest punktem rozdzielczym i głównym dla całej wschodniej Finlandji, będąc jednocześnie jednym z ważniejszych centrów eksportowych drzewa. Wyborg posiada następujące działy przemysłu: zapalczany, maszynowy, skórnicy, stok fabryk świec i mydła. Ludności — 31.774.

5) Uleaborg (Oulu) posiada wielkie tartaki i garbarnie; port znajduje się pod lodem w ciągu 7-iu miesięcy. Ludności — 27.785.

6) Kotka (Kotka) zajmuje pod względem eksportu pierwsze miejsce w kraju, pełniąc zarazem funkcje głównego rozdzielczego rynku dla okręgów centralnych Finlandji: Kouvola, St. Mikkel i Kuopio. Kotka posiada wielkie tartaki oraz fabryki masy drzewnej. Ludności — 13.000.

7) Vaasa — jest miastem fabrycznym, posiadającym przemysł maszynowy oraz przedziałnie wełny i bawełny. Ludności — 24.314.

8) Kuopio — centrum przemysłu zapalczanego oraz fornierów, posiada 20 088 ludności.

Tabela poniższa wykazuje wartość importu przez poszczególne porty fińskie (w miljn. Fmk.):

Helsingfors	1.900
Åbo	830
Viipuri	410
Hangö	200
Kotka	195

Liczby obrotów handlowych z zagranicą osiągnęły najwyższy, dotychczas nie notowany poziom.

Import osiągnął wartość 5.659·6 miljn., eksport zaś 5.634·3 miljn. Fmk. Te liczby przewyższają dane, dotyczące roku poprzedniego o 140·1 miljn Fmk. odnośnie do importu, oraz 60·8 miljn. Fmk. odnośnie do eksportu; warto dodać przytem, że 1925 r. zaznaczył się wzrostem wartości wwozu jak i wywozu w stosunku do 1924 r. o 804 miljn. i 602·9 miljn. Fmk. Wzrost stosunkowy wartości importu i eksportu w 1926 r., w porównaniu z temiż cyframi za 1925 r., jest coprawda mniejszy od stosunku stałego wzrostu w okresach poprzednich, ale należy wziąć na uwagę, iż przyczyniła się do tego ogólna zniżka cen towarów, która uzewnętrzniła się w ogólnych danych dotyczących wartości eksportu i importu.

Odnosnie do eksportu zaznaczyć trzeba, że ilościowo, t. j. pod względem tonażu, wzrastał on w ciągu lat 5-ciu, wyrażając się stale w stosunku do 1913 r.¹⁾, czyli normalnego roku przedwojennego, jak następuje (w %/o-ach):

1921 — 69	1924 — 112·7
1922 — 93·5	1925 — 123·9
1923 — 94·8	1926 — 127·4

¹⁾ Przyjmując za jednostkę porównawczą 1913 r., określony jako 100.

Widzimy z powyższego, że eksport fiński w 1926 r. przewyższył przeszło o 25%, rozmiary wywozu w normalnym przedwojennym okresie.

Poniżej zamieszczamy dane, dotyczące wzrostu wywozu głównych produktów przemysłu fińskiego w latach 1921 — 1926 r. (w %/o-ach¹⁾):

Towar	1921	1922	1923	1924	1925	1926
drzewo nieobrobione	26	68	99	93	113	112
„ tarte	71	94	100	113	115	125
masa drzewna	112	115	140	227	163	162
celuloza	163	244	263	364	390	441
tektura	23	56	44	61	95	79
papier	88	132	119	126	145	144
ser i masło	62	80	57	78	123	116

Wskaźnik cen w obrocie eksportowym, obliczony według cen fob w Fmk. spadł w okresie sprawozdawczym, w porównaniu do 1925 r., o 1.7%. W 1921 r. wskaźnik ten doszedł do punktu kulminacyjnego i kształtował się w latach następnych jak następuje:

1921 — 1.213	1924 — 1.090
1922 — 1.180	1925 — 1.111
1923 — 1.145	1926 — 1.092

Najwyższy spadek cen dotyczył masła, kopalniaków oraz szpilek do nici, najwyższy wzrost — drzewa, masy drzewnej oraz papieru pakowego.

W dziedzinie importu, który, ogólnie rzecz można, kształtował się normalnie, zauważyć się dało zmniejszenie importu artykułów żywnościowych, niektórych kolonialnych, jak: kawy, herbaty, cukru, oraz znaczne zwiększenie przywozu maszyn, środków lokomocji i t. p. wyrobów przemysłowych.

Zaznaczyć trzeba, że zmniejszenie się importu towarów spożywczych i niektórych kolonialnych tłumaczyć należy istnieniem znacznych zapasów tych towarów, sprowadzonych w końcu 1925 r., w związku z podniesieniem cła przywozowego, które nastąpiło w dniu 1/I 1926 r. Powyższe przyczyny złożyły się na to, że import kawy osiągnął zaledwie 70% ilości importowanej w 1925 r., cukru zaś — 31%. Podobnie zmniejszył się przywóz maki żytniej, pszennej, kaszy i tytoniu.

Niezależnie zaś od powyższego zmniejszył się import maszyn rolniczych, węgla i koksu, zwiększył się zaś — żelaza sztabowego, makuch i otrębów, a wówz cementu doszedł do wysokości dotychczas nienotowanej. Dzieląc importowane przez Finlandję towary na poszczególne grupy według ich wartości, otrzymamy następujące zestawienie (w miljn. Fmk.):

	1924	1925	1926
surowce	1.529	1.759	2.016
maszyny	583	700	906
wyroby przemysłowe	937	998	2.062
artykuły żywnościowe	1.666	2.062	1.477

Import pod wzrębem tonażu zwiększył się w stosunku do 1925 r., a porównanie importu w latach 1922—1926 z normalnym rokiem przedwojennym 1913 (przyjętym za 100) przedstawia się, jak następuje (w %/o-ach):

1922 — 74.7	1924 — 99.3
1923 — 101.5	1925 — 105.9
1926 — 116.1	

¹⁾ Przyjmując 1913 r. = 100.

Wśród wszystkich kategorii towarów wyjątek stanowi kauczuk i gutaperka oraz niektóre minerały, których ceny podniosły się w stosunku do lat poprzednich.

Nieznaczny stosunkowo był spadek cen nawozów sztucznych oraz farb, niższa zaś najpoważniejsza dotyczyła zboża, produktów zbożowych, kawy, cukru, futer, paszy oraz towarów wełnianych i bawełnianych. Tak np. ceny na produkty zbożowe spadły w ciągu roku, w stosunku do roku poprzedniego, o 10 — 20%, kawy — o 20%, produktów zwierzęcych — o 14%, bawełny — o 18-33%. Ceny kauczuku, które w 1925 r. podniosły się o 160%, spadły w roku sprawozdawczym, w stosunku do tych podniesionych notowań, zaledwie o 65% oraz wełny o 9-11%. Ceny cukru kształtowały się zwyklowo — o 25-30%, nafty — o 7%, węgla — o 24%, żelaza — o 4%, podczas gdy ceny miedzi spadły o 6%.

Następująca tabela obrazuje dokładnie przywóz (wartość cif) i wywóz (wartość fob) ważniejszych grup towarowych Finlandji w roku gospodarczym 1926 i w zestawieniu z rokiem poprzednim (w Fmk.):

	W w ó z		W y w ó z	
	1925	1926	1925	1926
zwierzęta	1,569.427	1,274.415	10,412.865	4,960.795
produkty zwierzęce	109,985.612	139,267.681	614,389.303	530 562.791
" spożywcze	964,806 827	706,551.125	1,921.650	1,446.470
pasza	248,586.522	323,937.753	6,340.886	5,602 961
owoce, rośliny, warzywa . .	107,539.387	138,686.656	20,047.854	17,497.526
towary kolonialne	881,781.721	479,750.366	4,692.866	4,165.989
konserwy	2,708.944	3,386.581	1,491.373	989.098
napoje	7,440.658	19,808.203	1.880	1.145
przędza	312,544 232	298,974.442	2,134.529	1,391.880
liny, powrozy, sznurki, nici	107,573.831	151,785 224	12,674.116	1,022.070
tkaniny	302,562 137	360,071.422	26,737.101	10,439 028
inne wyroby włókniste . . .	170,154.613	206,743 886	1,016.673	874.294
drzewo i wyroby drzewne . .	19,615.266	33,040.175	3,011,961.340	3,153,210.977
kora, faszyny, trociny . . .	26,605.663	22,340.652	4,793.123	5,789.881
masa drzewna, tektura, pa-				
pier	14,396 634	18,253.918	1,536,851.075	1,628,728.447
włos koński, kości, rogi . .	16,196.325	19,895 389	3,132.190	2,712.944
skóry, futra	251,836.149	219,508.499	148,714.512	115,457.991
minerały i wyroby z nich . .	473,313.237	614,880.222	13,929.087	15,442.354
maszyny i aparaty	265,167.101	385,368.435	28,264.359	17,539.815
środki komunikacji	232,900.545	279,404.650	5,011.020	358.450
instrumenty i wyroby ze-				
garmistrzowskie	39,151.446	54,690.634	38.065	43.600
materiały budowlane, węgiel,				
ceramika i wyr. szklane	208,024.851	273,672.932	25,640.269	21,050.783
asfalt, gumelastyka	110,780.381	144,888.538	15,531.120	17,856.302
ropa i pochodne oleje	298,680.077	309,052.178	1,688.037	1,152.661
chemikalja, kosmetyka	6,534.284	8,949.661	3,019.201	1,401.076
farby i barwniki	45,682.545	54,778.630	108.725	153.946
materiały wybuchowe, broń				
i amunicja	6,870.157	7,001.628	34,269.148	37,245.886
materiały i przetwory che-				
miczne nieorganiczne . .	123,539.709	141,971.272	7,977.520	4,979.749
nawozy sztuczne	84,389 203	132,199.246	—	—
książki, pisma, przybory				
szkolne i biurowe	38,491.715	46,760.646	4,584.468	4,915.762
towar zbiorowy	40,078.545	62,746.721	4,836.296	3,530.991
Ogółem:	5,519,513.744	5,659,641.780	5,552,210.641	5,613,565.663
		Reeksport:	21,295.017	20,723.004
Ogółem:			5,573,505.658	5,634,288.666

Ponieważ umieszczona wyżej tabela, obejmująca grupy towarów, nie daje dostatecznego pojęcia o rozmiarach importu poszczególnych artykułów w 1926 r., podane są poniżej ilości przywożonych niektórych towarów, specjalnie interesujących polskich eksporterów (w tonach):

żyto	148.958	blacha	23.529
jęczmień	635	rury i części	11.056
owies	4.860	drut	405
pszenica	985	wyroby blaszane	1.852
mąka żytnia	5.074	gwoździe	1.899
„ pszenna	82.231	klódki	121
kasza owsiana	8.057	nakrętki	341
„ pszenna	3.914	szyny	24.934
siód	1.657	cement	47.295
mączka kartoflana	5.853	węgiel	366.930
słonina	3.082	cegła	63.008
otrebę	72.962	fajansy	153
galety	20.934	porcelana	150
pasza inna	85.650	szkło szybowe i lustrz.	2.541
nasiona traw	51	„ inne	199
„ lnu i konopi	4.202	asfalt, gudson i t. p.	7.492
ziemniaki	13.405	ropa naftowa	11.899
cebula	2.023	nafta	30.168
cukier surowy	32.266	olej gazowy i benzyna	27.847
„ rafinowany	1.725	smary	10.158
powrozy i sznurki	1.869	parafina	873
szmaty różne	4.562	olej lniany	2.338
tkaniny bawełniane	1.305	stearyna	260
„ wełniane i filc	1.550	lakiery	383
cerata	156	farby i barwniki	4.131
kapelusze (sztuk)	273.859	nawozy sztuczne	165.159
garbniki	1.404	sól	77.119
skóry surowe	5.031	soda kaustyczna	2.072
„ wyrobione	538	soda (natriumkarbonat)	5.247
obuwie	112	sól glauberska	24.795
żelazo handlowe	20.023	alun	4.507
„ walcowane, faso-			
nowane i t. p.	64.346		

Dla wydatniejszego zarysowania charakteru handlu zagranicznego Finlandji podana jest poniżej tabela, wykazująca kraje pochodzenia towarów importowanych, oraz kierunki eksportu towarów:

	I M P O R T:				E K S P O R T:			
	1924 %	1925 %	1926 miljn. Fmk. %		1924 %	1925 %	1926 miljn. Fmk. %	
Belgia	2.8	2.7	175.1	3.1	6.4	6.6	298.9	5.3
Dania	6.8	6.3	310.8	5.5	3.9	3.2	141.9	2.5
Estonja	1.2	0.7	37.5	0.7	0.3	0.5	31.4	0.6
Francja	2.4	3.0	200.1	3.5	8.1	5.0	404.2	7.2
Niemcy	29.9	32.0	1.971.8	34.8	9.1	13.4	715.2	12.7
Anglja	18.8	16.8	725.5	12.8	40.3	37.0	2.161.2	38.4
Holandja	4.8	5.6	327.0	5.8	9.3	9.2	579.7	10.3
Łotwa	0.3	0.3	16.2	0.3	0.3	0.6	17.8	0.3
Litwa	0.1	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0
Norwegja	0.8	0.8	55.0	1.0	0.5	0.4	28.3	0.5
Polska	1.1	0.9	86.5	1.5	0.0	0.1	1.6	0.0
Rosja	.7	1.4	107.6	1.9	4.4	7.7	219.8	3.9
Szwecja	.2	6.5	417.9	7.4	5.0	4.3	218.7	3.9
Hiszpanja	3	0.3	33.9	0.6	0.4	0.2	68.7	1.2
Inne kraje euro- pejskie	2.	3.1	182.5	3.2	0.3	0.6	36.0	0.6
Razem:	82	80.4	4.648.9	82.1	88.3	88.8	4.923.5	87.4

	I M P O R T:				E K S P O R T:			
	1924 %	1925 %	1926 miljn. Fmk. %		1924 %	1925 %	1926 miljn. Fmk. %	
Azja	0.2	0.5	11.7	0.2	1.0	0.9	63.4	1.1
Afryka	0.0	0.1	4.2	0.1	2.7	2.9	174.3	3.1
Stany Zjedn.	13.3	14.7	801.2	14.2	6.1	5.3	365.1	6.5
Inne Państwa								
Ameryki Półn.	0.8	0.7	39.9	0.7	0.1	0.1	4.2	0.1
Ameryka Południowa	2.8	3.5	146.9	2.6	1.6	1.9	92.4	1.6
Australja	0.1	0.1	7.8	0.1	0.2	0.1	11.4	0.2
Ogółem:	100.0	100.0	5.659.6	100.0	100.0	100.0	5.634.3	100.0

Jak wynika z tablicy powyższej, Niemcy zajmują poważne miejsce w rzędzie eksporterów, zasilających rynek fiński.

Import z Niemiec w 1926 r. zwiększył się wartościowo przeszło o 210 miljn. Fmk., w porównaniu z 1925 r. Nie należy jednak zapominać, że statystyka fińska za eksportera uważa kraj, z którego towar został ostatnio nadany, a nie kraj, będący wytwórcą danego towaru. Ze względu na wielkie znaczenie niemieckich portów rozdzielczych, znaczna ilość towarów nieprodukowanych w Niemczech zostaje zapisana na conto eksportu niemieckiego do Finlandji; faktycznie statystyka fińska powinna być skorygowana w tym względzie na korzyść innych państw. Najważniejszymi artykułami eksportu z Niemiec były (w miljn. Fmk.):

	1925	1926
metale i wyroby metalowe	206.2	291.1
towary kolonialne	371.1	209.8
pasza i nasiona	128.4	190.5
maszyny, narzędzia i t. p.	108.8	175.6
zboże	128.4	173.5

W eksporcie fińskim do Niemiec wartość poszczególnych towarów wyniosła (w miljn. Fmk.):

	1925	1926
drzewo	316.7	317.8
papier	113.9	160.1
produkty zwierz.	210.8	141.5

W stosunkach handlowych fińsko-rosyjskich daje się zauważyć zmniejszenie wartości eksportu fińskiego o 210 miljn. Fmk., oraz zwiększenie importu o 33 miljn., co w efektywnym rezultacie daje w 1926 r. nadwyżkę eksportową, wynoszącą zaledwie 112 miljn., w porównaniu z 356 miljn. Fmk. w 1925 r. Ta wysoka różnica została spowodowana między innymi znacznym zmniejszeniem się eksportu w okresie sprawozdawczym wyrobów papierniczych do Rosji; wywóz ten, wynoszący w 1925 r. 350 miljn., spadł w 1926 r. do 190 miljn. Fmk. Tak więc Rosja, zajmując poprzednio czwarte miejsce w rzędzie rynków eksportu fińskiego, zeszła obecnie na siódme.

W imporcie ze Szwecji połowa prawie wartości, gdyż 213.6 miljn. Fmk., przypada na maszyny, metale i narzędzia, w porównaniu z 160.3 miljn. w 1925 r. Na drugim miejscu idzie import wyrobów tekstylnych, skór oraz środków lokomocji, prócz tego Szwecja w przywozie książek, dzieł sztuki, pism i t. d. zajmuje drugie miejsce po Niemczech. Odnośna pozycja dochodzi do 12.7 miljn. Fmk. Eksport drzewa do Szwecji zwiększył się ze 103.2 miljn. w 1925 r. do 112.8 w okresie sprawozdawczym. Zmniejszył się natomiast eksport wyrobów papierniczych oraz produktów zwierzęcych.

W 1926 r. Anglja straciła na korzyść Ameryki drugie miejsce w szeregu dostawców Finlandji, gdyż import z Anglji zmniejszył się o około 211 miljn. w porównaniu z rokiem poprzednim. Główną przyczyną był strajk angielskich górników. Tak np. wartość angielskiego węgla, sprzedanego w Finlandji w 1926 r., wynosiła 34·4 miljn., wobec 134·4 miljn., osiągniętych w 1925 r.

Prócz tego import zboża z Anglji spadł z 117·7 miljn. w 1925 r. do 58·1 miljn. Fmk., towarów kolonialnych — z 115·1 do 44 miljn. Fmk. Jednocześnie eksport drzewa fińskiego do Anglji wzrósł z 1.274·4 do 1.315·9 miljn. Fmk., wyrobów papierniczych — z 434·1 do 496·5 miljn. Fmk.

Ameryka jednak, zdaje się, nie na długo zajęła drugie miejsce w szeregu krajów importowych w stosunku do Finlandji. Import zboża amerykańskiego zmniejszył się z 434·9 w 1925 r. do 243·3 miljn. Fmk. w 1926 r., a w tym że czasie wzrósł niezwykle import samochodów z 73·5 w 1925 r. do 142 miljn. Fmk. w roku sprawozdawczym. W stosunku zaś do eksportu należy zanotować zwiększenie się wywozu papieru fińskiego, wyrażającego się pozycją 254·1 miljn. Fmk. w 1925 r. i 315·1 w 1926 r.

W stosunku do Holandji eksport fiński znacznie się ożywił w roku sprawozdawczym, przewyższając o 66 miljn. Fmk. wartość wywozu z 1925 r. Sam tylko eksport drzewa wzrósł z 468·3 w 1925 r. do 544·3 miljn. Fmk. w 1926 r.

Belgia w 1926 r. zakupiła znacznie mniej towarów w Finlandji, niż w roku poprzednim, co należy sobie tłumaczyć spadkiem waluty belgijskiej. Stabilizacja belga prawdopodobnie przyczyni się do powrotu eksportu fińskiego do dawnego poziomu.

Niemniej zanotować należy wzrost eksportu papieru do Belgji, który osiągnął wartość 50·7 miljn. Fmk. w porównaniu z 66·4 w roku poprzednim.

W okresie sprawozdawczym zaznaczyło się również ożywienie stosunków handlowych z Francją, Hiszpanją oraz Włochami. Dzięki zawartym traktatom handlowym z temi krajami wzrósł znacznie wywóz drzewa i papieru fińskiego do tych państw, jak widać z następującego zestawienia (w miljn. Fmk.):

	<i>P a p i e r</i>		<i>D r z e w o</i>	
	1925	1926	1925	1926
Francja	77·4	123·3	192·3	272·5
Hiszpanja	9·4	12·7	3·0	55·8
Włochy	13·8	18·3	9·0	9·0

Ze wszystkich poprzednio przytoczonych danych łatwo zauważyć, że Niemcy, Stany Zjednoczone Ameryki oraz Anglja stale dostarczają Finlandji zgórą 60% wszystkich sprowadzanych towarów; Anglja zaś, Niemcy i Holandja również stale znajdują się w tym samym procentowym stosunku odnośnie do wartości całego eksportu Finlandji.

STOSUNKI HANDLOWE FINLANDZKO-POLSKIE

Stosunki handlowe pomiędzy Finlandją a Polską, mimo jeszcze napotykaných wielkich trudności, wyrażają się w stosunku do wywozu towarów polskich do Finlandji w liczbach pokaźnych i zdwojonych, w porównaniu

z rezultatami, osiągnięciami w 1925 r. Ze względu jednak na bliskie sąsiedztwo Finlandji i łatwość z jaką można się dostać do jej portów i na rynek finlandzki, przeważnie nasycany przez towary innych państw europejskich i posiadający wszelkie dane aby być dobrym odbiorcą artykułów polskich, i wreszcie z uwagi na dużą zdolność konkurencyjną zasadniczych polskich artykułów eksportowych na tutejszym rynku, rozszerzenie istniejących już stosunków handlowych między omawianemi państwami jest rzeczą niezbędną i całkiem możliwą. Istniejące dobre konjunktury w drobnej części zaledwie zostały już wyzyskane; żeby pójść na tej drodze dalej konieczne jest dokładniejsze omówienie potrzeb rynku finlandzkiego i wywarcie większego nacisku na przystosowywanie towarów do potrzeb tutejszych konsumentów. Wysiłki w celu osiągnięcia większych rozmiarów eksportu nie powinny pójść na marne z uwagi na to, że i taniść pewnych polskich artykułów i dobroć wyrobów mogą przyczynić się do silniejszego wprowadzenia ich na rynek finlandzki. Unikać tylko należy bezcelowej konkurencji z dobrze wprowadzonymi na rynku towarami francuskimi, szwedzkimi, niemieckimi i t. p., jak np. w dziedzinie kosmetyków, luksusowego szkła stołowego, wyrobów szkolnych i t. d. Ważne znaczenie ma również utrzymanie stałego kontaktu z finlandzkim importerem, który jest do tego przyzwyczajony.

Zestawienie liczbowe wymiany towarowej Finlandji z Polską według urzędowej statystyki finlandzkiej w latach ostatnich przedstawiało się, jak następuje (w Fmk.):

	<i>Przywóz z Polski</i>	<i>Wywóz do Polski</i>
1922	18,067.343	2,384.388
1923	29,148.900	1,487.276
1924	49,327.580	1,935.389
1925	49,101.673	3,743.486
1926	86,509.981	1,629.957

Bilans handlowy takim sposobem w 1926 r. wykazuje saldo aktywne w kwocie 84,889.024 Fmk na korzyść Polski. Zaznaczyć jednak należy, że suma powyższa jest znacznie niższa od rzeczywistej i będzie się poważnie różniła od polskich oficjalnych obliczeń statystycznych. Tłumaczyć ten fakt należy wadliwością systemu statystycznego Finlandji, o którym wspominaliśmy już wyżej, przy którym w rubryce „z Polski” figurują tylko towary, wyraźnie przez importerów finlandzkich zadeklarowane, jako nabyte w Polsce. Natomiast poważna część wywozu z Polski — jako wwieziona do Finlandji z Gdańska — odniesiona zostaje do rubryki „inne kraje”, gdyż importerzy w Finlandji, kupując nierzadko towar polski u pośredników, lub przedstawicieli firm polskich w Gdańsku, zazwyczaj podają W. M. Gdańsk jako kraj pochodzenia towarów. Okoliczność ta wprowadza wielką nieścisłość do fińskiej statystyki urzędowej, gdyż z rubryki towarów, rzekomo pochodzących z Gdańska, nie jest możliwe dokładne wydzielenie udziału eksportu polskiego. Należy jednak ten udział Polski określić na 100 %, gdyż tutejsza statystyka obrotów handlowych z Gdańskiem, zwłaszcza w swoich rubrykach importowych do Finlandji, zawiera prawdopodobnie całkiem znikomą ilość towarów, produkowanych w W. M. Gdańsku, lub też artykułów tranzytowych z różnych innych krajów, wyłączając Polskę.

Dodając więc liczby importu fińskiego z Gdańska, które wyrażają się w roku sprawozdawczym pod względem wartości wwiezionego do

Finlandji towaru sumą 38,491.343 Fmk. (w 1925 r. — 6,724.525 Fmk.), zarówno jak i eksportu z Finlandji do Gdańska, sięgającego wartości 1,464.412 Fmk., otrzymamy następujące liczby dla 1926 r. (w Fmk.):

wartość całkowitego przywozu z Polski do Finlandji	125,001.324
" " " z Finlandji do Polski	3 085.369
n a d w y ż k a przywozu z Polski	121,915.955

Wywóz do Polski

Wywóz do Polski, zróżniczkowany według poszczególnych towarów, przedstawia się w sposób następujący:

	<i>Kg.</i>	<i>Fmk.</i>
szpulki	26.480	226.500
inne wyroby drzewne	—	16.300
tektura	110.060	211.500
papier	—	64.000
skóry bydlęce	54.977	494.800
wirówki do mleka	10.217	267.071
kamienie do toczenia	27.984	102.494
inne kamienie	—	3.750
kleje i kalafonja	37.061	152.000
towar zbiorowy	—	82.542
Razem:		1,620.957

Statystyka zaś wywozu z Finlandji do Gdańska przedstawia się jak następuje:

	<i>Kg.</i>	<i>Fmk.</i>
ser	5.714	105 750
skóry	66 383	1,093.865
zapałki	10.934	176 082
towar zbiorowy	—	99 715
Razem:		1,404.412

Przywóz z Polski

Jeśli chodzi o charakter przywozu z Polski, to przedstawia on się, po podzieleniu na grupy, następująco:

	<i>Kg.</i>	<i>Fmk.</i>
żyto	30,347.607	48,899.836
owies	123.000	182.000
mąka żytnia	344.017	652 550
siód	88.742	249.750
mączka ziemniaczana	194.915	499 080
inne produkty zbożowe	—	147.460
otręby pszenne	111.182	1 7.000
żytnie	871.692	1,389.134
galety	68.600	140.000
pasza niewymieniona	—	22.060
cukier nierafinowany	373.899	1,109.198
towary spożywcze niewymienione	—	55.576
przędza nitkowana	5.100	150.585

	<i>Kg.</i>	<i>Fmk.</i>
jedwab sztuczny kręcony	2.358	269.129
trykotaże wełniane	1.101	183.688
tkaniny i wyrob. dziane	—	148.080
dębina nieobrobiona	878.962	1.168.427
" obrobiona	373.531	896.500
inne wyroby drzewne	—	110.023
szczecina	693	110.600
blacha cynkowa	33.975	129.350
wyroby żelazne i metalowe	—	88.502
węgiel kamienny	81,216.020	21,464.488
różne towary kamien.	1,550.000	624.900
chemikalja	47.823	196.750
olej pędny, gazowy	1,672.352	1,601.483
nafta rafinowana	807.619	1,690.074
benzyna i gazolina	710.393	2,421.698
olej smarowy	471.833	807.792
parafina	129.459	679.105
biel ołowiana i farby	13.000	265.000
sól	591.687	110.500
inne	—	123.889
Razem:		86,509.981

Statystyka zaś przywozu do Finlandji z Gdańska przedstawia się jak następuje:

	<i>Kg.</i>	<i>Fmk.</i>
żyto	11,865.894	19,514.999
jęczmień	149.531	315.000
siód	49.672	149.270
mąka ziemniacz. i inne	127.734	394.375
otręby pszenne	97.151	155.010
" żytnie	401.970	646.506
pasza niewymieniona	—	3.542
cukier nierafinowany	122.922	402.877
tytoń liściowy	10.026	216.724
inne prod. spożywcze	—	90.685
dębina nieobrobiona	336.901	430.000
wyroby drzewne	—	113.290
" metalowe	—	101.493
węgiel	50,512.487	14,321.974
kamienie i inne	—	82.050
olej pędny	693.985	645.406
benzyna	106.504	350.000
smary	—	27.000
soda	276.256	381.614
chemikalje	—	16.080
inne	—	133.448
Razem:		38,491.343

Ze względu na strajk angielski ilość węgla, sprowadzonego ogółem przez Finlandję w roku sprawozdawczym, wyrażając się liczbą 567 tys. ton, nie bardzo różni się od przeciętnego importu tego artykułu w latach poprzednich, który wahał się około liczby 600 tys. t. rocznie. Rzecz można, iż w 1926 r. polski węgiel poraz pierwszy ukazał się na tutejszym rynku, dzięki zrozumieniu przez władze państwowe oraz przedsiębiorstwa polskie tych wyjątkowych konjunktur, jakie wytworzył na całym szeregu rynków strajk górników angielskich.

Jakkolwiek wywóz ten został zorganizowany umiejętnie i szybko, jednak intensywność jego nie mogła zostać rozwinięta w całej pełni na skutek nieprzystosowania urządzeń portowych Gdyni i Gdańska do tak wzmózonego wywozu.

W początku importerzy fińscy uskarżali się częstokroć na niewykonywanie dostaw i ich opóźnianie się, jednak w końcu roku skargi te ucichły, co daje dobre świadectwo sprawnej organizacji eksporterów węgla polskiego. Rezultaty, osiągnięte w tej dziedzinie na rynku fińskim, muszą być uważane za bardzo dodatnie, jeśli weźmiemy na uwagę, iż 1926 r. był przecież faktycznie pierwszym okresem wprowadzenia węgla polskiego do Finlandji.

Sądząc ze statystyk fińskich, które wykazują 81.216 t., zadeklarowanych z Polski, oraz 50.512 t. z Gdańska, wnioskujemy, iż import polskiego węgla w ilości 131.728 t. stanowi blisko 25% ogólnego przywozu węgla do Finlandji w 1926 r.

Konkurentami Polski w dostawie węgla były Niemcy, którzy eksportowali 252.830 t. różnych gatunków węgla, wartości 73.292 tys. Fmk.; Anglja — 102.602 t., wartości 22.960 tys. Fmk.; Holandja — 74.748 t., wartości 19.114 Fmk.

Wychodząc z założenia, że tutejszy rynek węglowy operuje nie zmieniającami się prawie zupełnie potrzebami i konjunkturami, musimy jednak zaznaczyć, że—mimo osiągniętych w tej dziedzinie przez nas rezultatów—nie można uważać, by węgiel polski na rynku fińskim był już na stałe i poważnie wprowadzony, gdyż pozytywne rezultaty zależą od intensywnych wysiłków, skierowanych zarówno ku utrzymaniu stosunku obecnego, jak i do jego spotęgowania. Jakkolwiek węgiel polski wyrobił sobie co do swego gatunku pierwszorzędną markę, będąc stawianym wyżej od normalnie dostarczanych tu gatunków węgla angielskiego — nie mniej jednak należy się liczyć zawsze na przyszłość z tem, iż przyzwyczajeni do cen i gatunków angielskich konserwatywni kupcy tutejsi, niechętnie godzą się na słusznie wyższenie ceny lepszego jakościowo węgla polskiego, tembardziej, że ceny przewozu z Polski są ciągle jeszcze wyższe od angielskich, wskutek tego, że okręty angielskie posiadają gwarancje przewozów powrotnych. Wysiłki polskie zmierzające do utrzymania i zwiększenia dotychczasowego poziomu eksportu węgla polskiego na rynek tutejszy muszą być prowadzone stale i konsekwentnie, co nie będzie rzeczą łatwą ze względu na wysiłki, czynione w okresie postrajkowym przez Anglję.

Zużycie przez Finlandję nafty i produktów naftowych, przedstawia się za okres ostatnich 2 lat jak następuje:

	Ton		Tys. Fmk.	
	1925	1926	1925	1926
ropa naftowa	9.461	11.899	10.173	11.675
nafta	28.599	30.168	33.851	37.640
benzyna, gazolina	28.574	27.847	90.290	83.045
oleje naftowe	9.349	10.158	30.809	30.276
parafina	780	873	4.448	4.879

Mimo doskonałych konjunktur na te towary na rynku tutejszym, produkty naftowe polskie nie figurują tu z podaniem ich źródła pochodzenia z powodu ciągłego braku decyzji, zmierzającej ku poczynieniu odpowiednich inwestycji.

Tutejsze Fińsko-Amerykańskie Tow. „Nobel Standart in Finland”

jako filja amerykańskiego „Nobel Standart” zajmuje na rynku tutejszym dominujące stanowisko i ma w pierwszym rzędzie na widoku sprzedaż artykułów wytwórczości amerykańskiej.

Celem uniknięcia konkurencji wyżej wspomniane Tow. układa się wciąż z rozmaitemi koncernami, mogącemi stanowić groźbę faktyczną lub zamierzoną, przyjmując po dużych targach pewien kontyngent tych koncernów na sprzedaż.

Istniejące tu w ciągu kilku lat ubiegłych Tow. „Polnaft”, współpracujące z firmami, naskutek wysokich kosztów administracyjnych, znalazło w rezultacie za bardziej korzystne porozumienie się z Noblem w tym sensie, iż odbiera on w Gdańsku pewien określony kontyngent, odpowiadający wysokości sprzedanej nafty i produktów naftowych przez Polnaft w ciągu ostatniego roku pracy tegoż Towarzystwa w Finlandji. Prócz tego Nobel odkupił po cenie kosztu cały inwentarz, będący poprzednio w posiadaniu Polnaftu. Ta wygodna na pozór transakcja, zawarta przez Polnaft z Noblem, spowodowała jednak w roku sprawozdawczym zupełny zanik świadomości polskiego pochodzenia nafty, sprzedawanej na rynku tutejszym.

Jak widzieliśmy w dziale o rolnictwie, zboże i produkty zbożowe sprowadzane są do Finlandji w wielkich ilościach. Konjunktury na tutejszym rynku zbożowym, zależnie od jakości urodzajów, powinny być uważnie śledzone przez naszych eksporterów. Finlandja sprowadza zwłaszcza duże ilości żyta w stanie niemielonym, przetwarzając je następnie w młynach, których ilość jest tutaj bardzo znaczna; pszenica zaś sprowadzana jest w formie mąki pszennej. Wśród państw, dostarczających zboże Finlandji, rolę groźnego konkurenta odgrywa Rosja, która jakkolwiek daleka jest jeszcze od dojścia do pełni swych możliwości eksportowych, wywiera jednak już dziś poważny wpływ na rynku tutejszym. Najniebezpieczniejsze jest to, że kupcy i hurtownicy tutejsi przyzwyczajeni są oddawna do gatunków zboża rosyjskiego i że import z Rosji uproszczony jest znacznie dzięki łatwej komunikacji kolejowej via Leningrad, co stwarza wielkie udogodnienie w porównaniu z transportem drogą morską. Te przyczyny składają się nieraz, jak dowiadujemy się, na to, że kupcy fińscy skłonni są udzielić pewnego *agio* za zboże rosyjskie, forytując je w porównaniu ze zbożem, pochodzącym z innych krajów.

Mimo to stwierdzić można również, że zboże polskie, zwłaszcza wielkopolskie, mogłoby przy należytem wykorzystaniu konjunktury, znaleźć znacznie większy zbytny na rynku finlandzkim, aniżeli to miało miejsce dotychczas, zwłaszcza gdyby zboże nasze było czystsze i starszanniej załadowane.

Słód polski zupełnie nie wyzyskał dobrych konjunktur na rynku tutejszym dla swego zbytu. Na 1.657 t. sprowadzonego w roku sprawozdawczym słodu, Polska razem z Gdańskiem uczestniczyzaledwie w 138 t. Tutejsi odbiorcy żądają słodu nie bardzo jasnego o maksimum wilgotności 20%. Słód dostarczają Finlandji głównie Czechosłowacja, Danja i Niemcy. Cło wynosi 54 penni za kg. Chmielu Finlandja nie importuje.

W imporcie nasion do Finlandji Polska, niestety, udziału nie bierze; wprowadzenie tych artykułów na rynek finlandzki wymaga dużych wysiłków ze strony naszej, gdyż z powodu odrębnych tu warunków klimatycznych wciąż jeszcze odczuwana jest obawa przed nasionami, nie-wypróbowanymi na terenie tutejszym. W handlu tym Danja oddawna

zajmuje poważne miejsce. Import roczny nasion wynosi (okragło w tonach):

wyki	384
peluszkii	311
koniczyny czerwonej	14
„ białej	51
„ alskowej	34
lnu	4.865
tymotki	1
konopi	1
brukwi i turnipsu	34
jarzyn	29
nasion innych	18

Nasiona konopi, lnu, wyki, peluszkii, jarzyn i inne wolne są od cła. Cło od koniczyny wynosi 1'50 Fmk. za kg., tymotki — 75 peni, turnipsu i brukwi — 3'00 Fmk.

Zbyt w Finlandji owoców świeżych i suszonych jest bardzo znaczny i może mieć duże powodzenie pod warunkiem dostawy gatunków najprzedniejszych, odpowiadających towarowi francuskiemu, amerykańskiemu lub węgierskiemu. Wszelkie próby wprowadzenia towaru drugorzędnego, wobec wysokich wymagań publiczności, są zgóry skazane na niepowodzenie.

Różne gatunki drzewa szlachetnego są bardzo poszukiwane w Finlandji i wartość ich rocznego importu obliczana jest na sumę ponad 10 miljonów Fmk. Największe szanse znalezienia zbytu w Finlandji ma drzewo dębowe, jesionowe i bukowe, bądź w formie ciosanej, bądź jako deski, łaty, brusy, forniry lub posadzki w taflach. Drzewo twarde ma zastosowanie prawie we wszystkich działach przemysłu w Finlandji: budowy maszyn, stocznjach, w przemyśle meblowym, celulozy, papierniczym i t. p. Drzewo bukowe używane jest przeważnie do wyrobu klepek do bezułek dla masła, natomiast jesion jest używany do wyrobu rękojeści do różnych narzędzi. Gatunek powinien być dobry i tarcie wykonane starannie; niestety, brak dobrej obróbki towaru polskiego jest tu często podnoszony.

Wiklina polska natomiast jest znana tu z dobrej strony i wwoz jej do Finlandji, który sięga 4.000 kg., wartości około 2 milionów Fmk., musi zainteresować naszego producenta. Wwóz wikliny jest wolny od cła, o ile nie jest lakierowana. W tym ostatnim wypadku pobierane jest cło jak za wyroby z wikliny—w kwocie 1'50 Fmk. za kg.

Podane poniżej krótkie informacje powinny również zainteresować eksporterów polskich, zaznajamiając ich z niektórymi szczegółami, mogącymi mieć znaczenie dla rozwoju naszej ekspansji gospodarczej.

Mączka kartoflana sprowadzana jest do Finlandji w ilości mniej więcej 6.000 t. rocznie, wartości 21 milionów Fmk. Zapotrzebowanie jej daje się odczuwać zwłaszcza w przemyśle papierniczym. Mączka polska posiada najlepszą markę, zawierając duże ilości krochmalu, jednak poważnym jej konkurentem jest na tutejszym rynku Holandia, która — dzięki niższemu cenom za gorsze częstokroć gatunki — potrafi konkurować z odnośnymi wyrobami polskimi. W wielu wypadkach na wysokość cen za mączkę polską na rynku tutejszym wpływa, między innymi, brak przedstawiciela odpowiednich firm polskich w Finlandji, oraz doliczanie zbyt wysokich prowizyj przez pośredników tutejszych.

Cement w ostatnich czasach stał się produktem ogromnie poszu-

kiwanym w Finlandji, dzięki intensywnemu ruchowi budowlanemu. Import w 1926 r. przewyższał trzykrotnie import w 1925 r., dochodząc do wysokości 47.295 t., niezależnie od ciągłego wzrostu produkcji krajowej. Cement pochodzenia krajowego, wyrabiany przez firmę „Pargas”, jest pierwszorzędnej jakości i wysokość cen na produkt pochodzenia zagranicznego nie dochodzi nigdy do poziomu cen za wyroby tejże fabryki. Cement zagraniczny ofiarowany jest tu hurtownikom po cenie 75 — 85 Fmk. za beczkę, krajowy zaś po 90—106. Od cementu estońskiego, dzięki wyjątkowemu traktatowi handlowemu, pobierane jest cło, 2·40 Fmk. od 100 kg., od cementu zaś, pochodzącego z innych państw, 3·00 Fmk.

Cegła obok cementu stanowi również przedmiot ogromnego zapotrzebowania. Cała wytwórczość 1927 r. Estonji została już sprzedana do Finlandji. Oferty złożyły również Norwegja, Danja oraz Rosja, proponująca dostawę 9 — 10 miljn. cegieł. Ceny obecnie doszły do maksymalnego poziomu 900 Fmk. za 1 tysiąc, jednak prawdopodobnie nie utrzymają się długo na powyższym poziomie i ustabilizują się przypuszczalnie na wysokości 750 — 800 Fmk. za 1 tysiąc. Cło wynosi 30 penni od 100 kg. (dla Estonji — 25 penni).

Wwóz żelaza handlowego wzrósł w okresie sprawozdawczym. Wzrósł również import cynku surowego (115 t.), który wolny jest od cła. Blachy cynkowej przywieziono 189 t., wartości 1,659.179 Fmk.; cło — 30 penni od 1 kg.

Niestety, powyższe pomysły konjunktury zostały wykorzystane nie przez Polskę, ale przez Niemcy.

Zapotrzebowanie Finlandji na litofon (Zinksulfitweiss) i (Baritweiss) wyraża się ilością 2.137 t. rocznie, wartości około 16 miljn. Fmk.; cło — 40 penni od 1 kg.

Poza wymienionemi artykułami mogłyby znaleźć zbyt następujące towary polskie: wyroby wełniane, bawełniane, jutowe i powroźnicze, artykuły konfekcyjne, a zwłaszcza kapelusze, wyroby filcowe i rękawiczki, wyroby gumowe, wyroby metalowe i platory, włos i szczecina, szkło szybowe, taflowe, lustrzane, butelkowe i t. d.

Z powyższych uwag o polskich możliwościach eksportowych niektórych artykułów wytwórczości polskiej, wnioskować możemy, że widoki naszej wzmożonej ekspansji gospodarczej do Finlandji przedstawiają się dobrze i na przyszłość możemy stawiać bardziej szczęśliwe horoskopy, pod warunkiem jednak wprowadzenia do eksportu naszego ścisłej zasady racjonalizacji.

Uwagi o stosunkach handlowych finlandzko-polskich

Jak widzieliśmy już z podanych przedtem zestawień, udział Polski w handlu zagranicznym Finlandji rozwija się pomyślnie, wykazując stały wzrost importu towarów polskich; niemniej jednak udział ten daleki jest jeszcze od tego poziomu, do jakiego dojść należy, biorąc na uwagę zarówno ilość i jakość bogactw naturalnych Polski, jak i rozwój naszego przemysłu, obok bliskiego sąsiedztwa z Finlandją i łatwością komunikacji między obu krajami. Polski eksport do Finlandji, jakkolwiek pod względem intensywności ustępuje miejsca całemu szeregowi państw,

niemniej jednak wyprzedza kraje takie jak Włochy, Szwajcarię, Łotwę, Estonję, Norwegię, Czechosłowację i Argentynę. Daje się zauważyć przystępnym wzrastające ciągle zainteresowanie produkcją polską i źródłami zakupu, ale wykorzystanie tego w zrozumiałym interesie eksportu polskiego musiałoby być stałe przez odpowiednią akcję polskich czynników gospodarczych. Trudności jednak, które należałoby w tej dziedzinie zwalczyć, wyrażają się przede wszystkim w braku, prawie całkowitym, komunikacji bezpośredniej morskiej między Finlandją a Polską, brakiem stałej linii okrętowej między Gdynią a portem tak bliskim, jak Helsingfors. Czynnikiem drugim występujących nieraz trudności są, niezbyt do poziomu tutejszego rynku przystosowane, zbyt nieco wygórowane ceny niektórych produktów wytwórczości polskiej — co zmniejsza możliwości konkurencyjne z produkcją innych krajów.

Kwestja przewoźnego, rozstrzygająca prawie zawsze na rynku tutejszym o zdolnościach konkurencyjnych, napotyka przy nadawaniu towarów z Gdańska do Helsingforsu, nie mówiąc już o innych portach fińskich, na duże bardzo trudności, tak zarówno co do punktualności dostawy, jak i w sprawie wysokości opłat przewoźnego, których poziom przekracza zawsze odpowiednie ceny z Finlandji do Anglii. To też kwestją pierwszorzędnej wagi jest zwrócenie z naszej strony uwagi na należyte zorganizowanie ruchu towarowego między obu krajami.

Nienormalny jest również dzisiejszy stosunek eksportu polskiego do Finlandji do importu fińskiego do Polski. Mianowicie, wywóz Finlandji do Polski (wartości 1·6 miljn. Fmk.), stanowi zaledwie 1·8% wartości wwiezionych z Polski do Finlandji towarów (86·5 miljn. Fmk.).

Dbając więc o wzmożenie naszego eksportu, musimy zwrócić baczną uwagę na fakt powyższy i starać się, by ta dysproporcja była w przyszłości mniej rażąca, tembardziej, że cała masa towarów, sprowadzanych dziś z Niemiec do Polski, mogłaby być z powodzeniem importowana z Finlandji, wbrew utartej niesłusznie opinii, jakoby Finlandja była jedynie dostawcą papieru i drzewa. Z Finlandji moglibyśmy sprowadzać więcej niż dotychczas takie artykuły, jak: wirówki do mleka, sery wyrabiane w pierwszorzędnym gatunku, skóry surowe, kości, rogi, artykuły sportowe, forniery, instrumenty precyzyjne, geodezyjne i t. p., których wykonanie i jakość absolutnie nie ustępuje podobnym wyrobom niemieckim, kryształ i szkła stołowe w wysokim gatunku, granit, kostki brukowe, i wreszcie najrozmaitsze rodzaje tektury oraz pierwszorzędnej jakości papier, który często występuje w naszych rubrykach wwozowych.

Taka ożywiona obopólna wymiana towarów podziałałaby znakomicie na obniżenie stawek przewozowych, powodując to, że okręty w ruchu towarowym pozbawione byłyby ryzyka powracania z Helsingforsu do Gdyni lub Gdańska pod balastem. Dowodem słuszności tej zasady jest właśnie jednakowa cena za przewóz z Helsingforsu do Gdańska czy też do Anglii, co powodowane jest tem, że okręty angielskie, przywożąc ładunki do Finlandji, mają zapewnione ładunki powrotne, transportując do Anglii drzewo. Ważną byłoby również rzeczą zwrócenie uwagi na bardziej ożywiony bezpośredni kontakt polskich wytwórców i sprzedawców z tutejszymi importerami, którzy przez sąsiadów Szwedów, Norwegów, Duńczyków oraz Niemców przyzwyczajeni zostali do osobistego częstokroć przeprowadzania transakcyj handlowych, dostosowanych ściśle do wymagań przywozowych tutejszego rynku — co przy długotrwałym systemie wymiany korespondencji prawie nigdy nie daje dodatnich rezultatów.

Akcja komiwojażerów miałaby więc duże szanse powodzenia i przyczyniłaby się do ożywienia wzajemnej wymiany towarów.

Nie trzeba zapominać, że Finlandja, eksportując i produkując masowo kilka zaledwie rodzajów towarów, nie wyprowadzając z równowagi swego bilansu handlowego, może sprowadzić i sprowadza wielkie ilości wszelkiego rodzaju artykułów, a rynek fiński, naskutek tej właśnie stosunkowo szerokiej zdolności nabywczej różnorodnych towarów, jest terenem intensywnej konkurencji i ekspansji gospodarczej rozmaitych państw.

Eksport polski—jako wykładnik skoordynowanej współpracy przemysłu i handlu polskiego—mógłby mieć tak w Finlandji, jak też i gdzie indziej o wiele większe szanse rozwojowe, które stać się mogą jednakże jedynie rezultatem wszechstronnie opracowanej metody, której brak zaznacza się tak w występach kierowniczych czynników gospodarczych jak i poszczególnych firm eksportowych. Eksporterzy polscy, którzy z racji sytuacji wewnętrzno-ekonomicznej nie mogą konkurować z zagranicą długoterminowymi i znacznymi kredytami, którzy nie mają za sobą starej i znanej opinii kupieckiej ani też doskonałej propagandy, muszą stać na europejskim poziomie solidarnością wykonywania przyjętych na siebie zobowiązań i ścisłością udzielanych informacji, przy braniu na uwagę warunków lokalnych. Zdarza się bowiem, że kilkakrotne niesolidne wywiązanie się z umów lub też brak staranności budzi u importerów zagranicznych niechęć do podtrzymywania stosunków handlowych z firmami polskimi wogóle.

W ten sposób kilka sporadycznych wypadków—o ile one dotyczą wielkich firm importowych zagranicznych — odbija się ujemnie na całokształcie szans rozwojów, wpływających na ożywienie polskiej ekspansji gospodarczej. Do szeregu podobnych zjawisk należą np. częste wypadki udzielania naiwnych wprost odpowiedzi, jak np. że dana firma A gotowa jest dostarczyć transport (3 wagony) wikliny loco stacyjka, której nawet na mapie w Poselstwie nie można znaleźć. Cudzoziemiec przy najlepszych nawet chęciach i najgenialniejszych zdolnościach orientacyjnych na temat kosztów transportu w Polsce, naładunku, przeładunku, stacjonowania, magazynowania i t. d. nie da sobie rady z podobnymi tranzakcjami, poweźmie jedynie arcyujemne pojęcie o systemie korespondencji handlowej firm polskich i nie szybko nawiąże znowu kontakt z inną firmą polską. Oferty zaś, po kilku podobnych listach i próbach, skierowywane są do kosza. Kupcy polscy częstokroć tłumaczą się również niemożnością przeprowadzenia szczegółowych obliczeń nawet ceny fob. Gdańsk — ale argumenty te nie wytrzymują krytyki w świetle faktów; podczas momentów ogromnego zapotrzebowania na artykuły polskiego pochodzenia—gdy ceny były dość wygórowane, pewne poważne firmy polskie kalkulacje swe obliczały na podstawie nawet cif.

Już niejednokrotnie zaznaczaliśmy, jak dużą rolę przy zawieraniu tranzakcyj z firmami zagranicznymi odgrywają w Finlandji przedstawiciele tych firm, oraz komiwojażerowie.

W związku z tem warto podać kilka uwag praktycznych na temat domów handlowych w Finlandji, co mogłoby się przydać jako materiał informacyjny dla naszych firm eksportowych.

Cały szereg fabryk i domów handlowych niemieckich, szwedzkich, angielskich i amerykańskich już oddawna posiada swe filje w formie przedstawicielstw, udzielonych poważnym, dobrze prosperującym domom handlowym finlandzkim, które naskutek tego są tak dokładnie obznajmione z rynkami handlowymi odnośnych krajów i poszczególnymi dzia-

łami oddawna tak zainteresowane, że rzeczą bardzo trudną byłoby dla polskich firm i fabryk wzbudzić większe zainteresowanie sobą, i nawiązać bezpośredni kontakt z temiż wielkimi domami handlowymi Finlandji. Dla fabryk więc i firm eksportowych polskich wskazane byłoby skierowanie się raczej i nawiązywanie kontaktu z przedstawicielami takich towarzystw, które nie są zainteresowane w sprzedaży i rozpowszechnianiu wyrobów przemysłowych konkurencyjnych w tej samej branży. Należy również liczyć się z tem, że przedstawiciele ci, poza znaną solidnością swych firm i dobrym osobistym imieniem, nie będą mogli udzielać żadnych znanych innych gwarancyj.

Wskazane jest bardzo unikanie t. zw. firm importowych, gdyż ich stosunki i możliwości eksportowe przy pośrednictwie tych firm są na tutejszym terenie bardzo ograniczone.

W Finlandji zazwyczaj agent nie bywa obciążany inkasem faktur, gdyż czynności te dokonywane są za pośrednictwem banków, wobec czego należy w stosunkach z agentem przestrzegać tego zwyczaju, zwłaszcza gdy idzie o pokrycie większych sum pieniężnych. Żaden agent poważny i solidny przeciwko takiemu systemowi nie będzie miał żadnych sprzeciwów.

Agenci w Finlandji nie przyjmują na siebie zazwyczaj roli gwarantów, lecz правило to nie jest ogólne. W wypadku jednak wzięcia na siebie tej roli, agent korzysta zazwyczaj z komisowego dodatkowego, wynoszącego przeważnie $2\frac{1}{2}\%$.

Byłoby również wskazane, by firmy eksportowe polskie, mające już przedstawicieli w Finlandji i które nie wysyłają swych własnych komiwojażerów — kontrolowały od czasu do czasu aktywność swych zastępców, przysyłając co pewien czas swego delegata.

Helsingfors, jako stolica kraju i jako najważniejszy port importowy Finlandji, powinien być brany w pierwszym rzędzie na uwagę przy naznaczaniu przedstawicieli generalnych, pozatem, gdy dany artykuł miałby duże szanse sprzedaży — wskazane byłoby ustanawianie agentów w miastach takich jak: Åbo, Wyborg i Tammerfors. Najlepszym sposobem znalezienia odpowiednich przedstawicieli jest zwrócenie się do Centralnej Izby Handlowej w Helsingforsie lub do Finlands Grossistförbund — Helsingfors, Norra Esplanadgatan 37a. Tutejsza placówka konsularna udziela również wszelkich odnośnych informacji.

Mówiąc o komiwojażerach, należy na wstępie zaznaczyć, że w Finlandji są oni ogromnie ruchliwi, i że Finnowie są przyzwyczajeni do tego rodzaju propagandy towarów obcych — co niezupełnie jest znane i wykorzystywane przez fabryki i firmy eksportowe polskie. Poniżej zamieszczamy ciekawą bardzo statystykę, wykazującą ilu komiwojażerów poszczególnych narodowości odwiedziło Finlandję w latach ostatnich:

	1925	1926
Niemcy	704	807
Szwecja	278	293
Dania	276	278
Anglja	126	156
Rosja	50	67
Holandja	59	55
Szwajcarja	40	42
Polska	28	40
Norwegja	28	36
Włochy	23	27
Czechosłowacja	20	21
Inne państwa poniżej 20	89	91
	1.721	1.913

Z tej liczby 1.145 komiwojażerów, czyli 60% opłaciło należny podatek w Helsingforsie, oraz 695, czyli 33% — w Åbo.

Statystyka w stosunku do Polski, niestety, obejmuje prawie wyłącznie komiwojażerów narodowości polskiej, będących na usługach firm niemieckich.

Z tablicy powyższej wynika, że w liczbie tych komiwojażerów pierwsze miejsce zajmują Niemcy, którzy prowadzą ogromnie wyteżoną akcję na rzecz importu niemieckiego do Finlandji, co też w dużej mierze daje efektywne bardzo rezultaty—import ten zajmuje pierwsze miejsce w całkowitym wwozie do Finlandji.

Komiwojażer z zagranicy obowiązany jest przy wjeździe do Finlandji, celem uzyskania prawa na pełnienie swych funkcij, do uiszczenia 1.000 Fmk. za okres półroczny.

Próbki obkładane są przy wjeździe cłem, przyczem suma ta zwracana jest przy wyjazdowej rewizji celnej pod warunkiem, że żadna z próbek nie została sprzedana.

Wysyłanie komiwojażerów przez firmy eksportowe, szukające rynku zbytu w Finlandji, jest nie tylko pożyteczne, ale i niezbędne nawet w wypadku posiadania na miejscu stałego przedstawiciela. Ten system stosowany jest przez liczne firmy zagraniczne z najlepszymi wynikami.

POLITYKA CELNA

Polityka handlowa i celna Finlandji w ciągu lat powojennych odznaczała się brakiem wyraźnego kierunku. Przed wojną światową Finlandja skłaniała się zdecydowanie ku wolnej wymianie handlowej, czego najlepszym dowodem było istnienie stałej ochrony celnej. Zwiększenie długu państwowego, spowodowane w znacznej mierze wydatkami podczas zamieszek wewnętrznych w 1918 r., oraz uczestnictwo państwowe w kilku dużych przedsiębiorstwach przemysłowych, zapoczątkowało podniesienie taryfy celnej. Od 1919 r. notować już można stałe podnoszenie stawek celnych w granicach od 100 — 900% w zależności od poszczególnych pozycij towarowych.

Trudno jest obecnie ustalić wszystkie motywy i zasady, któremi kierowały się czynniki kompetentne Finlandji od czasu niepodległości w swych posunięciach w omawianej dziedzinie ekonomicznej. Coroczne zmiany w taryfie celnej znajdują swoje uzasadnienie prawdopodobnie jedynie w związku z wzrastającymi wydatkami Państwa. Do tego dodać należy, że w Finlandji jedynie Sejm jest całkowicie miarodajny w kwestjach taryf celnych i wpływ gabinetu zredukowany jest w tej dziedzinie do minimum. Dlatego też ostatnia taryfa celna została ustalona drogą szeregu kompromisów pomiędzy wszystkimi zaangażowanymi czynnikami politycznymi, a dotyczy zarówno wytwórczości przemysłowej jak i produktów spożywczych i surowców, niezbędnych dla fińskiego przemysłu. Można w każdym razie powiedzieć, że obecna taryfa celna Finlandji prawie zupełnie nie uwzględnia interesów konsumenta, to też w niemałym stopniu przyczyniła się do utrzymania kosztów utrzymania na wysokim poziomie. Stawki naogół są wysokie, w dużej części nawet prohibicyjne, przyczem Rządowi chodziło w pewnych wypadkach o zupełne wykluczenie konkurencji zagranicznej.

Do końca roku sprawozdawczego utrzymywał się w Finlandji Rząd,

złożony z agrariuszy i unionistów fińskich. Agrariusze, ma się rozumieć, pozostają zawsze zwolennikami ochrony celnej w stosunku do produktów rolnych. Po grudniowym zaś przesileniu gabinetowym Finlandja posiada Rząd socjalistyczny, który w zasadzie wysuwa hasła wolnego handlu. W praktyce jednak tendencje te mają znaczenie bardzo problematyczne w obliczu potrzeb budżetowych.

Po wojnie Finlandja zawarła szereg układów handlowych; a więc w 1921 r. z Francją i Estonją; w 1923 r. z Danją, Holandją, Polską, Anglią i Islandją; w 1924 r. z Belgją, Luksemburgiem i Łotwą; w 1925 r. z Włochami, Stanami Zjednoczonymi Am., Kanadą i Hiszpanją.

Przebieg rokowań w sprawie zawierania umów handlowych i konwencji przedstawiał się w roku sprawozdawczym następująco:

Oto ich spis chronologiczny:

1 lutego — rokowania z Litwą doprowadziły do zawarcia traktatu handlowego na zasadzie największego uprzywilejowania.

16 marca — pertraktacje prowadzone przez posła chińskiego w Helsingforsie zakończyły się całkowitem porozumieniem, posłanem do aprobaty Rządu pekińskiego.

27 marca — ratyfikowała Finlandja konwencję handlową i nawigacyjną z Węgrami, podpisaną w Helsingforsie 29 maja 1925 roku. Zawiera ona 20 artykułów, przyznaje obu kontrahentom klauzulę największego uprzywilejowania i ma wejść w życie w 15 dni po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych w Budapeszcie. Wypowiedzenie nastąpić może przez jedną ze stron na 3 miesiące przed upływem terminu ważności.

1 czerwca — podpisano w Angorze umowę handlową z Turcją, jako rezultat pertraktacji, prowadzonych w maju w Angorze. Delegacja fińska w międzyczasie przebywała również w Atenach, gdzie przygotowywano prowizoryczną umowę handlową z Grecją na okres 6-u miesięcy z prolongatą automatyczną na okres 3-miesięczny.

26 czerwca — rokowania podjęte z Niemcami doprowadziły do podpisania traktatu handlowego na podstawie klauzuli największego uprzywilejowania z wykluczeniem tych przywilejów, jakie są zawarte w traktacie Finlandji z Estonją. Na 17 pozycji taryfy celnej niemieckiej oraz 28 fińskiej poczyniono obustronnie zniżki stawek celnych.

22 października — odbyła się w Helsingforsie wymiana dokumentów ratyfikacyjnych traktatu handlowego z Japonją, który wchodzi w życie z dniem 1 listopada.

23 października — prowizoryczna umowa handlowa z Turcją została ratyfikowana przez Finlandję.

30 października — został podpisany traktat przyjaźni z Chinami w Helsingforsie, przewidziane jest tworzenie placówek dyplomatycznych i konsularnych, oraz zawarcie w najbliższym czasie traktatu handlowego.

30 listopada — w Berlinie odbyła się wymiana dokumentów ratyfikacyjnych traktatu handlowego, który wszedł w życie z dniem 30 grudnia.

18 grudnia — została podpisana konwencja handlowa z Grecją w Helsingforsie i ma wejść w życie w 15 dni po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych w Berlinie.

Stosunki handlowe Finlandji z Polską opierają się na umowie handlowej z dnia 10/XI 1923 r. Umowa ta, nie zawierająca postanowień

taryfowych, opiera się na klauzuli największego uprzywilejowania i daje Polsce prerogatywy innych państw konkurujących.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Koleje i komunikacja samochodowa

Długość sieci kolei finlandzkich wynosiła w 1926 r. ogółem 4.778 km., z czego przypada na koleje państwowe 4.512 km. oraz 266 km. na koleje prywatne. Mimo zupełnego prawie braku tranzytu przez Finlandję, koleje finlandzkie są wciąż w stanie aktywności, dowodem czego służą następujące cyfry (odnoszące się tylko do kolei państwowych):

	1923	1924	1925	1926
Ruch osobowy:				
przewieziono pasażerów (w tys.)	24.631	27.708	21.174	26.561
wpływ z przewozów (w miljn. Fmk.)	214·2	220·5	240·3	247·1
Ruch towarowy:				
przywieszono towarów (w tys. tonach)	8.217	8.069	8.901	10.208
wpływ z przewozów (w miljn. Fmk.)	401·7	397·3	460·1	509·9

Finansowe wyniki gospodarki na kolejach państwowych w ciągu lat ostatnich, przedstawiają się jak następuje (w miljn. Fmk.):

	1923	1924	1925	1926
dochody	631·3	641·6	726·2	786·5
wydatki	496·2	561·6	562·8	655·3
zysk eksploatacyjny:	135·1	80·0	163·4	131·2

Jak widać z powyższego, zyski eksploatacyjne dość znacznie przewyższają wydatki eksploatacyjne. Różnica ta jednak nie może pokryć wydatków inwestycyjnych, które muszą być opłacane częściowo z kas państwowych. Te wydatki nadzwyczajne, aprobowane przez Sejm, podane są poniżej (w miljn. Fmk.):

	1923	1924	1925	1926
zakup inwentarza	74·0	93·5	69·9	43·9
utrzymanie inwentarza	57·5	68·9	84·5	56·6
nowe budowy	90·0	98·4	89·0	96·9
Razem:	221·5	260·8	243·4	197·4

Tabor finlandzkich kolei państwowych składał się w roku sprawozdawczym z 673 lokomotyw, 1.210 wagonów osobowych oraz 18.389 wagonów towarowych.

W roku sprawozdawczym prowadzone były nadal budowy celem rozszerzenia istniejącej sieci kolejowej, w rezultacie czego nastąpiło otwarcie szeregu nowych linii, względnie odcinków kolejowych, a mianowicie:

1) 16/X została definitywnie otwarta linja kolejowa pomiędzy Kaislahti i Uuras (Trangsund). Linja ta będzie miała pierwszorzędne znaczenie dla eksportu drzewa.

2) Tegoż samego dnia uruchomiono linję Kontiomaki—Vuokatti—Hirviniemi. Odcinek Hirviniemi—Masselka—Nurmes nie jest jeszcze wykończony. Linja ta posiada przedewszystkiem znaczenie strategiczne.

3) W tym też czasie otwarto linje Kontiomäki—Kichimä. Ta linja jest początkiem dużej linji Kontiomäki—Uleaborg.

4) W najbliższym czasie ma zostać uruchomiona linja Kaipas—Sulkujärvi, na linji Matkaselkä — Suojärvi. Ta linja też posiada duże strategiczne i ekonomiczne znaczenie.

5) Poza tem niebawem zostanie wykończona linja Tijala—Kangasaari o charakterze wyłącznie ekonomicznym.

6) Linja Karungi—Tengeljoki jest już na wykończeniu, pozostaje tylko budowa mostu na rzece Varrtimijaki.

7) Na linji Uleaborg—Kiehima prace są zakończone do stacji Muhos. Niebawem mają być rozpoczęte roboty przy budowie mostu na rzece Oulu.

8) Linja kolejowa o znaczeniu ekonomicznem Joonsuu—Outokumpu (państwowa kopalnia miedzi) już jest wykończona na odcinku Libelits—granica—Kuusjärvi.

9) Rozpoczęte też są prace przy budowie linji Viborg—Paakkola—Polläkälä.

Przewóz samochodami ogromnie rozwija się z rokiem każdym w Finlandji. Liczba istniejących w kraju samochodów zdwaja się rok rocznie, jak to widać z następującego zestawienia:

	30/VI 1923	30/VI 1924	30/VI 1925	1/XII 1926
osobowych	1.891	3.271	6.597	12.094
omnibusów	174	557	1.141	1.437
towarowych	830	1.439	2.729	4.207
motocykli	1.769	2.810	3.855	4.451

Żegluga morska

Jak już zaznaczyliśmy we wstępie, żegluga morska, posiadając dzięki sytuacji geograficznej Finlandji wszelkie szanse rozwojowe, przedstawia się jednak stosunkowo skromnie.

Stan floty handlowej fińskiej, t. j. liczba jednostek, oraz ich ogólnego tonażu przedstawia się na dzień 1/I 1927 r. jak następuje:

	Liczba:			Ton n.-rejestr.		
	1924	1925	1926	1924	1925	1926
okrety parowe	579	566	548	92.611	105.307	109.863
„ motorowe	103	97	92	13.942	13.182	11.095
„ żaglowe	583	549	511	85.514	83.392	79.351
lichtery	3.387	3.661	3.779	235.817	279.113	277.020
	4.930	4.873	4.652	457.884	480.994	477.329

Z powyższego wykazu widzimy, że rozwój floty handlowej fińskiej nie wykazał w ostatnich czasach zbytnej intensywności i nie podążył wślad za rosnącymi potrzebami, wynikającymi z rozwoju gospodarczego kraju.

Podana poniżej statystyka ilustruje dobitnie, jaki był udział okrę-

tów fińskich i cudzoziemskich w eksporcie i imporcie do Finlandji niektórych masowych produktów (w tonach):

	<i>Na okrętach fińskich</i>	<i>Na okrętach zagranicznych</i>
Importowano:		
zboże	21 906	123.174
węgiel	53.590	489.613
towar w opakowaniu	330.103	556.252
maszyny etc.	24.407	37.154
towary różne	67.633	317.442
Eksportowano:		
	<i>Na okrętach fińskich</i>	<i>Na okrętach zagranicznych</i>
papier, masa drzewna (ton)	130.228	355.383
drzewo tarte (Std)	84.665	1,124.378
ang.	1.701.247	6,664.739
papierówka (m. ³)	16.073	1,602.999
drzewo opałowe (m. ³)	46.255	45.555
podkłady kolejowe (szt.)	29.926	52.459
towar w opakowaniu	105.390	86.137
towary różne	55 631	111.612

Głównemi portami, koncentrującemi przynależność portową okrętów w Finlandji, są: Helsingfors — 108 jednostek morskich o łącznym tonażu 59.254; Mariehamn: 167 — 52.035 ton; Vyborg: 157 — 18.030 ton; Nystadt: 37 — 14.531 ton; Åbo: 143 — 13.961 ton; Raumo: 37 — 6.048 ton.

Helsingfors jest portem ojczystym połowy całego tonażu, przypadającego na jednostki poruszane parą, t. j. 54.351 ton. Największym parowcem fińskim jest „Bore VIII” z Åbo o 5.601 ton rejestrowych brutto.

Rok 1926 rozpoczął się dla towarzystw okrętowych fińskich niepomyślną dla nich tendencją zniżkową na przewoźne, która maksimum swe osiągnęła w miesiącu kwietniu, poza tem zaś długotrwała zima przerwała na długi czas wszelki ruch okrętowy, wskutek czego zamierzano nawet skierować eksport fiński via porty norweskie. Dopiero nowo zamówiony łamacz lodu „Jää Karhu”, największy w Skandynawji, przybywszy do Helsingforsu w marcu, umożliwił intensywną pracę flotyli mniejszych łamaczy lodu, przyczyniając się do wznowienia ruchu okrętowego.

Polepszenie się sytuacji przyniosła dopiero ogólna tendencja wyżkowa na rynku przewozowym, spowodowana przez strajk angielski i konieczność intensywnego przewożenia węgla z Ameryki do Europy oraz państw europejskich, produkujących węgiel do portów skandynawskich.

Mimo to, że ceny węgla podniosły się zgórá o 100%, nie odbiło się to jednak ujemnie na kosztach eksploatacyjnych floty fińskiej parowej, która nie była związana długimi kontraktami — nie mówiąc już o żaglowej, która w pełni wykorzystwała pomyślne konjunktury tak w rejsach oceanicznych jak i morskich na Bałtyku i morzu Północnem. Wyjatek stanowi jedynie grupa okrętów na liniach regularnych, które właśnie wskutek tego nie mogły w pełni zyskać pomyślnych konjunktur, jakkolwiek starały się gorliwie być stale „à jour” w podniesieniu ceny przewozu.

Z początkiem 1926 r. powstała w Finlandji pierwsza linja transatlantycka dla ruchu towarowego. Towarzystwo to powstało drogą porozumienia między „Finland—America Linien” a towarzystwem fińskim „Suomen Valtamerentakeinen Kauppa O. Y.”, oraz Tow. Akc. „Bore”.

Towarzystwo to posiadało na początku okręty „Equator” „Mercator”, „Nawigator”, oraz „Garryvalle”, po upływie pewnego czasu dokupiono jeden z okrętów norweskich oraz „Bora VIII”. Ogólny tonaż okrętów, należących do tego Towarzystwa, wynosi 31.200 ton d. w.

Największem i najważniejszem przedsiębiorstwem okrętowem w Finlandji jest F. A. A. (Finska Ångfartygs Aktienbolaget), która utrzymuje stałą komunikację na linjach:

Helsingfors — Hangö — Sztokholm
 Hangö — Lubeka
 Helsingfors — Hangö — Kopenhaga — Hull
 Helsingfors — Rewel — Szczecin
 Helsingfors — Lubeka
 Helsingfors — Hangö — Londyn
 Helsingfors — Antwerpja
 Helsingfors — Ryga
 Helsingfors — Gdańsk.

Agentem w Gdańsku jest p. P. Bornholdt & Co, adres: An der Neuen Mottlan 5.

Sytuacja na rynku przewozowym była na tyle pomyślna, że np. 3 okręty posiadały kontrakty, zawarte na okres caloroczny. Mimo wszystko jednak rentowność nie odpowiadała tej wzmożonej działalności. Ogólne dochody F. A. A. wyniosły w okresie sprawozdawczym 138'6 miljn. Fmk., wobec 110'3 w 1925 r., przyczem jednak czysty zysk po spisaniu pewnych wierzytelności wynosił 3'8 miljn. wobec 3'3 miljn. w 1925 r.

Doniosłym faktem dla finlandzkiej żeglugi morskiej było stworzenie w roku sprawozdawczym kapitału pożyczkowego w kwocie 100 miljn. Fmk. Niestety, całkowity projekt jest jeszcze w opracowaniu i sprawa będzie ostatecznie załatwiona w ciągu 1927 r. Nadmienić jeszcze należy, że w Finlandji flotylla żaglowców odgrywa wielką rolę w żegludze i nie utraciła swego znaczenia jak w innych państwach. Port Mariehamn na wyspach Alandzkich, będąc portem ojczystym flotylli żaglowców o łącznym tonażu 50.298 t. jest największym w Europie portem tego rodzaju. By ochronić interesy właścicieli żaglowców stworzony został Związek Finlandzkich Żeglarzy, który już w momencie powstania reprezentował właścicieli żaglowców pojemności 60.000 ton. Najważniejszym zadaniem tego Związku, będącego w ścisłym kontakcie z podobnymi związkami skandynawskimi, jest podniesienie i ustalenie na jednolitym poziomie wszelkich opłat przewoźnych, zwłaszcza na morzach Bałtyckim i Północnym.

Ruch okrętów w portach Finlandji w 1926 r. pozostaje w stosunku do roku poprzedniego bez większych zmian i przedstawia się jak następuje:

	<i>Liczba</i>	<i>Ton n. rejestr.</i>
Przybyło okrętów:	7.482	4,023,286
w tem:		
naładowanych	4.019	1,767,138
próżnych	3.463	2,256,148
Wpłynęło okrętów:	7.535	4,118,324
w tem:		
naładowanych	6.097	3,825,229
próżnych	1.438	293,015

Udział ważniejszych państw w ruchu portowym Finlandji, a dotyczący przychodzących i wychodzących statków naładowanych w 1926 r. przedstawiał się jak następuje:

	<i>Liczba okrętów</i>	<i>Ton n.-rejestr.</i>
Szwecja	2.390	618.967
Niemcy	2.008	1,113.201
Anglja	1.649	1,464.988
Estonja	1.222	104.971
Holandja	714	700.591
Danja	671	172.157
Francja	364	294.973
Belgja	342	273.637
Gdańsk	215	135.697
Norwegja	94	71.571
Łotwa	89	17.762
U S. A.	77	224.089
Z. S. R. R.	59	22.397
Polska	8	5.312
Inne	208	368.040
Razem w 1926 r.	10.116	5,592.367
Razem w 1925 r.	10.222	5,375.695

Ruch pasażerski przedstawiał się, jak następuje:

	1925	1926
Wyjechało:	36.318	40.975
w tem:		
obywateli fińskich	14.107	19.068
„ zagranicznych	22.211	21.907
Przybyło:	38.852	38.762
w tem:		
obywateli fińskich	13.889	16.067
„ zagranicznych	21.963	22.655

Zegluga powietrzna

Zegluga powietrzna w Finlandji wyraża się działalnością Sp. Akc. „Aero”, która znajduje się pod ścisłą kontrolą państwową. Subwencje rządowe, udzielane Spółce w 1926 r., wyniosły 360.000 Fmk., na inwestycje zaś Spółka ta w tymże roku otrzymała specjalną pożyczkę 5% ową z amortyzacją 10-letnią w kwocie 2,500.000 Fmk. Spółka obsługuje linje lotnicze Helsingfors - Tallin oraz Helsingfors - Sztokholm, posługując się na pierwszej z tych linii 4-ro osobowymi maszynami Junkers F. 13, na drugiej — maszynami 10-cio osobowymi.

Maszyny, używane przez Sp. „Aero”, są hydroplanami, które w ziemi posiadają zamiast łódek odpowiednie płozy, umożliwiające poruszanie się swobodne na śniegu lub lodzie.

Projektowana linja Helsingfors - Szczecin dotychczas nie została uruchomiona.

Na linii Helsingfors - Tallin w 1926 r. dokonano 971 lotów, przewożąc 2.436 pasażerów, z czego: z Helsingforsu do Tallina 1.308, z Tallina zaś do Helsingforsu—1.128. Bagażu przewieziono 28.194 kg., poczty 8.451 kg.; innego towaru 2.182 kg.; ogółem na tej linii przeleciano 174.780 km. Niebezpieśliwych wypadków nie notowano ani razu. Ceny przelotów określono w czasie letnim w wysokości 250 Fmk., w okresie zaś zimowym 500 Fmk.

Na linii Helsingfors-Sztokholm ruch trwał od I/VI do 30/XI. Sp. „Aero” utrzymywała na tej linii komunikację wspólnie z Tow. Szwedzkim „Aerotransport”, każdy po 3 loty podwójne tygodniowo. Ogółem na tej linii dokonano 100 lotów, przewożąc 829 pasażerów, 13.840 kg. bagażu, oraz przebywając ogólną ilość 91.300 km.

Okazało się, że 3 silnikowe hydroplany Junkersa S-ki „Aero” cieszyły się wielkim zaufaniem, większym od 1-silnikowych aparatów szwedzkich, czego dowodem jest fakt, iż pierwszego typu maszynami przewieziono 616 osób, szwedzkiemi zaś aparatami — 213.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

Budżet państwowy

Dla zobrazowania całokształtu finansów państwowych przytoczymy poniżej budżety z lat ostatnich. Ponieważ istniejące budżety Finlandji różnią się jednak od wyników ostatecznych odpowiednich okresów budżetowych, podawanych zazwyczaj po 2 latach od chwili wejścia w życie danego budżetu, wobec tego możemy podać równocześnie ostateczne zamknięcie księgowe jedynie za 1925 r. (w miljn. Fmk.):

	Sumy:		Budżet	
	preliminowane 1925	ostateczne 1925	1926	1927
Dochody zwyczajne	3.130·9	3.316·2	3.337 0	3.526·6
„ nadzwyczajne	0 5	1·6	1 0	62·6
„ pozabudżetowe	—	12·6	—	—
	3.131·4	3.330·4	3.338·0	3.589·2
Pożyczki	—	352·6	—	—
Pokrycie z rezerwy państwowej	228 8	269·5	75·1	190·5
	3.360·2	3.952·5	3 413 1	3 779·7
Wydatki zwyczajne	2 734·5	2 899·4	2 843 6	3 243·9
„ nadzwyczajne	625·7	1 123·1	569 5	535 8
	3.360·2	3.952·5	3 413·1	3 779·7

Powyżej przytoczone dane, ilustrujące likwidację okresu budżetowego 1925 r. w porównaniu z uchwalonym na tenże rok budżetem — dają nam dużo materiału do ogólnej charakterystyki kwestyj budżetowych w Finlandji.

Od 1924 r. niezrównoważone budżety państwowe pokrywane są stale, w większym lub mniejszym stopniu, z t. zw. rezerwowego funduszu Skarbu Państwa. Fundusz ten zwiększył się ze 119 miljn. w 1921 r. do 1.166·9 miljn. Fmk. z końcem 1924 r., co stwarzało pozór doskonałego stanu finansów państwowych, pozwalającego na posiadanie tak znacznej oszczędności, powstałej w ciągu lat poprzednich.

W istocie jednak ów t. zw. fundusz rezerwowy powstał w ten sposób, że cały szereg pożyczek państwowych notowano jako zwykły dochód w roku budżetowym; powstała więc z końcem 1924 r. sytuacja taka, że faktyczne długi państwowe przewyższały z górą o 100 miljn. „istniejący” fundusz rezerwowy 1.166·9 miljn. Fmk. Inaczej mówiąc, ów fundusz rezerwowy był w rzeczywistości fikcją.

Na tem tle zarysowuje się ogromnie ciekawy sposób zlikwidowania okresu budżetowego 1925 r. w stosunku do uchwalonego faktycznie budżetu. Oto, mimo znacznego zwiększenia się dochodów, pokrycie z rezerwy państwowej, przewidywane w wysokości 228·8 miljn., nie wystarczyło dla zrównoważenia budżetu i sumę tę musiano podnieść do 269·5 miljn. Fmk. Ponadto, jak widać z podanej tabeli, na pokrycie deficytu zużyto całkowicie wszystkie pożyczki, zaciągnięte w tymże roku w wysokości \$ 10 miljn., czyli 352·6 miljn. Fmk.

Odnosnie do budżetu za 1926 r. należy zaznaczyć, że różni się on bardzo od budżetu uchwalonego pierwotnie, ponieważ w Finlandji istnieje zwyczaj udzielania Rządowi przez Parlament licznych dodatkowych kredytów w ciągu roku, co w rezultacie zmienia ogromnie wszystkie pożyczki budżetowe. Obecnie, już przed ostatecznem zamknięciem książkowym okresu budżetowego 1926 r., można skonstatować, że budżet tego roku — po szeregu przyjętych zwyczajnych i nadzwyczajnych wydatków — będzie się przedstawiał jak następuje (w miljn. Fmk.):

Dochody zwyczajne	3.337·0
„ „ nadzwycz.	1·0
Pożyczki	535·4
Pokrycie z rezerwy państwowej	144·3
	4.017·7
Wydatki zwyczajne preliniowane	2.843·6
„ „ dodatkowo przyznane	102·9
„ „ nadzwyczajne preliniowane	569·5
„ „ dodatkowo przyznane	501·7
	4.017·7

Widzimy już obecnie z powyższego zestawienia, że dodatkowo uchwalone wydatki zwyczajne i nadzwyczajne zwiększają pasywa 1926 r. o 604·6 miljn., wobec czego jasne jest, że na pokrycie tego nie wystarczy suma 75·1 miljn. z funduszu rezerwowego, przewidywana początkowo, ale że musi być ona zwiększona do 144·3 miljn. i to tylko w wypadku, gdy cała dodatkowa suma 535·4 miljn. Fmk., uzyskana z pożyczki \$ 15 miljn., zostanie przeznaczona na pokrycie niedoborów budżetowych. W przeciwnym wypadku suma z funduszu rezerwowego przeznaczona na te cele musi zostać zwiększona z 75·1 miljn. do 679·7 miljn. Fmk.

Można przypuszczać, że suma 190·5 miljn. Fmk. z funduszu rezerwowego, wstawiona do budżetu na 1927 r., okaże się najzupełniej nie wystarczająca, zwłaszcza ze względu na zbyt optymistycznie przewidywane wysokości dochodów państwowych. W takim wypadku wysokość sumy, zaczerpniętej z funduszu rezerwowego dla pokrycia niedoborów państwowych — będzie musiała zostać zwiększona tak dalece, że wyczerpie ona prawie całkowicie ów fundusz, pozostawiając na 1928 r. nieznaczną tylko sumę. To wyczerpanie się funduszu rezerwowego stwarza duże trudności przy opracowaniu rocznych budżetów państwowych, tem bardziej, że Izba nieprzychylnie odnosi się do projektowanych czasami przez Rząd oszczędności w rubryce wydatków, a nowych źródeł podatkowych nie da się znaleźć.

Przedstawiciele wszystkich kół parlamentarnych zgodni są co do tego, że podatki bezpośrednie są dziś tak wygórowane, iż zwiększenie podatku majątkowego i dochodowego wpłynęłoby ujemnie na produkcję, a zwłaszcza na przemysł eksportowy.

Oдноśnie do podatków pośrednich również żadnego wyjścia nie znaleziono. Tak np. akcyza na słodycze nie dała przewidywanych dochodów, a zarazem wpłynęła ujemnie na przemysł cukierniczy w kraju. Utrzymanie tej akcyzy w pozycjach budżetowych na 1927 r. tłumaczy się jedynie koniecznością wykorzystywania wszelkich możliwych obiektów opodatkowania, jakie tylko zdołano znaleźć. Dorywczym środkiem zaradczym celem pokrywania niedoborów budżetowych pozostają więc, jak widzimy pożyczki zagraniczne.

Przy dokładniejszym rozpatrywaniu budżetu państwowego Finlandji na 1927 r. widzimy, że na dochody zwyczajne składają się następujące pozycje:

	<i>Tys. Fmk.</i>	<i>%</i>
I. — Dochody z mienia i przedsiębiorstw państwowych (las, koleje, zakłady przemysłowe)	1,329.131	37.70
II. — Podatki bezpośrednie (z tego podatek dochodowy i majątkowy 405.000 Fmk.)	406 757	11.54
III. — Podatki pośrednie:		
cła	1,113 700	
tytuł	163 000	
zapłać	17 000	
słodycze	16 000	
	1,309.700	37.13
IV. — Inne podatki (m. in podatek stemplowy 165.000 Fmk.)	178.730	5.06
V. — Dochody z poczty, telegrafu i t. p.	182.232	5.16
VI. — Inne dochody	120.039	3.42
Razem:	3,526.589	100.0

Dochody nadzwyczajne w sumie 62.6 miljn. Fmk. składają się: z 29 miljn., jako przewidywane spłaty i amortyzacja pożyczek, udzielonych przez Rząd i figurujących w wydatkach lat poprzednich, oraz 33 miljn. jako dodatkowa amortyzacja pożyczki państwowej koncernowi drzewnemu „W. Gutzeit & Co”.

Wydatki państwowe, przewidziane budżetem na 1927 r., są następujące (w tys. Fmk.):

	<i>Zwyczajne</i>	<i>Nadzwyczajne</i>
I. — Prezydent	1.854.4	—
II. — Parlament	10.817.0	—
III. — Rada i Kontrola Państwowa	6.732.1	—
IV. — Biura Rady i Kontroli Państwowej	10.346.7	—
V. — M-stwo Spraw Zagranicznych	32.046.3	275.0
VI. — „ Sprawiedliwości	93.781.7	1.670.0
VII. — „ Spr. Wewnętrznych	233.748.6	32.990.3
VIII. — „ Skarbu	56.275.8	24.500.0
IX. — „ Obrony	426.310.2	147.800.0
X. — „ Oświaty	412.367.3	37.024.5
XI. — „ Rolnictwa	248.407.6	44.857.5
XII. — „ Komunikacji i Robót Publicznych	866.518.5	239.251.0
XIII. — „ Handlu i Przemysłu	56.731.8	3.875.0
XIV. — „ Opieki Społecznej	48.685.7	3.561.0
XV. — Inne wydatki państwowe	46.540.0	—
XVI. — Emerytury	78.576.0	—
XVII. — Długi państwowe	505.563.8	—
XVIII. — Przedsiębiorstwa państw.	108.567.4	—
Razem:	6,243.870.9	535.804.3

Dochody państwowe w roku sprawozdawczym wzrosły nieco w porównaniu z 1925 r., wykazując sumę 3,969.977 tys. Fmk. (wobec 3,682.979 tys. Fmk. w 1925 r.). Poniżej podane jest zestawienie wpływów do kas państwowych z tytułu dochodów skarbowych w ostatnich dwóch latach (w miljn. Fmk.):

	1925	1926
Cło	1.175·2	1.021·5
Drogi żelazne	726·2	786·5
Lasy	227·6	248·3
Akcyza na tytoń	160·4	157·0
Podatek stemplowy	151·0	179·8
Poczta	85·4	110·4
Renty	65·1	74·3
Podatek dochodowy	365·4	423·1
Kary	31·4	32·7
Telegraf	20·4	22·6
Żegluga	21·2	21·9
Akcyza na zapalki	18·1	15·9
Kanały	11·5	11·2
Pożyczki	352·6	535·4
Różne	271·5	329·4
Razem:	3·683·0	3·970·0

Wpływy z cel były o 94 miljn. Fmk. mniejsze od przewidzianych budżetem. To samo dotyczy akcyzy od tytoniu i wyrobów tytoniowych. Natomiast dochody z lasów, podatku stemplowego, kolei państwowych, rent oraz z podatku dochodowego były nieco wyższe od przewidzianych sum budżetowych.

Długi państwowe

Dług państwowy Finlandji, skonsolidowany całkowicie, przedstawiał się z końcem okresu sprawozdawczego i w zestawieniu z ostatnim dniem 1925 r., jak następuje (w miljn. Fmk.):

	1925	1926
Dług zagraniczny	1.714·0	2.349·9
„ wewnętrzny	761·3	496·9
Razem:	2.475·3	2.846·8

Zaznaczyć należy, że pożyczki wewnętrzne liczone są w powyższych zestawieniach według wartości nominalnej. Pożyczki zagraniczne obliczane są na podstawie kursów w chwili uzyskania tych pożyczek.

Przeliczając pożyczki wewnętrzne według kursu średniego w danym miesiącu, oraz pożyczki zagraniczne tym samym sposobem, po uprzednim zgrupowaniu ich według kategorii, w których to walutach kupony pożyczek są opłacane, otrzymamy przybliżoną kwotę całego długu państwowego, *ultimo* grudzień 1926 r. \$ 102·4 miljn. lub 4.067·2 miljn. Fmk. W 1914 r. dług Finlandji wynosił 117·18 miljn. Fmk., czyli że na 1 mieszkańca przypadało 53 marki złote. Jeśli zaś dług z 1914 r. przeliczymy po kursie 8, to skonstatujemy, że wysokość długu, przypadającego na osobę, zwiększyła się blisko o 200%.

W porównaniu z innymi państwami, dług państwowy Finlandji nie jest stosunkowo duży, lecz amortyzacja, procenty oraz *agio* dostatecznie już obciążają budżety dość biednej Finlandji. Budżet na 1926 r. przewidywał w wydatkach, związanych z długami państwowymi, 350·2 miljn. Fmk., a w budżecie na 1927 r. suma ta będzie nie mniejsza od 447·2 miljn. Fmk.

W 1926 r. Finlandja zaciągnęła tylko jedną pożyczkę (w połowie września). Pożyczka ta umieszczona została przez National City Bank w Nowym Jorku, ze współudziałem trzech innych banków: National City Company, Lee Higgins and Company i Banku Finlandzkiego.

Pożyczka ta w kwocie \$ 15 miljn. w obligacjach 6½% winna być amortyzowana w ciągu 30 lat. Kurs emisji 94%. Bank Finlandzki zarezerwował sobie prawo umieszczenia na rynku wewnętrznym obligacyj na sumę \$ 3 miljn., które jednak dotychczas trzyma w swych portfelach.

Przy rozpatrywaniu gospodarki państwowej, opierając się na budżetach poszczególnych lat, pamiętać należy, że Finlandja posiada t. zw. kameralny system księgowości, który zupełnie nie wykazuje, jakie sumy zostały np. wydane w formie pożyczek na rozmaite cele. Niewiadomo nawet, w jakich rozmiarach zwiększone były dochody państwowe. Według przybliżonych zestawień obliczono, że Państwo w latach ostatnich wydatkowało z górą 3 miljard. Fmk. na inwestycje przemysłu państwowego i t. p. lub na pożyczki na inne cele produkcyjne.

Bank Finlandzki (Suomen Pankki)

Bank Finlandzki, założony i zorganizowany w 1811 r. według wzoru Bank of England i Banque de France, można obecnie zaliczyć do najstarszych banków Europy. W 1868 r. Bank Finlandzki poddany został kontroli państwowej i w 1886 r. uzyskał prawo wyłącznej emisji biletów bankowych. Z dniem 11/IV 1915 r. została zawieszona obowiązkowa wymiana biletów bankowych na złoto. Postanowieniem sejmowem z dnia 21/XII 1925 r. zdecydowano ponowne przejście do standartu złotego z dn. 1/I 1926 r. Zarządzenie te weszło w życie w określonym terminie bez najmniejszych wstrząśnień w życiu gospodarzem Finlandji, gdyż właściwie chodziło o przyznanie dewaluacji w stosunku 1 do 1/7·6776. Stało się to możliwem wobec utrzymania się od trzech z górą lat marki fińskiej na poziomie 39·70 za \$ wobec czego zdecydowano uznać wartość obecną marki fińskiej za 0·03789 gr. złota, zamiast przyjętej w 1877 r. równowartości wagi złota 0·29032 gr.

Bank Finlandzki wprowadził z początkiem roku sprawozdawczego znaczne zmiany w swoim bilansie, konieczne ze względu na nowy stan rzeczy, czyli ze względu na wzmiankowane wyżej przejście do standartu złotego. Kapitał Banku został podniesiony na mocy nowouchwalonej ustawy walutowej ze 100 miljn. Fmk. do sumy 500 miljn. Fmk. i dochód roczny stale jest przenoszony do funduszu rezerwowego do chwili, gdy kapitał ten wzrośnie do sumy 500 miljn., poczem tylko ⅓ rocznego zysku będzie przelewana do kapitału rezerwowego. Z początkiem też roku sprawozdawczego rezerwa złota Banku została przeliczona według nowego kursu dewaluacyjnego i została wpisana do bilansu w sumie 331·6 miljn. Fmk., zamiast figurującej dotychczas sumy

43·3 miljn. Fmk. Zapas złota oraz należności zagraniczne uważane są za pierwsze pokrycie biletów bankowych. Ponad pełne pokrycie Bank może wypuszczać bilety bankowe do wysokości 1.200 miljn. Fmk. (dawniej do 1'500 miljn. Fmk).

Pokryciem dla tej nadwyżki służyć mają: waluty i dewizy obce, obligacje notowane na giełdach zagranicznych, oraz trzymiesięczne weksle krajowe, żyrowane przez co najmniej dwie wypłacalne firmy. Obligacje państwowe i inne zobowiązania rządowe nie mogą zatem służyć jako pokrycie.

Rok 1926 był dla Banku Finlandzkiego bardzo pomyślny, dając, dzięki tylko znacznemu rozwojowi normalnych operacji bankowych, czystego dochodu 107·1 miljn. Fmk. w porównaniu z 82·6 miljn. w roku poprzednim. Przez cały okres sprawozdawczy Bank nie doznał żadnych trudności w wykonywaniu swojej roli regulatora i dostawcy dewiz zagranicznych na potrzeby kraju, co zauważyć można z nieznacznych wahań miesięcznych głównych pozycji bilansowych (w miljn. Fmk.):

	<i>Obieg banknotów</i>	<i>Prawo emisji niewyżyskane</i>	<i>Zagraniczne należności netto</i>
1/I 1926 r.	1.309	90	1.397
1/VII „ „	1.297	160	892
31/XII „ „	1.345	159	1.075

Zwiększenie tych pozycji w końcu roku spowodowane jest zaciągnięciem pożyczki zagranicznej, oraz otrzymaniem w tym czasie zwykłych kredytów zagranicznych dla potrzeb przemysłu pracującego na wywóz.

Pokrycie emisji Banku Finlandzkiego w 1926 r., można zobrazować w sposób następujący, biorąc liczby przeciętne z całego roku z bilansów bankowych, ukazujących się 8, 15, 22 i 30 każdego miesiąca:

I. — Pokrycie zwyczajne:

1) rezerwa kruszcowa (Fmk.)	330,147.700
% pokrycia obiegu bil. tów bankowych	25·27
% zobowiązań Banku płatnych natychmiast	18·05
2) należności zagraniczne (Fmk.)	1,052,758.800
suma ogółna (1 + 2) Fmk.	1,382,900.500
ogólny % pokrycia biletów bankowych w obiegu	105·81
ogólny % z. b. owiazań płatnych natychmiast	75·13

II. — Pokrycie dodatkowe:

1) waluty i kupony zagraniczne (Fmk.)	1,117.000
2) wartości płatne zagranicą	82,327.500
3) wartości płatne w kraju	539,570.700
Suma ogólna (I. + II.):	2,005,921.700
% pokrycia biletów bankowych w obiegu	153·48
% pokrycia zobowiązań płatnych natychmiast	109·30

Zobowiązania Banku płatne natychmiast, o których mowa poprzednio, wynoszą w liczbach średnich z całego roku 1,836,901.800 Fmk. i składają się z następujących sum, obliczonych też w stosunku przeciętnym dla całego 1926 r. (w Fmk.):

banknoty w obiegu	1,307,346.500
wypuszczone świadectwa bankowe	9,231.900
rachunek Skarbu	299,259.900
inne rachunki bieżące	70,919.900
wartości na inkaso	454.800
roczne spłaty pewnej części kapitału	138.000
kredyt zagraniczny	126,400.000
korespondenci zagraniczni	6,124.800
różne	17,026.000

Udzielanie kredytów przez Bank Finlandzki zwiększyło się w roku sprawozdawczym z górą o 175 miljn. Fmk. Wartość tych pożyczek w końcu odpowiednich miesięcy roku widzimy z następującego zestawienia:

	<i>Kredyty, udziel. firmom handlowym:</i>		<i>Kredyty udziel. bankom:</i>		<i>Ogółem</i>
	<i>miljn. Fmk.</i>	<i>%</i>	<i>miljn. Fmk.</i>	<i>%</i>	<i>miljn. Fmk.</i>
grudzień 1925 r.	453·0	94·6	25·9	5·4	478·9
styczeń 1926 r.	455·3	95·3	22·4	4·7	477·7
czerwiec „ „	595·1	80·9	140·3	19·1	735·4
grudzień „ „	567·4	86·7	87·0	13·3	654·4

Udzielenie kredytów osobom prywatnym, które z początkiem roku wartościowo równało się 453·0 miljn. Fmk., zwiększało się stopniowo pomimo chwilowych wahań, dochodząc w końcu listopada do sumy 622·2 miljn. Fmk. W końcu roku kredyty te sięgały sumy 567·4 miljn. Fmk., co odpowiada wzrostowi o 114·4 miljn. Fmk. w porównaniu z początkiem roku.

Kredyty wekslowe Banku w końcu ostatnich trzech lat dzieliły się procentowo w sposób następujący (w %-ach):

	<i>31/XII 1924</i>	<i>31/XII 1925</i>	<i>31/XII 1926</i>
weksle przemysłu eksportowego .	50·53	35·87	46·12
„ przemysłu importowego .	10·76	23·39	14·66
„ firm handlowych	25·72	36·76	37·44
„ inne	3·99	3·98	1·78

Kredyt, dla przemysłu importowego, ze względu na wzmożony import (o czym mowa na innem miejscu sprawozdania), był z końcem 1925 r. bardzo znaczny.

Kredyt wekslowy udzielany przez Bank Finlandzki, stale poprawia się z punktu widzenia jakości materiału dyskontowego. Liczba weksli firm handlowych, które są zawsze wekslami towarowymi, zwiększyła się stosunkowo w ciągu 1926 r. Kredyt udzielany przemysłowi eksportowemu też znacznie poprawił się i to w sensie rodzaju udzielanego kredytu, gdyż zamiast długoterminowych kredytów, ograniczano się przeważnie do dyskontowania weksli towarowych i sezonowych.

Ogólna suma pożyczek lombardowych nieznacznie spadła, gdyż udzielane one były tylko pod zastaw obligacyj państwowych. Kredyty otwarte udzielane były w roku sprawozdawczym w trochę większych rozmiarach i głównie klienteli dyskontowej Banku.

Pewne polepszenie sytuacji rynku pieniężnego wyraziło się w maksymalnym spadku w początku roku kredytów, udzielanych przez Bank Finlandzki bankom prywatnym. Spadek ten utrzymywał się na niskim poziomie w ciągu całego roku sprawozdawczego i jedynie w marcu i czerwcu kredyty te przekraczały sumę 100 miljn. Fmk.

Sytuacja jednak ogólna nie pozwalała Bankowi Finlandzkiemu na niżenie w 1926 r. stopy dyskontowej, co uczyniono dopiero w 1927 r.,niżając ją o ½ %. Bank Finlandzki w ciągu całego roku sprawozdawczego stosował następujące stopy dyskontowe, zatwierdzone jeszcze od dnia 29/X 1925 r.:

przy dyskoncie weksli handlowych trzymiesięcznych	7½%
„ „ „ powyżej trzech miesięcy	8%
„ „ „ innych weksli niezależnie od terminu płatności	8½%
„ udzielaniu pożyczek lombardowych, hipotecznych oraz kredytów kasowych zależnie od gwarancji	7½ — 8%

Przy wydawaniu kredytów kasowych liczono pozatem na wydatki manipulacyjne $\frac{1}{2}\%$ rocznie.

Średnie kursy walut zagranicznych przedstawiały się w pierwszym i ostatnim miesiącu 1926 r. w porównaniu z parytetem jak następuje:

	<i>Parytet</i>	<i>Styczeń 1926 r.</i>	<i>Grudzień 1926 r.</i>
1 Dolar	39·7056	39·70	39·70
1 Funt angielski	193·2296	193·04	193·74
100 M rek niemieckich	945·8383	950·00	940·00
100 Koron szwedzkich	1·064·0681	1·064·35	1·062·2
100 Koron duńskich	"	9·8·21	1·059·70
100 Koron norweskich	"	810·54	1·007·88
100 Franków szwajcarskich	766·1293	768·42	768·48
100 Franków francuskich	"	150·65	157·82
100 Lirów	"	163·00	178·28
100 Łatów	"	768·67	767·00

Banki prywatne

W roku sprawozdawczym banki prywatne, oraz liczne instytucje oszczędnościowe w Finlandji—prosperowały naogół b. dobrze, gdyż polepszenie się sytuacji na rynku pieniężnym, zapoczątkowane już w roku poprzednim, posuwało się stale naprzód. Nagromadzenie kapitałów było bardzo znaczne, a produkcja krajowa rozwijała się również intensywnie. Kapitały, któremi obracano na rynku pieniężnym, były przeważnie pochodzenia wewnętrznego, gdyż z zagranicznej pożyczki państwowej w wysokości \$ 15 miljonów uzyskanej w październiku 1926 r., na cele wewnętrzne kraju użyto jedynie około \$ 4 milionów, podczas gdy pozostałych 11 przeznaczono na spłatę dawnych długów zagranicznych, lub zarezerwowano na spłatę zobowiązań, termin płatności których przypada na koniec lutego 1927 r. Dług netto wobec zagranicy banków prywatnych z początkiem roku sprawozdawczego był 193·6 miljn. Fmk.; w II połowie roku osiągnął swe maksimum 290·2 miljn.; w końcu zaś roku stanowił jedynie 51 miljn. Fmk.

Ogólny bilans Banku Fińskiego oraz banków prywatnych wykazywał netto należności zagranicznych 1·049·1 miljn. Fmk. z początkiem roku i 1·024·6 miljn. w końcu. Prawda, że krótkoterminowe kredyty zagraniczne dla przemysłu eksportowego były wiosną 1926 r. o wiele wyższe od odpowiednich liczb w 1925 r., ale z końcem roku kredyty te spadły do poziomu 1925 r. W taki sposób zadłużenie kraju w stosunku do zagranicy utrzymało się mniej więcej na tym samym poziomie. W bankach prywatnych, w bankach oszczędnościowych, kredytowych towarzystwach spółdzielczych, w kasach spółdzielczych nagromadzono nowych depozytów na sumę ok. 1·007 miljn. Fmk. Inaczej mówiąc, wzrost depozytów we wszystkich istniejących instytucjach bankowych był najwyższy z dotychczas notowanych. W końcu roku sprawozdawczego depozyty te w wyżej wymienionych bankach i kasach wynosiły 9·971 miljn. Fmk.

Procentowe zestawienie pomiędzy sumą skutecznionych przez banki wpłat, oraz sumą wszystkich wpłat do kas bankowych, daje nam dla normalnego roku przedwojennego 1913 liczbę 91. W latach powojennych liczba ta, wzrastając z roku na rok, daje nam już w roku sprawozdawczym 86, co wskazuje, że — w stosunku do procentowego zesta-

wienia pomiędzy wypłatami i wpłatami w bankach Finlandji — zbliżono się do sytuacji przedwojennej.

W Finlandji dotychczas nie został dokonany zdecydowany podział pracy pomiędzy bankami akcyjnymi, a kasami oszczędnościowymi. Skutkiem tego wkraczają stale jedne w dziedzinę pracy drugich i wytwarza się silna konkurencja, zwłaszcza pomiędzy kasami oszczędnościowymi a mniejszemi i średniemi bankami akcyjnymi. Dotychczas banki akcyjne wyszły z tej konkurencji zwycięsko, jak to wykazuje następujące zestawienie (w % ogólnych wkładów):

	1913	1926
Banki akcyjne	68·5	68·4
Kasy oszczędnościowe	30 5	26·1
Państwo a Kasa Oszczędności	0·9	2·0
Spółdzielnie spożywców (rachunki oszczędnościowe towarzystw)	—	2·7
Kredytowe Tow. Spółdzielcze	—	0·8

Według statystyki bankowej w Finlandji istnieje 19 banków akcyjnych, posiadających 494 filij. Razem z 13 filjami Banku Finlandzkiego istnieje więc 527 instytucji bankowych w kraju, co stanowi jeden oddział bankowy na 6.800 mieszkańców. Z powyższej liczby 208—mają swoją siedzibę w miastach, oraz 319—na wsi. W ciągu 1926 r. liczba filij wzrosła o 34.

Wysokość kapitału, reprezentowanego przez powyższe instytucje bankowe, widzimy z następującego zestawienia (w miljn. Fmk.):

	31/III 1925	13/III 1926	31/III 1927
kapitał zakładowy	755·0	756·0	815 0
„ rezerwowy	309·2	330 6	375·7
Razem:	1.062·2	1.086 6	1.190·7

Zestawienie poniższe wykazuje zmiany w główniejszych pozycjach bilansowych banków prywatnych w Finlandji w początku, środku i końcu roku sprawozdawczego (w miljn. Fmk.):

	1 stycznia	1 lipca	31 grudnia
wkłady i depozyty różne	5.465	5.872	6.101
udzielone kredyty	6.518	7.102	7.090
zadłużenie wobec zagranicy	193	256	51
redyskonto w Banku Finlandzkim	26	140	87
kasa i sumy do dyspozycji	291	229	302

Banki akcyjne Finlandji zakończyły rok sprawozdawczy ogólnym dochodem w sumie 161·2 miljn. Fmk. Rok 1925 wykazał odpowiednio 134·9 miljn. Fmk., zaś 1924 r. — tylko 117·4 miljn. Fmk. Należy zaznaczyć, że 10 istniejących banków wypłaciło dywidendę od 10 do 18%, 7 banków — od 3 do 9%, oraz 2 banki akcyjne nie wypłaciły dywidendy w roku sprawozdawczym, by wzmocnić swoją sytuację na przyszłość.

W końcu 1926 r. wysokość pobieranych procentów od pożyczek, udzielanych przez duże banki akcyjne, wahała się zależnie od rodzaju kredytu oraz gwarancji od 8½ do 11%; procent zaś płacony od depo-

zytów terminowych wahał się od $5\frac{1}{2}$ do $6\frac{1}{2}$ %. Rachunki bieżące 5%. Wysokość pobieranych procentów od pożyczek przez inne banki prywatne wahała się pomiędzy 9 a 13%. Procent płacony od składanych depozytów w mniejszych bankach wynosił $5\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ %, oraz rachunki bieżące 5 — 6%.

Finlandja posiada jeszcze 6 banków hipotecznych, 470 kas pożyczkowych oraz 1.344 kredytowych towarzystw spółdzielczych. Nie wystarczająca jest jednak organizacja pewnych ważnych i zasadniczych form kredytu. Tak np. ważna sprawa kredytów ziemskich, została dotychczas jeszcze w bardzo niezadowolający sposób załatwiona. Kredyty dla celów miejskich zupełnie nie podlegają żadnej organizacji. W 1927 r. ma być stworzony specjalnie dla potrzeb miast Bank Hipoteczny i w ten sposób cała sprawa kredytów dla oczywistych potrzeb miast zostałaby postawiona na lepszej podstawie — przy pomocy kapitałów zagranicznych.

Banki Finlandji przytrzymują się zasady udzielania kredytów krótkoterminowych, co znacznie zmniejsza ryzyko podczas kryzysów. To też od początku wieku XIX notowano jedynie trzy upadłości bankowe o mniejszym znaczeniu, przy których masa upadłościowa dostarczała klientom jeszcze 68 % należności.

Do charakterystyki banków finlandzkich dodać należy ich znaczną ingerencję w wywozie drzewa i produktów pokrewnych. Eksport ten, rzec można, całkowicie jest finansowany przy pośrednictwie omawianych instytucji i przy pomocy kapitałów zagranicznych.

Finlandja nie posiada żadnych filij banków zagranicznych. Cudzoziemcom w Finlandji nie wolno trudnić się handlem walutowym i dewizowym, jak również uczestniczyć w radach administracyjnych, nadzorczych i dyrekcjach istniejących banków.

Giełda Helsingforska

Rok 1926 był dla Giełdy Helsingforskiej bardzo ożywiony w porównaniu ze stagnacją, obserwowaną w latach 1924 i 1925. Tę poprawę sytuacji można tłumaczyć większymi zapasami gotówki w kraju, oraz umotywowanym w części optymizmem odnośnie do sytuacji gospodarczej.

Spekulacja okresu wojennego osiągnęła swój punkt kulminacyjny w 1918 r., kiedy obroty, dokonane na giełdzie, osiągnęły liczbę 923 miljn. Fmk. Już w latach 1919 i 1920 odczuwano znaczny spadek możliwości kredytowych, co spowodowało zmniejszenie się dokonywanych obrotów, wyrażając się sumami 664 miljn. Fmk. w 1919 r., oraz 686·2 miljn. Fmk. w 1920 r.

Od 1921 r. zaznaczył się wyraźny kryzys i spadek zainteresowania operacjami giełdowymi, które w 1921 r. wynosiły 217·9 miljn., w 1922 — 135·9 miljn., w 1923 — 138·2 miljn., w 1924 — 119·1 miljn. Fmk. W 1925 r. kryzys najwidoczniej mija, zaznaczając się sumą obrotów w wysokości 145·5 miljn. i wzrastając w 1926 r. jeszcze blisko o 200 miljn. do sumy 343·9 miljn. Fmk. W kwocie tej główną pozycję zajmują obroty akcjami, wynoszące 302·3 miljn., reszta zaś przypada na transakcje obligacjami.

Znamienne jest zainteresowanie, okazywane w ciągu ubiegłych 2 lat dla akcji przemysłowych, czego dowodzi tabela załączona poniżej:

	1925		1926	
	<i>Tys. Fmk.</i>	%	<i>Tys. Fmk.</i>	%
akcje bankowe	63.643	49·3	123.835	40·9
„ asekuracyjne	730	0·6	515	0·2
„ komunikacyjne	3.632	2·8	5.073	1·7
„ przemysłowe	57.192	44·2	168.765	55·8
„ różne	3.991	3·1	4.155	1·5
Razem:	112.283	100·0	302.343	100·0

Z pośród akcji bankowych największem zainteresowaniem cieszyły się papiery:

	<i>Liczba akcji</i>	<i>Wartość tys</i>
Nordiska Föreningsbanken	142.572	31.445
Kansallis Osake Pankki	89.054	39.28
Unionbanken	165.728	16.796
Helsingfors Aktiebank	230.110	21.961
Razem:	627.464	109.430
Wszystkie akcje bankowe	709.128	123.835

Powyższa tabela wskazuje, że zainteresowanie obracało się jedynie dokoła papierów czterech największych banków Finlandji i że liczba sprzedanych akcji tych instytucji stanowiła 88% wszystkich transakcyj, dokonanych papierami bankowemi, tworząc 90% całej wartości sprzedanych ogółem tego rodzaju akcji.

W 1925 r. stosunek ten wyrażał się liczbami 69% w stosunku ilościowym i 90% odnośnie do wartości; w 1924 r.: 87% i 88% — co wykazuje wyraźnie, że obroty akcjami wielkich banków zajmują stale 0·9 ogólnej liczby transakcyj papierami bankowemi.

Kursy akcji bankowych zwiększyły się w roku sprawozdawczym przeciętnie o 21%.

Jak zaznaczyliśmy, obrót obligacjami wynosił 39·1 miljn. w porównaniu z 16·3 w 1925 r.

Kursy nie wykazywały znaczniejszych wahań. Giełda walutowa, z powodu braku odpowiedniego materiału, rzec można, faktycznie przestała istnieć i zbierała się jeszcze na początku roku, lecz z dniem 15/IV Bank Fiński przestał uczestniczyć w zebraniach, a w końcu czerwca zdecydowano zlikwidowanie jej działalności.

Ze względu na wysokie opodatkowanie transakcyj, dokonywanych akcjami, Komitet Giełdowy zwrócił się do Rady Ministrów z projektem zmniejszenia podatku stemplowego, pobieranego przy indosie akcji oraz zwolnienie wszystkich obligacyj od tegoż opodatkowania. Rząd przedłożył ów projekt Sejmowi i sprawa ta zostanie zdecydowana na sesji jesiennej. Wskutek pogłosek o zniesieniu i skasowaniu odnośnych podatków od nowo-wypuszczonych akcji, od indosa, obligacyj, dywidend i t. p.—dała się zaznaczyć z początkiem 1927 r. znaczna hausse'a.

BILANS PŁATNICZY I HANDLOWY

Bilans płatniczy Finlandji, według zestawień z lat ostatnich kształtował się, jak następuje (w miljn. Fmk):

	1922	1923	1924	1925
handel zagraniczny	+ 49·7	— 207·8	+ 255·1	+ 54·0
szmugiel	— 90·0	— 100·0	— 90·0	— 70·0
żegluga	+ 195·0	+ 165·0	+ 188·0	+ 205·0
przesyłki pieniężne	+ 132·0	+ 147·0	+ 200·0	+ 196·0
ubezpieczenia	+ 15·0	+ 5·0	+ 4·1	+ 21·0
turyści	— 22·0	— 13·0	— 16·0	+ 20·0
reprezentacja zagra- niczna	— 238·0	— 233·3	— 259·0	— 325·3
Saldo ogółne:	+ 467·8	— 248·5	+ 269·1	+ 90·2

Niestety, statystyki podobnej nie posiadamy jeszcze za 1926 r. Przypuszczać jednak należy, że pomimo niewielkiej bierności bilansu handlowego w tym roku, która wyraża się sumą tylko 25·3 miljn. Fmk., równowaga bilansu płatniczego nie będzie zachwiana i raczej będzie się on przedstawiał aktywnie.

Bilans handlowy kształtował się od 1919 r. jak następuje (w miljn. Fmk):

1919	— 1 629·5	1923	— 207·8
1920	— 700·1	1924	+ 255·1
1921	— 196·3	1925	+ 54·0
1922	+ 497·7	1926	— 25·3

RYNEK WEWNĘTRZNY

Przechodząc do rynku wewnętrznego, stwierdzić należy, że wzrost spożycia zależy w Finlandji w przeważającym stopniu od konjunktur w rolnictwie i przemyśle eksportowym. To też wzrost siły nabywczej rolników, oraz wzmoczenie przemysłu wywozowego, które wpłynęło na zwiększenie ilości pieniędzy w obiegu, wywołały znaczny wzrost spożycia wewnętrznego. Przytem to zwiększone zapotrzebowanie zostało w miarę możliwości pokryte przez produkcję wewnętrzną, która zawsze jednak pozostaje pod ochroną bariery celnej, a również i przez zwiększony przywóz wszelkiego rodzaju artykułów zagranicznych. To też zwiększone zapotrzebowanie rolnictwa odbiło się nader korzystnie na zatrudnieniu przemysłu, zwłaszcza zaś tych jego działów, które są ściśle związane z produkcją rolną. Zwiększone zatrudnienie fabryk wywołało wzrost dochodu społecznego, co znów z kolei odbiło się na wzroście spożycia wewnętrznego. Objawem bardzo wymownym naprawy sytuacji ogólnej jest zmniejszenie upadłości, oraz utrzymywanie się weksli protestowanych w kraju na poziomie normalnym.

Liczba notowanych upadłości w latach ostatnich była następująca:

	1922	1923	1924	1925	1926
* ogłoszone upadłości	725	792	1.179	891	828
przeprowadzone upadłości	366	405	502	338	325

Liczba i wartość protestowanych w całej Finlandji weksli podajemy poniżej:

	<i>Liczba</i>	<i>Miljn. Fmk.</i>
1913	10.276	14 3
1922	4.404	36·8
1923	5.598	41·2
1924	9 418	56·9
1925	6.524	36·7
1926	7.269	37·4

Rozpatrując protesty wekslowe według miejscowości, zaznaczyć można, że w roku sprawozdawczym w Helsingforsie protestowano weksli na ogólną sumę 9.106 tys. Fmk., w Åbo na 2.037 tys. Fmk., w Wyborgu na 2.998 tys. Fmk., oraz w Tammerforsie na 1.006 tys. Fmk.

Pomimo bardzo niedokładnego prowadzenia w Finlandji rejestru handlowego, notującego częstokroć firmy już o pewnego czasu nie istniejące, musimy jednak, opierając się na tym źródle, przedstawić poniżej rozwój istniejących w Finlandji spółek akcyjnych tak w stosunku do ich liczby jak i zaangażowanego kapitału. Te wiadomości ciekawe są ze względu na fakt, że towarzystwa akcyjne są najbardziej w Finlandji rozpowszechnionym rodzajem przedsiębiorstw handlowych.

Uzyskane dane z lat ostatnich zgrupowane są w sposób następujący

	1924	1925	1926
liczba powstałych spółek akcyjnych	564	593	578
o kapitale zakładowym (w miljn. Fmk.)	323·9	171·3	220·2
liczba spółek akc., które zwiększyły swój kapitał zakładowy	2 4	216	182
wysokość powiększ. kap. zakł. (w miljn. Fmk.)	198·8	168·8	160·6
liczba spółek akc., które zlikwidowały się lub ogłosiły upadłość	128	134	143
o kapitale zakładowym (w miljn. Fmk.)	236·1	85·2	39 6
liczba spółek akc. w końcu roku	7.611	8.070	8.510
kapitał akcyjny, reprezentowany przez powyższe spółki (w miljn. Fmk.)	4.876·3	5.117·4	5.462·6

Wszystkie spółki akcyjne Finlandji można według danych za 1926 r. podzielić na następujące grupy:

	<i>Kapitał</i>	
	<i>Liczba</i>	<i>(w miljn. Fmk.)</i>
przemysłowe	2.867	2 548·2
kredytowe	57	969·2
handlowe	1.484	1 83·2
nie uchoomościowe	2.219	626·6
trafikacyjne	742	274·5
rolnicze	240	101 8
inne	898	217·2

Rozwój ruchu spółdzielczego zauważyć można z następującego zestawienia, które podajemy z zastrzeżeniem powyżej umieszczonem, a dotyczącem sposobu prowadzenia rejestru handlowego w Finlandji:

	1924	1925	1926
handlowe	777	772	768
mleczarskie	604	664	725
kredytowe	1.170	1.363	1.466
zakupu i sprzedaży			
maszyn	453	491	548
torfowe	215	217	224
jajczarskie	113	121	128
telefoniczne	182	208	238
elektryfikacyjne	105	112	126
inne	647	724	865
	4.266	4.672	5.088

Podajemy poniżej liczbę obrotu, kapitału oraz dochody największych spółdzielni Finlandji w 1926 r. (w tys. Fmk.):

	Wartość sprzedaży	Kapitał zakład.	Czysty dochód
Centrallaget (S. O. K.)	742.500	62.146·7	12.034·7
Andelspartiaffären (O. T. K.)	658.500	50.923·8	9.241·5
Valio	584.000	16.198·2	3.015·8
Hankkija	278.100	9.488·9	3.022·3
Labor	93.400	853·8	491·3
Kreaturscentrallaget	73.600	1.613·2	336·2
Skogscentralen	76.900	12.995·1	1.355·5
Centralkreditanstalten (udz. pożycz.)	399.200	59.043·9	1.923·9

Jak już zaznaczono, marka fińska stabilizowała się tak w stosunku do walut zagranicznych, jak i w stosunku do cen poszczególnych towarów w kraju. Wskaźnik cen artykułów pierwszej potrzeby nie wykazuje większych zmian w okresie sprawozdawczym. Wzrastając w stosunku do pewnych kategorii towarów, wskaźnik ten ma jednak w ogólnych zestawieniach tendencję zniżkową.

Bezrobocie w 1926 r. było nieco mniejsze, niż w 1925 r., ale zawsze większe nieco, niż w 1924 r. Daje się ono odczuwać w Finlandji zwłaszcza w początkach każdego roku. W końcu stycznia biuro pośrednictwa pracy zarejestrowało 3.832 bezrobotnych, gdy w roku poprzednim — 4.896; liczba ta stale się zmniejszała ku wiośnie i w końcu czerwca osiągnęła swe minimum 924 bezrobotnych (w 1925 r. liczba minimalna z końca lipca wykazywała 984); od sierpnia liczba ta zazwyczaj zwiększa się. W końcu listopada zarejestrowano 2.330 bezrobotnych (wobec 3.604 w 1925 r.); w końcu grudnia odpowiednia liczba wynosiła 2.172.

Finlandja, wskutek nieznacznego w stosunku do swego obszaru zaludnienia, nie posiada prawie zupełnie zagadnień emigracyjnych i imigracyjnych; ustawodawstwo emigracyjne nie wyszło jeszcze z okresu projektów. Liczba roczna emigrantów jest bardzo nieznaczna. Tylko wychodźstwo zarobkowe do Stanów Zjednoczonych A. oraz do Kanady odgrywa w ruchu emigracyjnym Finlandji pewną rolę. W roku sprawozdawczym dzięki, między innymi, nieznacznemu podniesieniu kwoty emigracyjnej dla wychodźstwa z Finlandji do Stanów Zjednoczonych A., liczba udających się za ocean, celem poszukiwania pracy, nieco wzrosła w stosunku do roku poprzedniego.

Liczba emigrantów z Finlandji w ostatnich latach była następująca:

1923	13.835	1925	2.480
1924	5.429	1926	7.492

DOTĄD WYSZŁY DUKIEM NASTĘPUJĄCE RAPORTY:

	<i>Cena:</i>
1. — Morawska Ostrawa (1923 r.)	Z 1'—
2. — Turcja (1923 r.)	„ 1'—
3. — Palestyna (1923 r.)	„ 1'—
4. — Kanada (1923 r.)	„ 1'20
5. — Holandja (1923 r.)	„ 1'80
6. — Hamburg (1924 r.)	„ 1'20
7. — Morawska Ostrawa (1924 r.)	„ 1'20
8. — W. Brytania (1924 r.)	„ 1'20
9. — Szwajcaria (1924 r.)	„ 1'50
10. — Rumunja (1924 r.)	„ 2'—
11. — Niemcy (1924 r.)	„ 3'—
12. — Danja (1924 r.)	„ 1'—
13. — Morawy i Śląsk (1925 r.)	„ 1'—
14. — Wielka Brytania (1925 r.)	„ 1'—
15. — Austria (1925 r.)	„ 1'—
16. — Belgja (1925 r.)	„ 1'—
17. — Węgry (1925 r.)	„ 1'—
18. — Morawska Ostrawa (1926 r.)	„ 1'—
19. — W. Brytania (1926 r.)	„ 1'—
20. — Hamburg i Brema (1926 r.)	„ 1'—
21. — Saksonja i Turynja (1926 r.)	„ 1'—
22. — Włochy (1926 r.)	„ 1'—
23. — Szwecja (1926 r.)	„ 1'—
24. — Stany Zjednoczone A. P. (1926 r.)	„ 1'—
25. — Niemcy (1926 r.)	„ 1'—

Skład główny w firmie „Gebethner i Wolff”

Poza tem raporty można nabywać bezpośrednio w Ministerstwie Spraw Zagranicznych (Biblioteka — pl. Małachowskiego 4), oraz w administracji tygodnika „Przemysł i Handel” (Elektoralna 2, pok. 26).

32406/

2